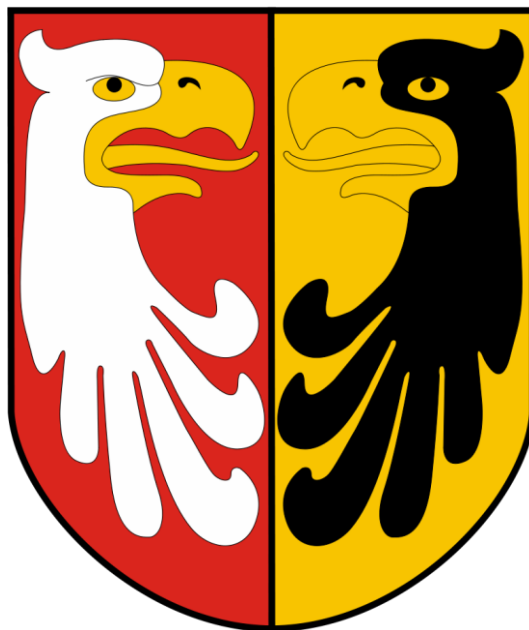

eko-precyzja

**Raport z realizacji
„Programu Ochrony Środowiska
dla Gminy Raszków”**

za lata 2022 – 2023

Raszków, 2024

Wykonawca:
Zakład Analiz Środowiskowych Eko-precyzja
43-450 Ustroń ul. Sikorskiego 10
tel. +48 512 110 314; fax (33) 487 63 98
biuro@eko-precyzja.eu

eko-precyzja

Spis treści

Wykaz skrótów.....	5
1. Wstęp.....	6
1.1. Podstawa prawna	6
1.2. Okres sprawozdawczy.....	6
1.3. Źródła danych	6
1.4. Zakres opracowania	7
2. Charakterystyka gminy Raszyn.....	8
2.1. Położenie	8
2.2. Komunikacja	11
2.3. Demografia	13
2.4. Sieć gazowa	16
2.5. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna	18
2.6. Klimat.....	19
2.7. Gleby	21
2.8. Wody powierzchniowe i podziemne	25
2.9. Rzeźba terenu i budowa geologiczna	29
2.10. Zasoby geologiczne.....	31
2.11. Formy ochrony przyrody.....	34
3. Zakres realizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Raszyn za rok 2022.....	44
3.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza	44
3.2. Ochrona przed hałasem	49
3.3. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	50
3.4. Gospodarowanie wodami	51
3.5. Gospodarka wodno-ściekowa	52
3.6. Gospodarowanie zasobami geologicznymi	54
3.7. Gleby	55
3.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów	56
3.9. Ochrona przyrody i krajobrazu	58
3.10. Zagrożenia poważnymi awariami	61
3.11. Edukacja ekologiczna.....	62
4. Zakres realizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Raszyn za rok 2023.....	63
4.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza	63
4.2. Ochrona przed hałasem	84
4.3. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	90
4.4. Gospodarowanie wodami	94
4.5. Gospodarka wodno-ściekowa	105
4.6. Gospodarowanie zasobami geologicznymi	111

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2022-2023

4.7. Gleby	113
4.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów	116
4.9. Ochrona przyrody i krajobrazu	121
4.10. Zagrożenia poważnymi awariami	128
5. Ocena realizacji Programu Ochrony Środowiska.....	132
6. Ocena systemu monitoringu.....	136
Podsumowanie	142
Spis tabel	145
Spis rysunków.....	146

Wykaz skrótów

b.d.	brak danych
ARiMR	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
ASGOK	Analiza Stanu Gospodarki Odpadami Komunalnymi
EFRR	Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
FDS	Fundusz Dróg Samorządowych
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	Główny Zbiornik Wód Podziemnych
IUNG PIG	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowy Instytut Badawczy
JCW	Jednolita część wód
JCWP	Jednolita część wód powierzchniowych
JCWPd	Jednolita część wód podziemnych
JST	Jednostka samorządu terytorialnego
KPGO	Krajowy Plan Gospodarki Odpadami
KPZPO	Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów
MPA	Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu
MSC	Miejscowość
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PEM	Pola elektromagnetyczne
PGW WP	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
PIG-PIB	Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy
PMŚ	Państwowy Monitoring Środowiska
POLIŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
POKzA	Program Oczyszczania Kraju z Azbestu
POP	Program Ochrony Powietrza
POŚ	Program Ochrony Środowiska
PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
PSZOK	Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
RDLP	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RWMŚ	Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska
RZGW	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
UE	Unia Europejska
URE	Urząd Regulacji Energetyki
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
ZIT	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
ZDW	Zarząd Dróg Wojewódzkich
ZDP	Zarząd Dróg Powiatowych
ZDR	Zakłady Dużego Ryzyka
ZGK	Zakład Gospodarki Komunalnej
ZZR	Zakłady Zwiększonego Ryzyka

1. Wstęp

1.1. Podstawa prawna

Zgodnie z art. 18 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t. j. Dz.U. 2024 r. poz. 54.) organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza, co 2 lata raporty z wykonania programów, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy. Po przedstawieniu raportów odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu albo radzie gminy, raporty są przekazywane przez organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy odpowiednio do ministra właściwego do spraw środowiska, organu wykonawczego województwa i organu wykonawczego powiatu.

Raport został opracowany na podstawie następujących Programów Ochrony Środowiska:

- Uchwała Nr VI/40/2019 Rady Gminy Raszyn z dnia 22 stycznia 2019 roku w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2019-2022”;
- Uchwała Nr LXXII/633/2023 Rady Gminy Raszyn z dnia 23 marca 2023 roku w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2023-2026 z perspektywą na lata 2027-2030”.

Ochrony Środowiska ma na celu realizację polityki ochrony środowiska gminy Raszyn. Jego realizacja prowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego i efektywnego zarządzania środowiskiem. Celem Raportu jest ocena stopnia realizacji i analiza ujętych w Programie działań wraz z poniesionymi nakładami finansowymi.

1.2. Okres sprawozdawczy

Niniejszy Raport z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2019-2022” oraz „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2023-2026 z perspektywą na lata 2027-2030”, sporządzono na podstawie analizy zadań zawartych w ww. Programach. Niniejszy Raport obejmuje okres od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2023 r.

1.3. Źródła danych

Dane wykorzystane podczas sporządzania niniejszego raportu pochodzą z:

- Urzędu Gminy Raszyn;
- Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Warszawie - Mazowiecki Oddział Regionalny;
- G.P.K. Eko-Raszyn Sp. z o.o.;
- Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Warszawie;
- Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowy Instytut Badawczy w Puławach;
- Nadleśnictwa Chojnów;
- Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie;
- Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Warszawie;
- Okręgowego Urzędu Górniczego w Warszawie;
- Państwowego Instytutu Geologicznego, Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie;
- PSG Oddział Zakład Gazowniczy w Warszawie;
- Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie;
- Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska w Warszawie;
- Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie;

- Starostwa Powiatu Pruszkowskiego;
- Szkoły Podstawowej im. Cypriana Godebskiego w Raszynie;
- Szkoły Podstawowej im. Włodzimierza Potockiego w Sękocinie;
- Przedszkole w Falentach Falenty, ul. Opackiego 44;
- Przedszkole w Sękocinie, Sękocin Stary, ul. Sękocińska 20;
- Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego;
- Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie;
- Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie;
- Zarządu Dróg Wojewódzkich w Warszawie;
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Ładach, Bajkowe Przedszkole.

1.4. Zakres opracowania

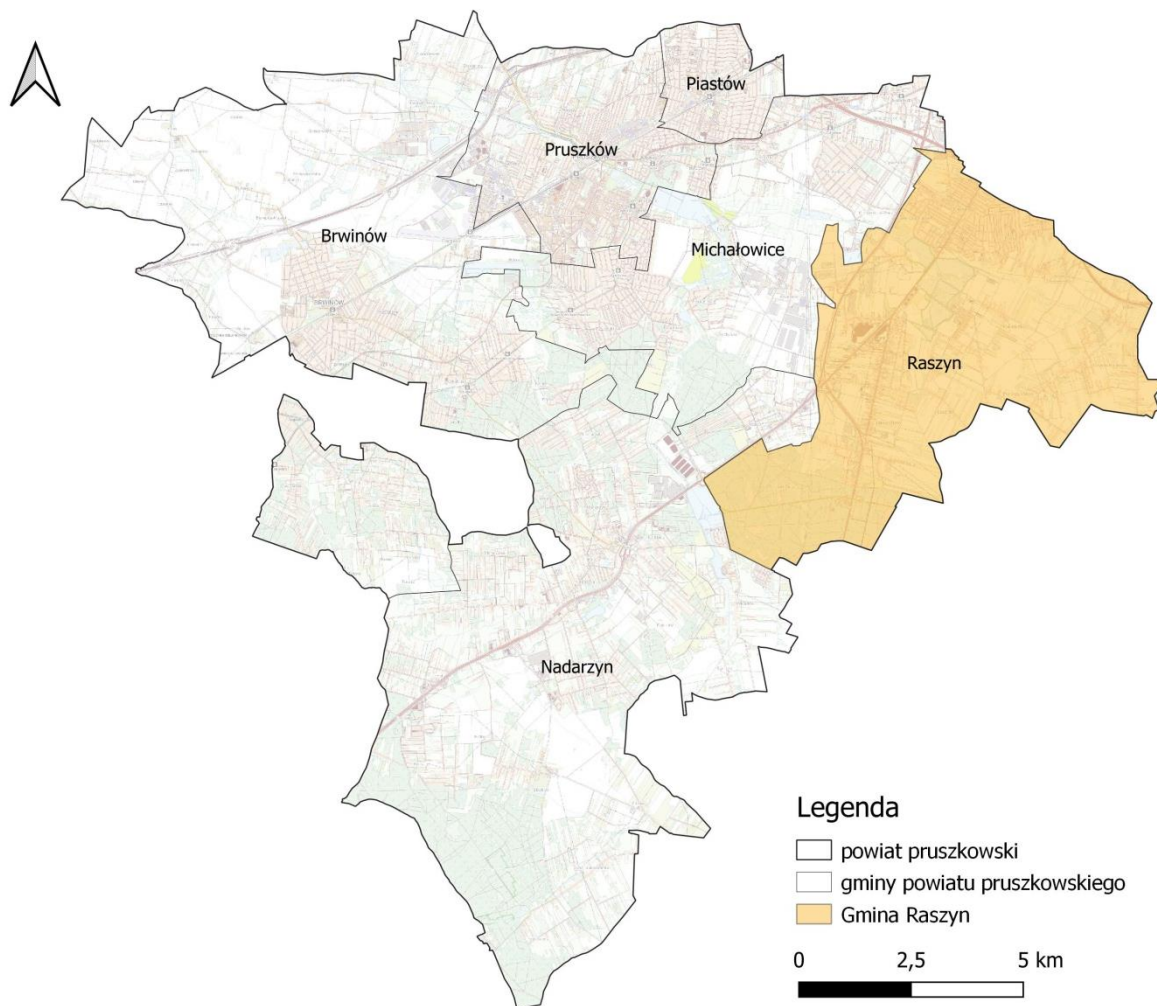
W skład niniejszego Raportu wchodzi następujące składowe:

- Charakterystyka gminy Raszyn;
- Zakres realizacji Programu;
- Ocena realizacji Programu;
- Ocena systemu monitoringu;
- Podsumowanie.

2. Charakterystyka gminy Raszyn

2.1. Położenie

Gmina Raszyn jest gminą wiejską położoną w środkowej części województwa mazowieckiego, w powiecie pruszkowskim. Gmina Raszyn od północnego-wschodu graniczy z miastem stołecznym Warszawą, od północnego-zachodu i zachodu z Gminą Michałowice, od zachodu i południowego – zachodu z gminą Nadarzyn, natomiast od południa z Gminą Lesznowola. Powierzchnia gminy wynosi 44 km².

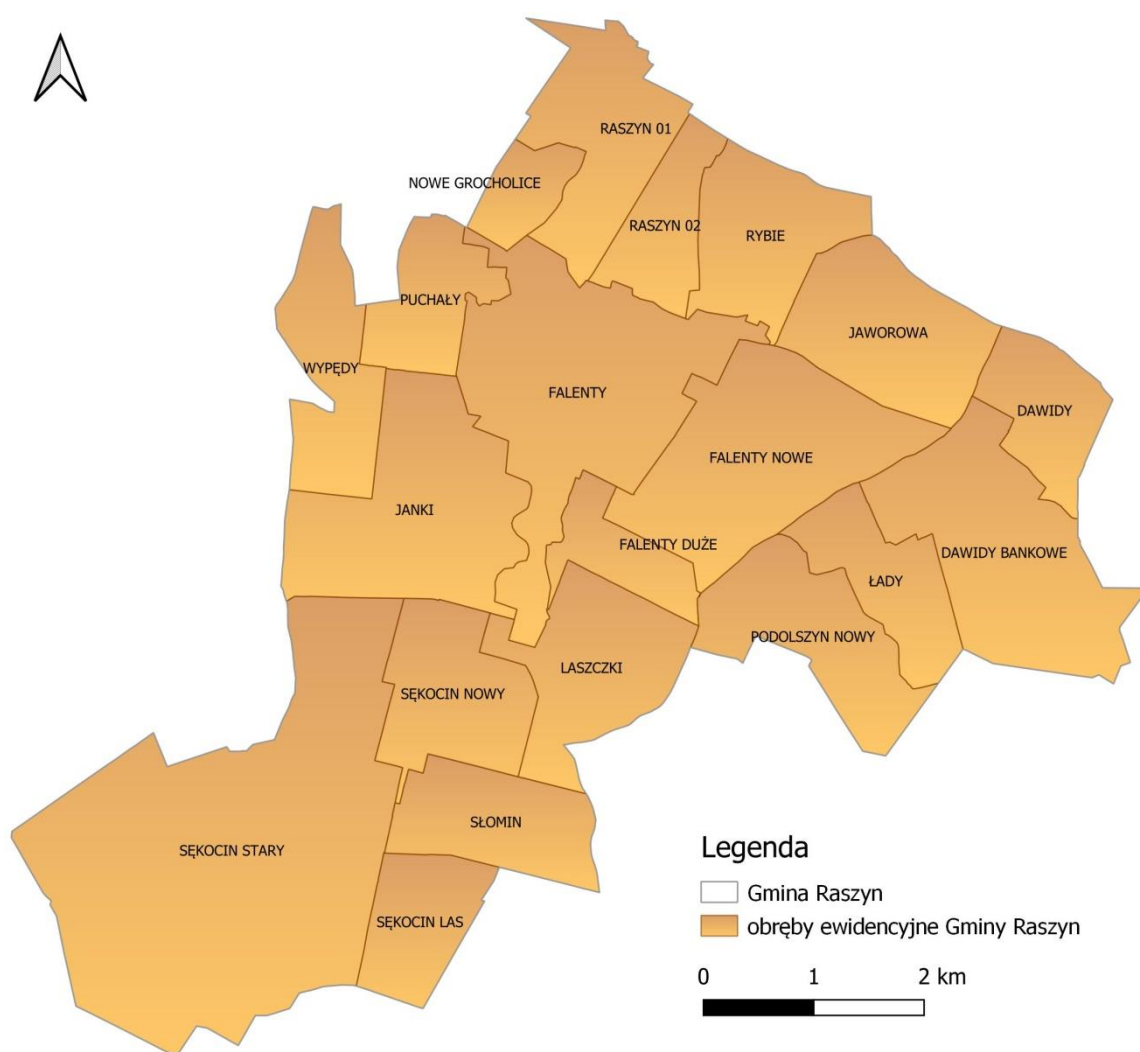
Rysunek 1. Gmina Raszyn na tle powiatu pruszkowskiego

źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnianych przez GUGiK

Na terenie gminy Raszyn znajdują się 20 obrębów ewidencyjnych tj.:

- Raszyn 01;	- Falenty Duże;
- Raszyn 02;	- Łady;
- Rybie;	- Podolszyn Nowy;
- Jaworowa;	- Wypędy;
- Dawidy;	- Janki;
- Dawidy Bankowe;	- Laszczki;
- Nowe Grocholice;	- Sękocin Nowy;
- Puchały;	- Sękocin Stary;
- Falenty;	- Sękocin-Las;
- Falenty Nowe;	- Słomin.

które przedstawiają się następująco:

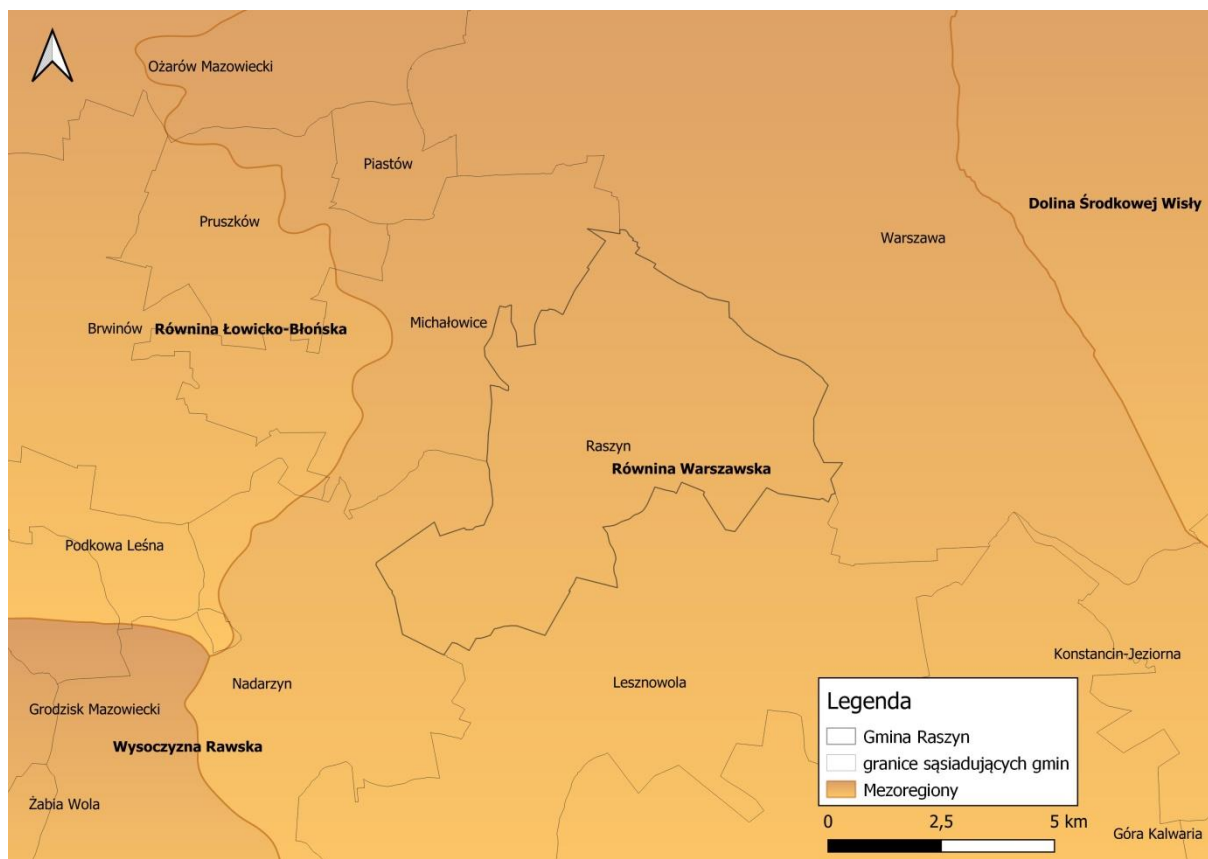

Rysunek 2. Obręby na tle gminy Raszyn

źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnianych przez GUGiK

Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym Polski Gmina Raszyn leży w obrębie następujących jednostek¹:

1. Megaregion Pozaalpejska Europa Środkowa:
 - Prowincja Niż Środkowoeuropejski:
 - Podprowincja Niziny Środkowopolskie:
 - Makroregion Nizina Środkowomazowiecka:
 - Mezuregion Równina Warszawska.

Rysunek 3. Położenie Gminy Raszyn na tle regionów fizycznogeograficznych Polski
źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnianych przez GDOŚ

¹ Mezuregiony fizyczno-geograficzne Polski: weryfikacja i korekta granic na podstawie współczesnych danych przestrzennych

2.2. Komunikacja

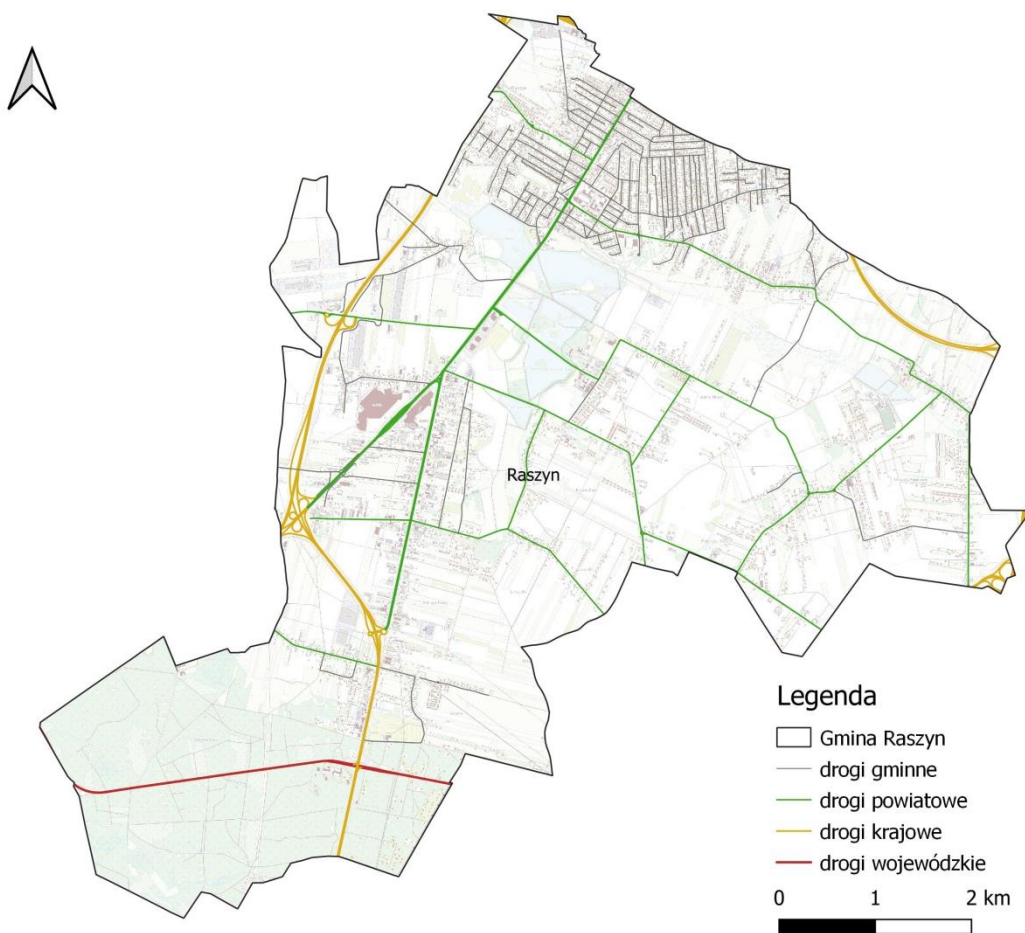
Sieć drogowa:

Gmina Raszyn składa się z następujących ciągów komunikacyjnych:

- Drogi krajowe:
 - Droga krajowa nr 7;
 - Droga ekspresowa S-7;
 - Droga ekspresowa S-2;
 - Droga ekspresowa S-8;
- Drogi wojewódzkie:
 - Droga wojewódzka nr 721;
- Drogi powiatowe:
 - 2841W Raszyn;
 - 2842W Raszyn;
 - 2844W Raszyn;
 - 3113W Raszyn;
 - 3115W Raszyn;
 - 3117W Raszyn;
 - 3118W Raszyn;
 - 3119W Raszyn;
 - 3120W Raszyn;
 - 3121W Raszyn;
 - 3122W Raszyn;
 - 3125W Raszyn;
 - 3145W Raszyn;
 - 3146W Raszyn;
- Drogi gminne;
- Drogi wewnętrzne.

Sieć kolejowa:

Przez teren gminy Raszyn nie przebiegają linie kolejowe.

Rysunek 4. Układ głównych dróg na terenie gminy Raszyn
źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnianych przez GDOS

2.3. Demografia

Zgodnie z danymi GUS na dzień 31.12.2023 r. gminę Raszyn zamieszkiwało 23 533 osób, z czego 11 423 stanowili mężczyźni, natomiast 12 110 kobiety. Powierzchnia gminy wynosi 44 km², co wraz z liczbą zamieszkujących ją ludzi daje gęstość zaludnienia na poziomie 535,8 os./km².

Tabela 1. Dane demograficzne (stan na 31.12.2023 r.)

Wskaźnik	Jednostka	Wartość			
		2020	2021	2022	2023
Ludność według miejsca zameldowania					
Liczba ludności (ogółem)	osoba	22 624	22 803	22 967	23 533
Liczba mężczyzn	osoba	10 924	10 989	11 090	11 423
Liczba kobiet	osoba	11 700	11 814	11 877	12 110
Wskaźnik ludności w mieście					
Saldo migracji wewnętrznych	osoba	142	186	117	477
Saldo migracji wewnętrznych na 1000 ludności	osoba	6,3	8,2	5,1	20,6
Saldo migracji zagranicznych	osoba	28	33	40	88
Saldo migracji zagranicznych na 1000 ludności	osoba	1,24	1,46	1,75	3,80
Ludność na 1 km ²	osoba	515,2	519,3	522,9	535,8
Zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców	osoba	5,8	7,9	7,2	24,6
Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem					
W wieku przedprodukcyjnym	%	20,4	20,7	20,9	21,0
W wieku produkcyjnym	%	57,9	57,4	57,1	57,2
W wieku poprodukcyjnym	%	21,6	21,9	22,0	21,9

źródło: GUS, Stan, Ruch naturalny i wędrownicy ludności w roku według podziału administracyjnego

Ilość osób objętych systemem gospodarki odpadami w latach 2017–2024 na terenie gminy Raszyn:

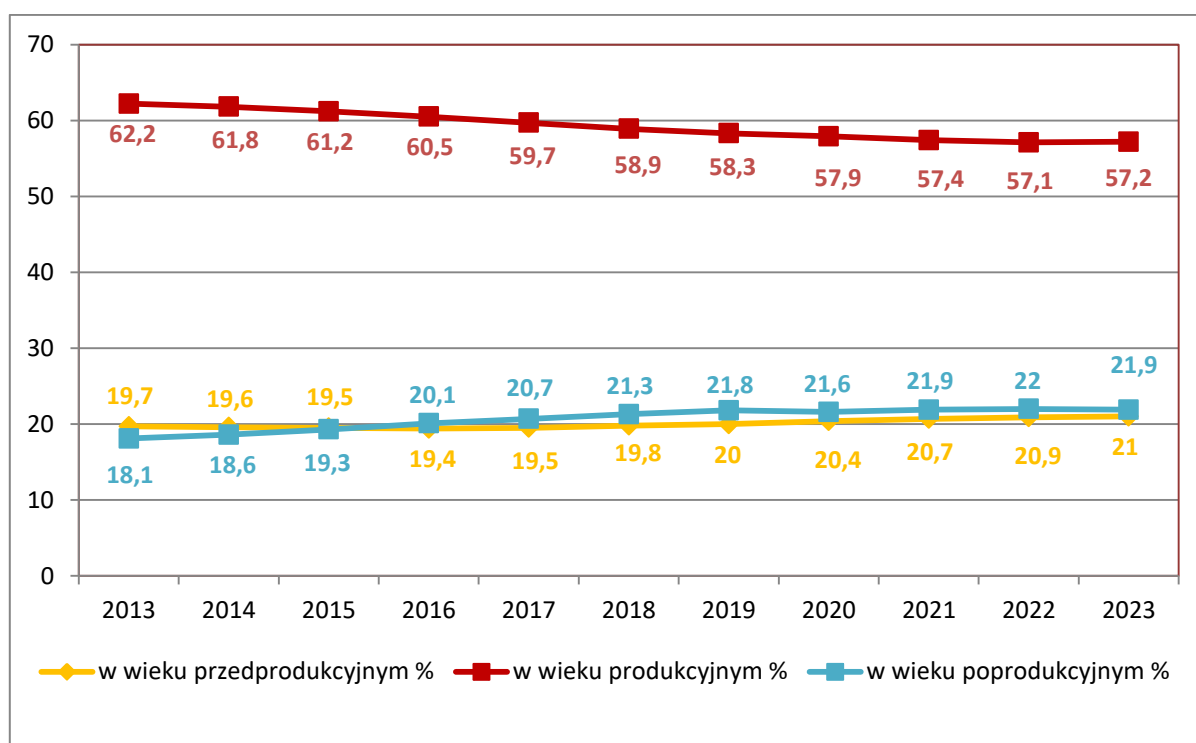
- 31.12.2017 – 20 965;
- 31.12.2018 – 21 152 (+187 r/r);
- 31.12.2019 – 21 337 (+185 r/r);
- 31.12.2020 – 21 195 (-142 r/r - rok znacznej podwyżki stawki opłaty);
- 31.12.2021 – 21 550 (+355 r/r);
- 31.12.2022 – 22 207 (+657 r/r);
- 31.12.2023 – 23 412 (+1205 r/r);
- 11.07.2024 – 24 311 (+899 od początku roku);
- 02.09.2024 – 24 486 (+1074 od początku roku).

W ostatnich latach obserwuje się regularny wzrost liczby osób, z najwyższym przyrostem w roku 2023 (+1205 osób). Do 2 września 2024 liczba osób objętych systemem wzrosła o 1074 osoby w porównaniu do początku roku.

Tabela 2. Procesy demograficzne w gminie Raszyna w latach 2013 – 2023

Rok	Liczba ludności	Saldo migracji wewnętrznych	Saldo migracji zagranicznych	Przyrost naturalny
2013	21 344	73	7	60
2014	21 425	32	21	38
2015	21 493	38	0	52
2016	21 555	-6	28	49
2017	21 612	19	15	64
2018	21 703	5	21	40
2019	21 845	64	37	-39
2020	22 624	142	28	-20
2021	22 803	186	33	-27
2022	22 967	117	40	-18
2023	23 533	477	88	23

źródło: GUS, Stan, Ruch naturalny i wędrownicy ludności w roku według podziału administracyjnego

Rysunek 5. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

źródło: GUS, opracowanie własne

Z powyższych zestawień wynika, że liczba ludności w ostatnich latach systematycznie wzrasta. Zaobserwować można również starzenie się społeczeństwa przejawiające się w zwiększającej się dynamicznie populacji osób w wieku poprodukcyjnym. Utrzymanie się takiej sytuacji będzie prowadzić do coraz większego obciążenia ekonomicznego grupy w wieku produkcyjnym.

Informacje na temat wielkości bezrobocia na terenie gminy Raszyn zestawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 3. Bezrobocie na terenie gminy Raszyn (stan na 31.12.2023 r.)

Wskaźnik	Jednostka miary	2019	2020	2021	2022	2023
Bezrobotni zarejestrowani wg płci						
Ogółem	osoba	207	300	279	189	203
Mężczyźni	osoba	108	149	135	89	102
Kobiety	osoba	99	151	144	100	101
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym						
Ogółem	%	1,6	2,3	2,1	1,4	1,5
Mężczyźni	%	1,6	2,2	2,0	1,3	1,4
Kobiety	%	1,6	2,4	2,3	1,6	1,6

źródło: GUS

2.4. Sieć gazowa

Na terenie gminy Raszyn występuje sieć gazowa, a jej charakterystykę przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 4. Gazociągi bez przyłączy gaz. (w metrach, w liczbach całkowitych) na terenie gminy Raszyn w latach 2021 – 2023

Rok	Niskie	Średnie	Podwyższone Średnie	Wysokie	Ogółem
2021	563	179 577	0	2 478	182 618
2022	563	185 953	0	2 478	188 994
2023	563	189 816	0	2 478	192 857

źródło: Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Warszawie

Tabela 5. Czynne przyłącza gazowe (w sztukach) na terenie gminy Raszyn w latach 2021 – 2023

Rok	Niskie	Średnie	Podwyższone Średnie	Wysokie	Ogółem	w tym do budynków mieszkalnych
2021	5	6 962	0	0	6 967	6 754
2022	5	7 304	0	0	7 309	7 087
2023	5	7 566	0	0	7 571	7 338

źródło: Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Warszawie

Tabela 6. Czynne przyłącza gazowe (w metrach, w liczbach całkowitych) na terenie gminy Raszyn w latach 2021 – 2023

Rok	Niskie	Średnie	Podwyższone Średnie	Wysokie	Ogółem	Stacje w/c	Stacje ś/ć/ Zespoły gazowe na przyłączy
2021	64	86 643	0	0	86 707	1	11
2022	64	88 507	0	0	88 571	1	15
2023	64	90 885	0	0	90 948	1	15

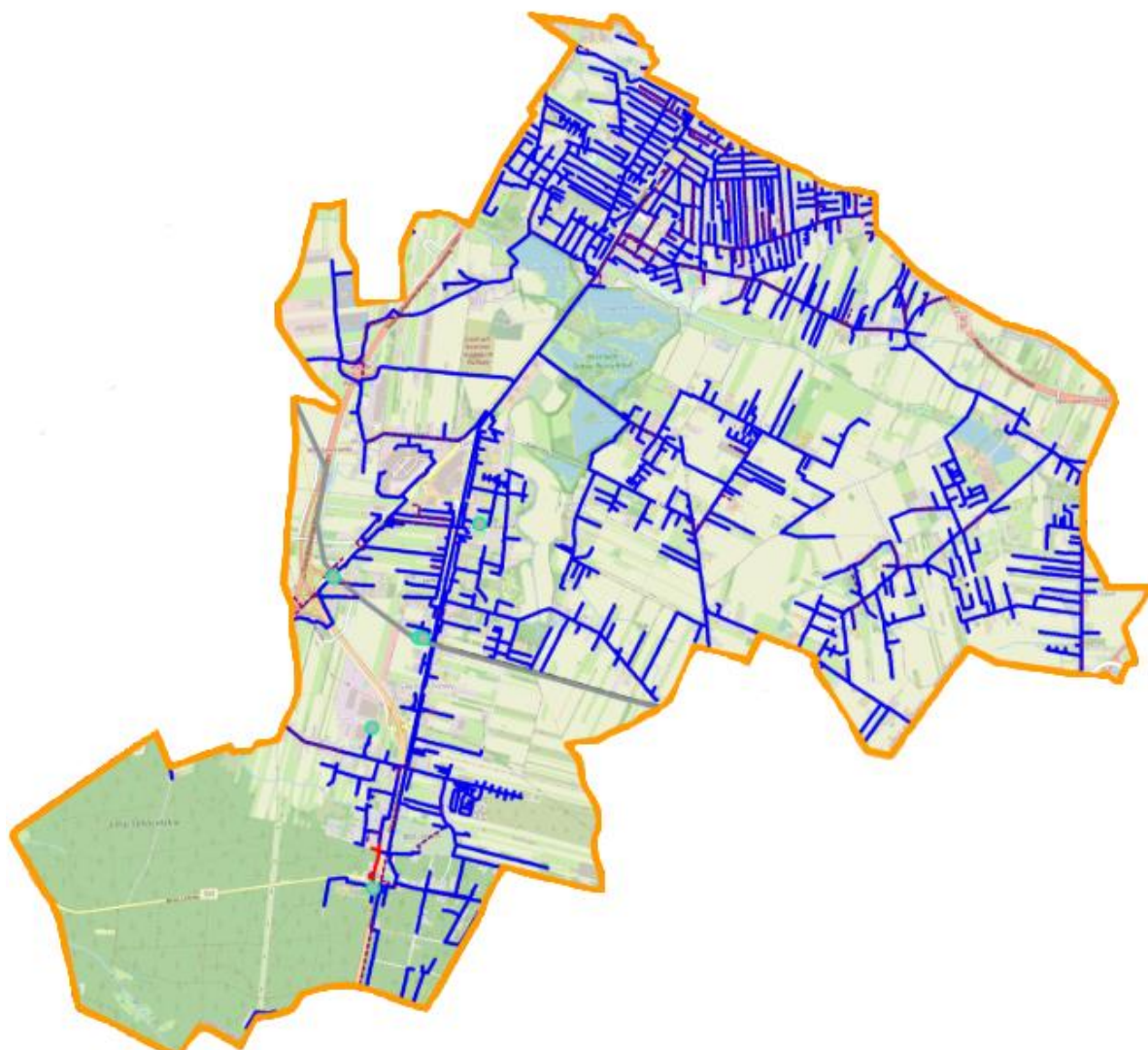
źródło: Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Warszawie

Tabela 7. Charakterystyka sieci gazowej na terenie gminy Raszyn w latach 2021 – 2023

Parametr	Jedn.	2021	2022	2023*
długość czynnej sieci ogółem	m	187 338	193 715	-
długość czynnej sieci ogółem w km na 100 km ²	km	426,6	441,1	-
czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych)	szt.	6 969	7 311	7 571
odbiorcy gazu (gospodarstwa domowe)	szt.	7 878	8 122	-
zużycie gazu przez gospodarstwa domowe	MWh	186 349,4	167 009,8	-
ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	21 483	21 514	-
korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	94,2	93,7	-

*Stan na 21.08.2024 rok

źródło: GUS

Legenda

Gazociągi

- czynne, ciśnienie do wyjaśnienia
- czynne, niskiego ciśnienia
- czynne, podwyższonego średniego ciśnienia
- czynne, wysokiego ciśnienia, PSG
- czynne, wysokiego ciśnienia, obce
- czynne, średniego ciśnienia
- nieczynne
- nieczynne, ciśnienie do wyjaśnienia
- pozostałe

- granica gminy Raszyn

- stacje gazowe

Rysunek 6. Sieć gazowa na terenie gminy Raszyn

źródło: Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Warszawie

Przez obszar Gminy Raszyn przebiegają elementy systemu przesyłowego gazu GAZ–SYSTEM S.A.. Zostały one przedstawione poniżej.

2.5. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

W 2023 roku łączna długość sieci kanalizacji wynosiła 195,1 km. Do sieci kanalizacji sanitarnej podłączonych jest 6 108 budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Z kanalizacji sanitarnej w 2022 roku korzystało 74,3 % ludności. Sieć kanalizacyjna na terenie gminy sukcesywnie się rozwija.

Tabela 8. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Raszyn (stan na 31.12.2023 r.)

Parametr	Jedn.	2019	2020	2021	2022	2023
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	181,2	183	184,3	192,6	195,1
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	5 310	5 558	5 638	5 747	6 108
ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam ³	775,7	1 068,0	950,5	1 043,1	993,1
ścieki oczyszczane odprowadzone	dam ³	1 707,0	1 758,0	1 880,0	1 851,0	1 884,0*
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	15 865	16 650	16 849	17 059	-
korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	72,6	73,6	73,9	74,3	-

* Ścieki oczyszczone ogółem odprowadzone z oczyszczalni ścieków w Falentach do odbiornika

źródło: G.P.K. Eko-Raszyn Sp. z o.o.

W 2023 roku łączna długość sieci wodociągowej wynosiła 145,4 km. Do sieci wodociągowej podłączonych jest 6 103 budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Z sieci wodociągowej w 2022 roku korzystało 78,0 % ludności. Sieć wodociągowa na terenie gminy sukcesywnie się rozwija.

Tabela 9. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy Raszyn (stan na 31.12.2023 r.)

Parametr	Jedn.	2019	2020	2021	2022	2023
długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej)	km	131,5	135,9	139,8	142,7	145,4
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	131,5	135,9	139,8	142,7	145,4
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	5 352	5 561	5 610	5 687	6 103
woda dostarczona	dam ³	b.d.	1 131,0	1 125,4	1 236,2	1 370,1
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	875,4	934,5	889,8	963,7	910,41
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	40,2	41,5	39,2	42,2	-
korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	77,0	77,7	77,8	78,0	-

źródło: G.P.K. Eko-Raszyn Sp. z o.o.

2.6. Klimat

Klimat w gminie Raszyn jest umiarkowanie ciepły. Opady deszczu są znaczące, występują nawet podczas suchych miesięcy. Opierając się na klasyfikacji klimatu Köppena i Geigera, ten klimat został zaklasyfikowany, jako Cfb. Średnia roczna temperatura wynosi 9.3°C. Średnio roczne opady to 695 mm. Podana lokalizacja znajduje się na półkuli północnej. -> Dane miejsce znajduje się w górnej połowie planety.

Najsuchszym miesiącem jest Luty, z 42 mm deszczu. W Lipcu, opady osiągają wartość szczytową, ze średnią 89 mm, ponadto Lipiec jest też najcieplejszym miesiącem w roku, a średnia temperatura wynosi 20.1°C. Natomiast najzimniejszym miesiącem ze średnią -1.9°C jest Styczeń.

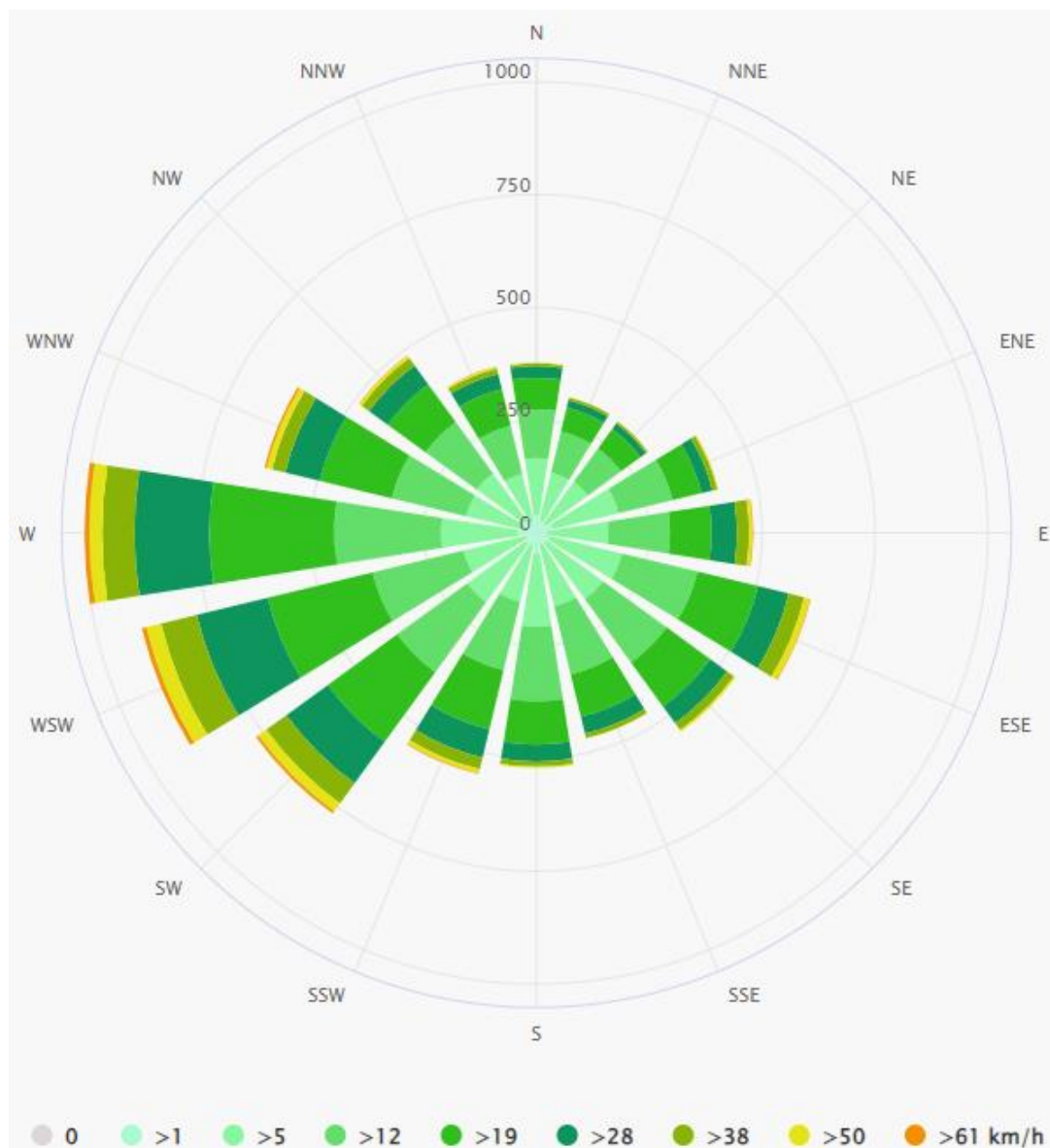
Istnieje różnica 47 mm w opadach pomiędzy najsuchszym i najmokrzejszym miesiącem. Wahania roczne temperatur wynoszą 22.0 °C. Miesiąc o największej wilgotności względnej to Listopad (84.89 %), a miesiąc o najniższej wilgotności względnej to Czerwiec (63.88 %). Z największą liczbą dni deszczowych jest Lipiec (13.17 dni), a o najniższej liczbie to Październik (9.50 dni). Dominującymi wiatrami nad obszarem gminy są wiatry zachodnie i zachodni północny zachód. Najmniejszy udział jest wiatrów to wschodni północny wschód i północno wschodni.²

	styczeń	luty	Marsz	Kwiecień	maj	czerwiec	lipiec	sierpień	wrzesień	październik	listopad	grudzień
Śr. Temperatura (° C)	-1.9	-0.7	3.2	9.4	14.6	18	20.1	19.5	14.7	9.3	4.8	0.6
Min. Temperatura (° C)	-4.3	-3.6	-0.7	4.2	9.4	13	15.4	14.9	10.7	6.2	2.6	-1.5
Max. Temperatura (° C)	0.3	2.2	7.2	14	19.1	22.3	24.3	23.8	18.8	12.6	7.1	2.5
Opady / Opady deszczu (mm)	47	42	48	52	71	71	89	68	62	48	48	49
Wilgotność(%)	83%	81%	74%	66%	65%	64%	67%	67%	72%	78%	85%	83%
Deszczowe dni (d)	8	8	8	8	9	9	10	8	8	7	8	8
Godziny słoneczne (g)	2.5	3.4	5.5	8.8	10.4	11.0	11.1	10.4	7.4	5.0	3.1	2.3

Rysunek 7. Roczne temperatury, opady i wilgotność na terenie gminy Raszyn

źródło: <https://pl.climate-data.org>

² <https://pl.climate-data.org>, <https://www.meteoblue.com/pl>

Rysunek 8. Róża wiatrów gminy Raszyn

źródło: www.meteoblue.com

2.7. Gleby³

Rodzaje gleb występujące na terenie gminy Raszyn są determinowane przez rodzaj skał, na których zostały utworzone, oraz przez warunki glebotwórcze występujące w poszczególnych obszarach gminy. Na jej terenie można wyróżnić następujące rodzaje gleb:

- **gleby bielicowe** – gleby tworzące się na różnego rodzaju piaskach, dochodzi w nich do procesu wymywania niektórych związków chemicznych tworzących minerały, co nazywane jest bielicowaniem;
- **gleby brunatne** – powstające na glinach zwałowych oraz piaskach i piaskowcach, można wśród nich wyróżnić:
 - **brunatno-kwaśne**, tworzące się na podłożach bogatych w związki fosforu, potasu, wapnia i magnezu;
 - **brunatno-wyługowane**, które cechują się wyługowaniem górnej części profilu z kationów zasadowych oraz brakiem zawartości węglanu wapnia, co ogranicza ich żyzność;
- **czarne ziemie** – są to gleby powstające na utworach mineralnych bogatych w związki wapnia oraz materię organiczną, często powstają w miejscach oddziaływania wód gruntowych;
- **mady** – są to gleby tworzące się w wyniku nagromadzenia się materiałów niesionych przez wody rzeczne;
- **gleby torfowo-murszowe** – gleby te powstają z torfów przekształconych częściowo lub w całości, w gleby murszowe. Murszenie polega na stopniowej mineralizacji i humifikacji torfu pod wpływem osuszania oraz działania drobnoustrojów;
- **gleby mułowo-torfowe** – gleby wytworzone z osadów organicznych i organiczno-mineralnych przewarstwionych lub zalegających na torfie, tworzą się na obszarach o stałej, dużej wilgotności;
- **gleby murszowe** – jest to gleba powstająca w wyniku zmurszenia substancji organicznych leżących na utworach mineralnych, do powstania wymagają one okresowego zalewania.

Na terenie gminy Raszyn dominują gleby klas bonitacyjnych III - VI.

Gdzie:

- **Gleby klasy I** – gleby orne najlepsze. Są to gleby położone w dobrych warunkach fizjograficznych, najbardziej zasobne w składniki pokarmowe, posiadają dobrą naturalną strukturę, są łatwe do uprawy (czynne biologicznie, przepuszczalne, przewiewne, ciepłe, wilgotne);
- **Gleby klasy II** – gleby orne bardzo dobre. Mają skład i właściwości podobne (lub nieco gorsze) jak gleby klasy I, jednak położone są w mniej korzystnych warunkach terenowych lub mają gorsze warunki fizyczne, co powoduje, że plony roślin uprawianych na tej klasie gleb, mogą być niższe niż na glebach klasy I;
- **Gleby klasy III (IIIa i IIIb)** – gleby orne średnio dobre. W porównaniu do gleb klas I i II, posiadają gorsze właściwości fizyczne i chemiczne, występują w mniej korzystnych warunkach fizjograficznych. Odznaczają się dużym wahaniem poziomu wody w zależności od opadów atmosferycznych. Na glebach tej klasy można już zaobserwować procesy ich degradacji;

³ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2023 - 2026 wraz z perspektywą na lata 2027-2030

- **Gleby klasy IV (IVa i IVb)** – gleby orne średnie. Plony roślin uprawianych na tych glebach są wyraźnie niższe niż na glebach klas wyższych, nawet gdy utrzymywane są one w dobrej kulturze rolnej. Są mało przewiewne, zimne, mało czynne biologicznie. Gleby te są bardzo podatne na wahania poziomu wód gruntowych (zbyt podmokłe lub przesuszone);
- **Gleby klasy V** – gleby orne słabe, są ubogie w substancje organiczne, mało żyzne i nieurodzajne, do tej klasy zaliczmy również gleby położone na terenach nieposiadających melioracji albo takich, które do melioracji się nie nadają;
- **Gleby klasy VI** – gleby orne najslabsze. W praktyce nadają się tylko do zalesienia. Posiadają bardzo niski poziom próchnicy. Próba uprawy roślin na glebach tej klasy niesie ze sobą duże ryzyko uzyskania bardzo niskich plonów.

Użytki rolne na terenie gminy Raszyn stanowią 58,4% całego obszaru gminy. Dane statystyczne na temat struktury użytków rolnych zostały zestawione poniżej.

Tabela 10. Rodzaj i powierzchnia gruntów Gminy Raszyn (stan na 31.12.2023 r.)

Powierzchnia ogólna gruntów		4390		
Grunty rolne	Użytki rolne	grunty orne	1952	
		sady	51	
		łąki trwałe	185	
		pastwiska trwałe	70	
		grunty rolne zabudowane	128	
		grunty pod stawami	115	
		grunty pod rowami	22	
		grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	41	
	Nieużytki		27	
Grunty leśne	lasy		646	
	grunty zadrzewione i zakrzewione		10	
Grunty zabudowane i zurbanizowane	tereny mieszkalne		501	
	tereny przemysłowe		65	
	inne tereny zabudowane		117	
	zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie zabudowy		28	
	tereny rekreacyjno-wypoczynkowe		21	
	użytki kopalne		0	
	tereny komunikacyjne	drogi		368
		tereny kolejowe		0
		inne tereny komunikacyjne		0
grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych		18		
Grunty pod wodami	morskimi wewnętrznymi		0	
	powierzchniowymi płynącymi		8	
	powierzchniowymi stojącymi		1	

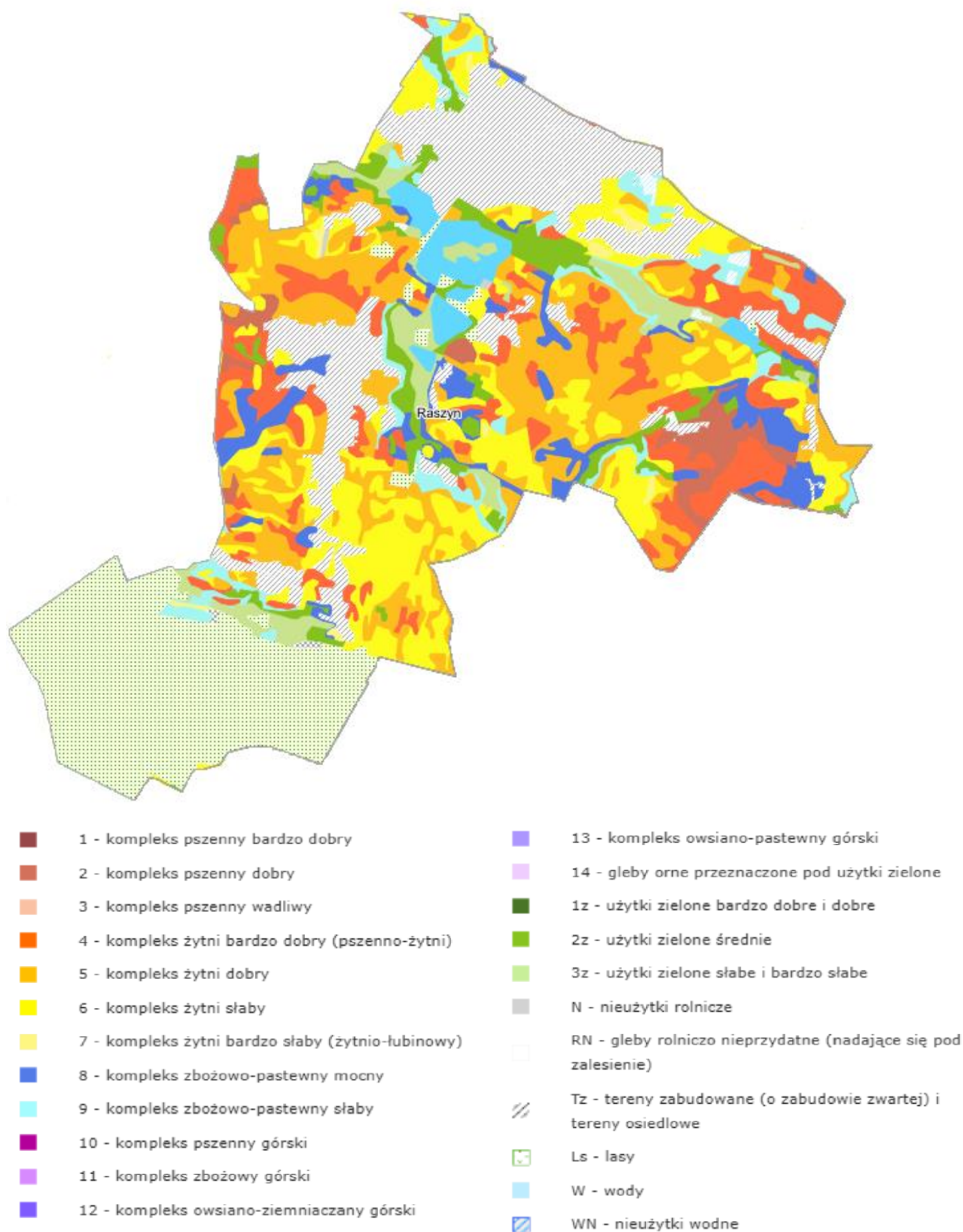
Tereny różne	16
--------------	----

źródło: Starostwo Powiatowe w Pruszkowie

Grunty, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także nieodpowiedniej działalności rolniczej określane są mianem gruntów zdegradowanych.

Grunty, które w wyniku działalności człowieka lub innych czynników utraciły całkowicie wartości użytkowe, określane są mianem gruntów zdewastowanych.

Osoby powodujące utratę albo ograniczenie wartości użytkowej gruntów są obowiązane do ich rekultywacji, czyli nadania lub przywrócenia gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych. Zgodnie z danymi Starostwa Powiatowego w Pruszkowie w ostatnich latach nie były prowadzone zabiegi rekultywacyjne, jak też nie figurują w ewidencji starostwa grunty przeznaczone do rekultywacji zgodnie z przepisami Ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. 2024 poz. 82).

Rysunek 9. Mapa glebowo – rolnicza gminy Raszyn

źródło: <https://msip.wrotamazowska.pl/msip>

2.8. Wody powierzchniowe i podziemne

Podstawową jednostką gospodarki wodnej w myśl polskiego prawa, zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną (2000/60/WE) jest Jednolita Część Wód (JCW). Jednolite części wód dzielimy na Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP) i Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd).

Wody powierzchniowe

Jednolita część wód powierzchniowych – rozumie się przez to oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych, taki jak:

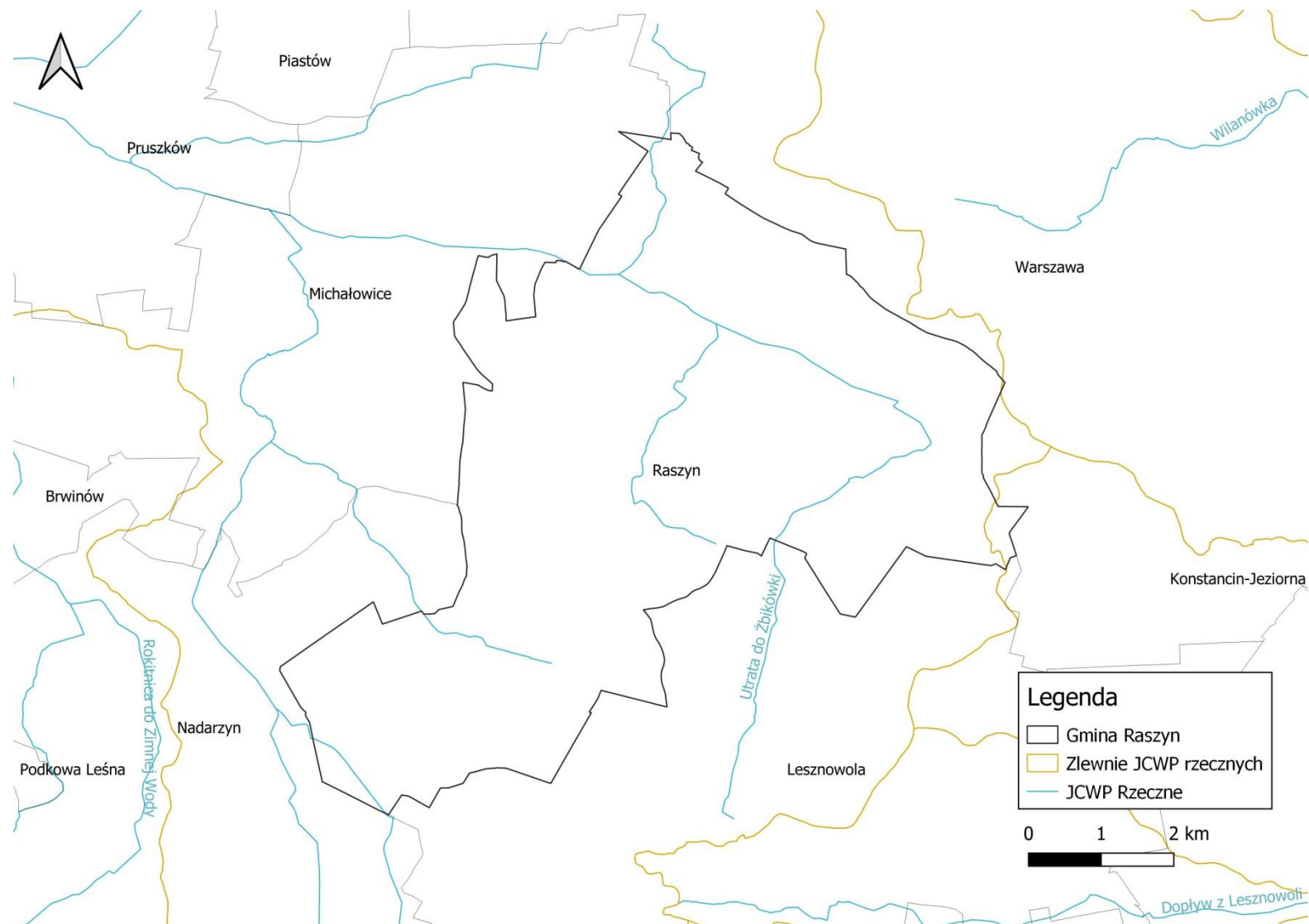
- jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny;
- sztuczny zbiornik wodny;
- struga, strumień, potok, rzeka i kanał lub ich części;
- morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub wody przybrzeżne.

Obszar Gminy Raszyn leży w zlewniach 3 rzecznych, jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP). Zostały one przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 11. Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujące się na obszarze gminy Raszyn

Kod JCWP	Nazwa JCWP
RW200010272833	Utrata do Żbikówki
RW20001125873	Jeziorka od Kraski do Rowu Jeziorki
RW20001025929	Wilanówka

źródło: karty.apgw.gov.pl

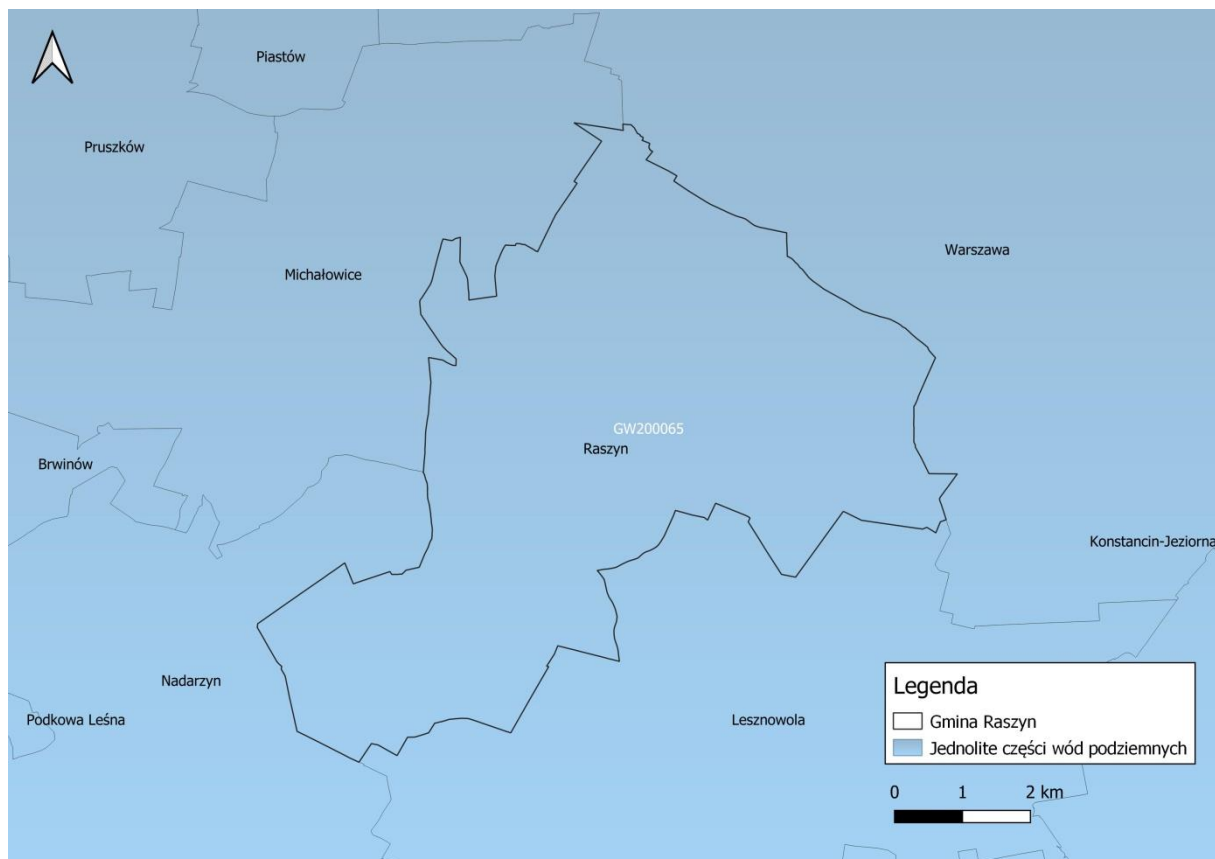
Rysunek 10. JCWP na tle gminy Raszyn

źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PGW WP

Wody podziemne

- **Jednolita część wód podziemnych** – rozumie się przez to określoną objętość wód podziemnych występującą w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych.

Gmina Raszyn jest zlokalizowana w obrębie Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 65. Położenie gminy na jej tle przedstawiono poniżej.

Rysunek 11. Gmina Raszyn na tle JCWPd

źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PGW WP

Informacje na jej temat znajduje się w poniższej tabeli.

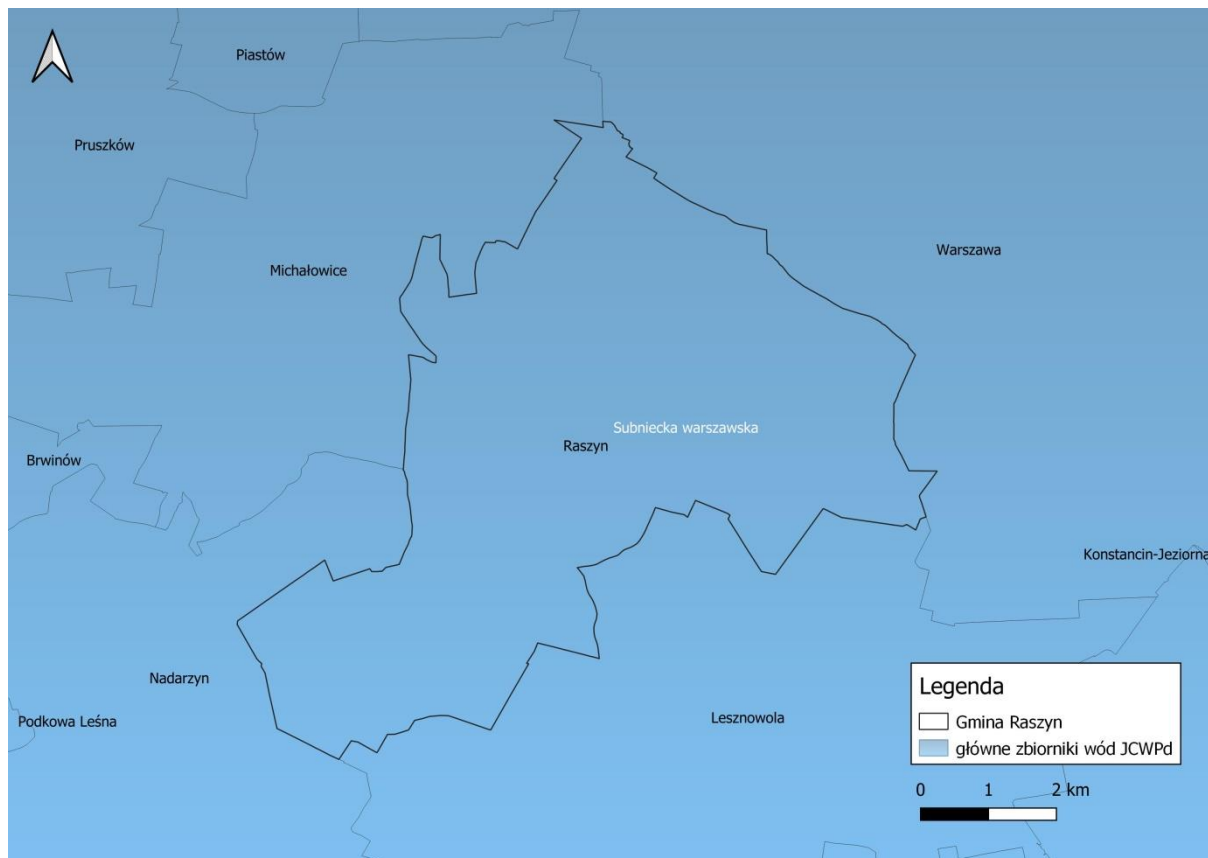
Tabela 12. Charakterystyka JCWPd nr 65

Powierzchnia	3 184,3 km ²
Region	Środkowej Wisły
Województwo	Łódzkie, Mazowieckie
Powiaty	<u>Łódzkie</u> : łowicki, skierniewicki, rawski <u>Mazowieckie</u> : sochaczewski, M. st. Warszawa, warszawski zachodni, pruszkowski, grodziski, piaseczyński, żyrardowski, grójecki, białobrzegi, kozienicki, otwocki
Głębokość występowania wód słodkich	od 2,9 do 233 m

źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Gmina Raszyn w całości leży w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 2151 Subniecka warszawska (część centralna).

Rysunek 12. Gmina Raszyn na tle GZWP

źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PGW WP

2.9. Rzeźba terenu i budowa geologiczna⁴

Teren gminy Raszyn położony jest w obrębie Niziny Mazowiecko - Podlaskiej, stanowiącej fragment niecki środkowej Wisły.

Występują tu głównie osady czwartorzędowe, kształtujące bezpośrednie podłoże geologiczne o miąższości 50-100 m. Utwory te zalegają na grubej serii ilów plioceńskich, silnie zerodowanych i zaburzonych glaciektonicznie. Najstarsze osady pochodzą z okresu trzeciorzędu, najstarszymi osadami występującymi w obszarze gminy są piaski kwarcowe z przerostami mułków i ilów z glaukonitem. Wyższy poziom stanowią utwory miocenu wykształcone, jako piaski pylaste z przewarstwieniami mułków i ilów piaszczystych z wkładami węgla brunatnego, niestanowiącego ciągłego pokładu. Miąższość tych osadów nie przekracza 40 m. Z okresu plejstocenu na obszarze gminy zalega zwarty kompleks ilów pstrych występujący w rejonie stropów z przewarstwieniami i soczewkami piasków pylastych. Stanowi on podłoże osadów czwartorzędowych, które jest wyrównane (zdenudowane) na skutek działalności procesów tektonicznych, glaciektonicznych i erozyjnych mających miejsce w okresie późniejszym. Można je zaobserwować w rejonie miejscowości Dawidy.

Natomiast przedplejstocieńskie piaski i żwiry występują w Falentach. Najstarsze utwory zlodowacenia Podlaskiego tj. gliny zwałowe występują w Puchałach. W Puchałach i Dawidach występują także gliny zwałowe stadiału dolnego zlodowacenia, natomiast interstadialne piaski rzeczne występują w dolinie Lesznawola - Dawidy. W rejonie Dawid i Sękocinie występują ily i mułki warstwowe oraz piaski zastoiskowe zlodowacenia środkowo podlaskiego. W rejonie Podolszyna, Sękocina Nowego i Falent stwierdzono piaski i mułki kemów i plateau kemowego stadiału mazowiecko - podlaskiego. W obszarach dolin rzecznych występują głównie holocenijskie grunty organiczne: torfy, muły i piaski humusowe. Zalegają one w podłożu na piaskach mineralnych, których rodzaj jest przeważnie ten sam jak w części wysoczyzny przylegającej do doliny. Występują tu również ily warstwowe - rejon miejscowości Dawidy, Jaworowa i Raszyn.

W budowie geologicznej gminy wyróżniono dwa dominujące typy obszarów: wysoczyzny polodowcowej oraz dolin rzecznych i zagłębień śródpolnych. Wysoczyzna zbudowana jest głównie z piasków i mułków zastoiskowych, glin zwałowych, piasków, mułków i żwirów kemowych oraz piasków fluwioglacjalnych. Pokrywa je warstwa pyłowa pochodzenia eolicznego o miąższości ok. 0,8 m. Warstwa ta, ze względu na swą niską wodoprzepuszczalność, utrudnia w pewnym stopniu dopływ zanieczyszczeń powierzchniowych do wód gruntowych. Gliny zwałowe na powierzchni obszaru występują głównie we wschodniej części terenu gminy w rejonie miejscowości Dawidy. Na pozostałym obszarze występują jedynie miejscowo w formie niewielkich płatów.

Niecka warszawska, w obrębie, której położona jest Gmina Raszyn, powstała w okresie laramijskich ruchów górotwórczych pod koniec ery mezozoicznej. Obszar gminy zbudowany jest głównie z osadów czwartorzędowych o miąższości od 50-75 m, zalegających na grubej warstwie ilów plioceńskich, które są silnie zerodowane oraz zaburzone glaciektonicznie. Stanowią je: osady preglacjalne, osady zlodowacenia południowopolskiego (trzy poziomy glin zwałowych, rozdzielone piaskami rzecznyymi i mułkami interstadialnymi), utwory rzeczne interglacjalu wielkiego, osady zlodowacenia środkowopolskiego związane z trzema stadiami, piaski rzeczne zlodowacenia

⁴ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Raszyn. Tom I - Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

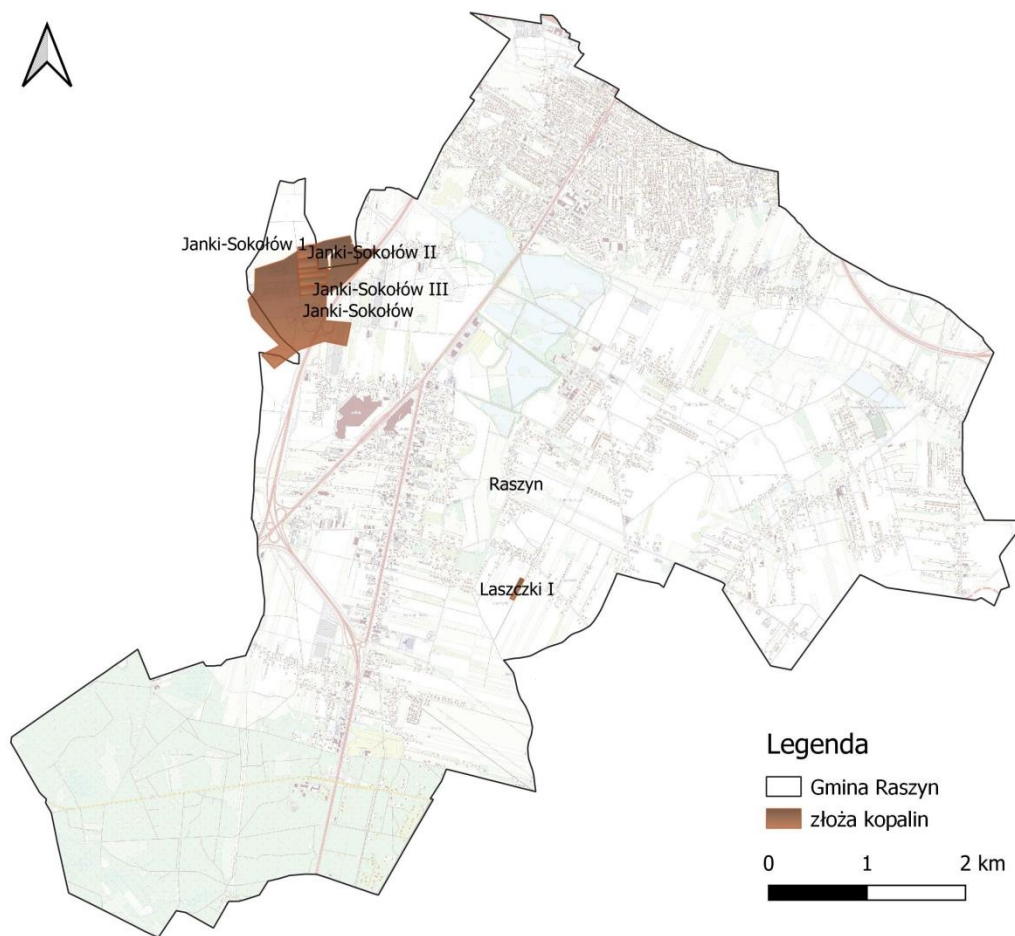
północnopolskiego oraz utwory holoceniowe. Stadiał mazowiecko - podlaski miał największy wpływ na ukształtowanie obecnej morfologii terenu. Zajmujące rozległe powierzchnie gliny zwałowe pochodzą z tego okresu. Ciekawymi formami morfologicznymi związanymi z postojem i regresją lodowca w czasie stadiału są moreny martwego lodu i kemy (z piaskami i mułkami kemów plateau kemowego na powierzchni) zlokalizowane w rejonie Podolszyna, Sękocina Nowego i Falent oraz osady zastoiskowe (zbudowane z ilów i mułków warwowych oraz piasków).

2.10. Zasoby geologiczne

Zgodnie z zapisami ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. 2023 poz. 824) złoża kopalin podlegają ochronie poprzez racjonalne gospodarowanie ich zasobami oraz kompleksowe wykorzystanie, wraz z kopalinami towarzyszącymi. Pod pojęciem złoża kopalin rozumie się naturalne nagromadzenie minerałów, skał oraz innych substancji, których wydobywanie może przynieść korzyść gospodarczą. Zgodnie z zapisami „Metodyki dokumentowania złóż kopalin stałych”, tak definiowane złożo musi posiadać naturalne cechy, dzięki którym jego eksploatacja może być uznana za technicznie możliwą i które pozwalają na rozpatrywanie jej, jako realną z ekonomicznego punktu widzenia. Zasoby tak definiowanego złoża określane są tradycyjnie, jako „geologiczne bilansowe”. Złożo, którego zasoby są tak kwalifikowane („złożo bilansowe”) musi charakteryzować się zespołem cech naturalnych, umożliwiających rozpatrywanie go, jako obiekt możliwej eksploatacji. Części złóż, które nie spełniają tych warunków, klasyfikowane są, jako pozabilansowe. Spośród zasobów bilansowych wyróżnia się zasoby przemysłowe (możliwe do wykorzystania w sposób ekonomicznie uzasadniony i przewidziane do eksploatacji) oraz nieprzemysłowe (niekwalifikujące się do wydobycia przy przyjętym sposobie zagospodarowania złoża).

Zasady eksploatacji złóż surowców mineralnych zostały określone w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. 2023 poz. 2029). Zgodnie z jej zapisami do prowadzenia działań takich jak: poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalin, poszukiwania lub rozpoznawania kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla, wydobywania kopalin ze złóż, podziemnego bezzbiornikowego magazynowania substancji, podziemnego składowania odpadów oraz podziemnego składowania dwutlenku węgla, niezbędne jest uzyskanie koncesji. Stosownej koncesji udziela minister właściwy do spraw środowiska, marszałek województwa lub starosta – zgodnie z kryteriami wyznaczonymi ustawie Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. 2023 poz. 2029).

Wykaz złóż surowców zlokalizowanych na terenie gminy Raszyn zestawiono w poniższej tabeli opracowanej na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego.

Rysunek 13. Złóża kopalin na tle Gminy Raszyn

źródło: Opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnianych przez GDOŚ

Tabela 13 Wykaz złóż surowców zlokalizowanych na terenie gminy Raszyn (stan na 31.12.2023 r.)

Numer złoża	Nazwa złoża	Powierzchnia [ha]	Kopalina	Stan zagospodarowania	Zasoby		Wydobycie (tys. t)
					Geologiczne bilansowe	Przemysłowe	
KN 1774	Janki-Sokołów	75,61	Złóża piasków budowlanych	eksploatacja złoża zaniechana	23 720	-	-
KN 18790	Janki-Sokołów 1	2,19	Złóża mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	złożo rozpoznane szczegółowo	280	-	-
KN 6048	Janki-Sokołów I	1,25	Złóża piasków budowlanych	eksploatacja złoża zaniechana	11	-	-
KN 6138	Janki-Sokołów II	1,85	Złóża piasków budowlanych	eksploatacja złoża zaniechana	664	-	-
KN 6281	Janki-Sokołów III	2,38	Złóża piasków budowlanych	eksploatacja złoża zaniechana	166	-	-
KN 7416	Janki-Sokołów IV	1,93	Złóża piasków budowlanych	eksploatacja złoża zaniechana	447	-	-
KN 7531	Janki-Sokołów VI	1,56	Złóża piasków budowlanych	złożo rozpoznane szczegółowo	620	-	-
KN 10512	Laszczki I	0,99	Złóża piasków poza piaskami szklarskimi	złożo rozpoznane szczegółowo	56	-	-
Złóża skreślone z bilansu zasobów							
KN 8968	Janki-Sokołów VII	0,45	Złóża piasków budowlanych	złożo skreślone z bilansu zasobów	-	-	-
KN 6003	Puchały	99 999,99	b.d.	złożo skreślone z bilansu zasobów	-	-	-

źródło: Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy

2.11 Formy ochrony przyrody⁵

Na terenie gminy Raszyn występują następujące formy ochrony przyrody:

- Rezerwat przyrody;
- Obszar chronionego krajobrazu;
- Pomniki przyrody.

Rezerwat przyrody

Rezerwat „Stawy Raszyńskie”⁶

Rezerwat Stawy Raszyńskie jest rezerwatem faunistycznym, o powierzchni 155,1313 ha, zlokalizowanym na terenie gminy Raszyn. Został on powołany 1 marca 1978 roku w celu zachowania cennego biotopu lęgowego wielu rzadkich gatunków ptaków oraz żerowisk i miejsc odpoczynku ptaków przelotnych.

Zadania ochronne dla rezerwatu „Stawy Raszyńskie” przyjęte zostały zarządzeniem nr 12 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 16 kwietnia 2018 r. Zalicza się do nich m. in.: odnawianie oraz utrzymanie infrastruktury stawów, dokarmianie ryb, regulowanie poziomu wody, zarybianie, wykaszanie szuwarów, dezynfekcja wód oraz kultywacja dna stawów, inwentaryzacyjno-sanitarne połowy ryb oraz regulowanie populacji kormorana.

Pomniki przyrody⁷

Zgodnie z informacjami zamieszczonymi w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody, na terenie gminy Raszyn, występuje 9 obiektów uznanych za pomniki przyrody. Ich opis został przedstawiony w tabeli poniżej.

⁵ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2023-2026 wraz z perspektywą na lata 2027-2030

⁶ www.crfop.gdos.gov.pl

⁷ www.crfop.gdos.gov.pl

Tabela 14. Pomniki przyrody na terenie gminy Raszyn

Lp.	Data ustanowienia	Typ pomnika	Opis pomnika przyrody	Wysokość [m]	Pierśnica [cm]	Lokalizacja
1.	1979-12-31	Jednoobiektowy	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	23	149	zabytkowy park obok pałacu
2.	1978-05-12	Jednoobiektowy	źródło	-	-	Instytut Technologiczno Przyrodniczy – Państwowy Instytut Badawczy w Falentach
3.	2009-07-31	Jednoobiektowy	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	27	107	Parafia Św. Szczepana w Raszynie/cmentarz parafialny w Raszynie przy grobach ks. Bolesława Sulińskiego i ks. Jana Grabowskiego
4.	2009-07-31	Wieloobiektowy (52)	Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	22	96	Aleja drzew wzdłuż drogi do wsi Łady (na odc. Między strumieniem, a drogą dojazdową do siedziby Instytutu Technologiczno-Przyrodniczego – Państwowego Instytut Badawczy)
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	22	96	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	22	96	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	25	85	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	21	71	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	20	86	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	20	79	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	20	95	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	22	90	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	19	103	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	20	62	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	20	84	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	21	88	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	22	77	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	21	85	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	22	88	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	22	66	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	22	73	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	22	75	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	21	72	
Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	24	91				
Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	17	72				
Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	18	44				

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2022-2023

Lp.	Data ustanowienia	Typ pomnika	Opis pomnika przyrody	Wysokość [m]	Pierśnica [cm]	Lokalizacja
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	19	82	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	16	55	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	25	104	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	21	95	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	22	80	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	19	85	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	20	100	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	20	68	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	20	80	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	22	89	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	19	83	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	22	91	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	20	87	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	21	96	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	23	68	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	16	84	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	18	70	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	22	95	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	18	89	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	24	104	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	22	105	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	19	71	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	20	79	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	17	70	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	20	84	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	20	85	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	21	78	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	21	82	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	17	65	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	17	81	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	21	83	

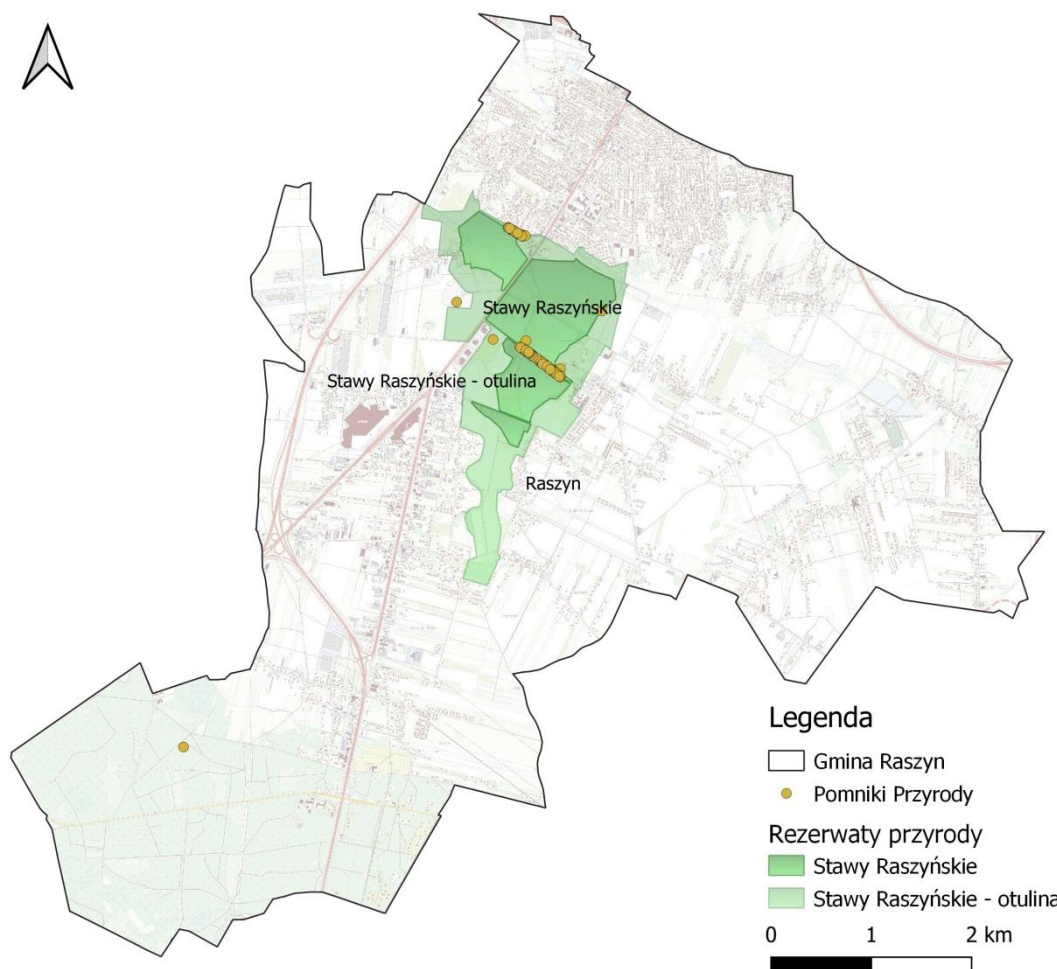
Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2022-2023

Lp.	Data ustanowienia	Typ pomnika	Opis pomnika przyrody	Wysokość [m]	Pierśnica [cm]	Lokalizacja
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	21	81	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	23	85	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	20	81	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	17	69	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	18	72	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	21	70	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	20	80	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	20	83	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	18	71	
			Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	23	84	
5.	1977-05-20	Jednoobiektowy	Klon pospolity (Klon zwyczajny) - <i>Acer platanoides</i>	22	132	W parku zabytkowym obok zabudowań gospodarczych
6.	2009-07-31	Jednoobiektowy	Wierzba biała - <i>Salix alba</i>	14	259	Rośnie na terenie zakładu ok. 60 m od ścieżki dydaktycznej na terenie rezerwatu „Stawy Raszyńskie”
7.	2009-07-31	Jednoobiektowy	Topola szara - <i>Populus xcanescens</i>	26	138	Rośnie przy gruncie rolnym używanym przez Instytut Technologiczno-Przyrodniczy - Państwowy Instytut Badawczy
8.	2020-11-25	Wieloobiektowy 39	Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	13	27	Aleja drzew rosnąca w Raszynie przy ul. Zacisze, na działce nr 1038/2 i 1038/3
			Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	13	35	
			Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	12	28	
			Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	14	28	
			Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	15	45	
			Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	12	37	
			Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	15	43	
			Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	14	37	
			Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	15	37	
			Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	14	41	
			Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	12	33	
			Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	12	30	
			Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	13	24	

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyna za lata 2022-2023

Lp.	Data ustanowienia	Typ pomnika	Opis pomnika przyrody	Wysokość [m]	Pierśnica [cm]	Lokalizacja
			Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	13	25	
			Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	13	27	
			Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	8	31	
			Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	10	21	
			Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	13	56	
			Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	13	39	
			Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	12	34	
			Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	9	25	
			Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	9	36	
			Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	9	35	
			Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	10	44	
			Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	12	36	
			Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	9	29	
			Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	9	30	
			Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	7	20	
			Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	20	42	
			Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	11	42	
			Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	10	43	
			Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	6	15	
			Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	12	58	
			Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	12	24	
			Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	9	19	
			Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	13	36	
			Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	13	23	
			Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	12	29	
			Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	12	27	
9.	2021-10-30	Jednoobiektowy	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	-	155	Teren leśny (wydzielenie leśne 19d Nadleśnictwa Chojnów, Leśnictwa Sękocin). Drzewo rośnie w odległości ok. 55 m w kierunku SE od niebieskiego szlaku turystycznego

źródło: CRFOP

Rysunek 14. Rezerwat „Stawy Raszyńskie” oraz pomniki przyrody na tle Gminy Raszyn
źródło: Opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnianych przez GDOS

Obszary Chronionego Krajobrazu^{8,9}

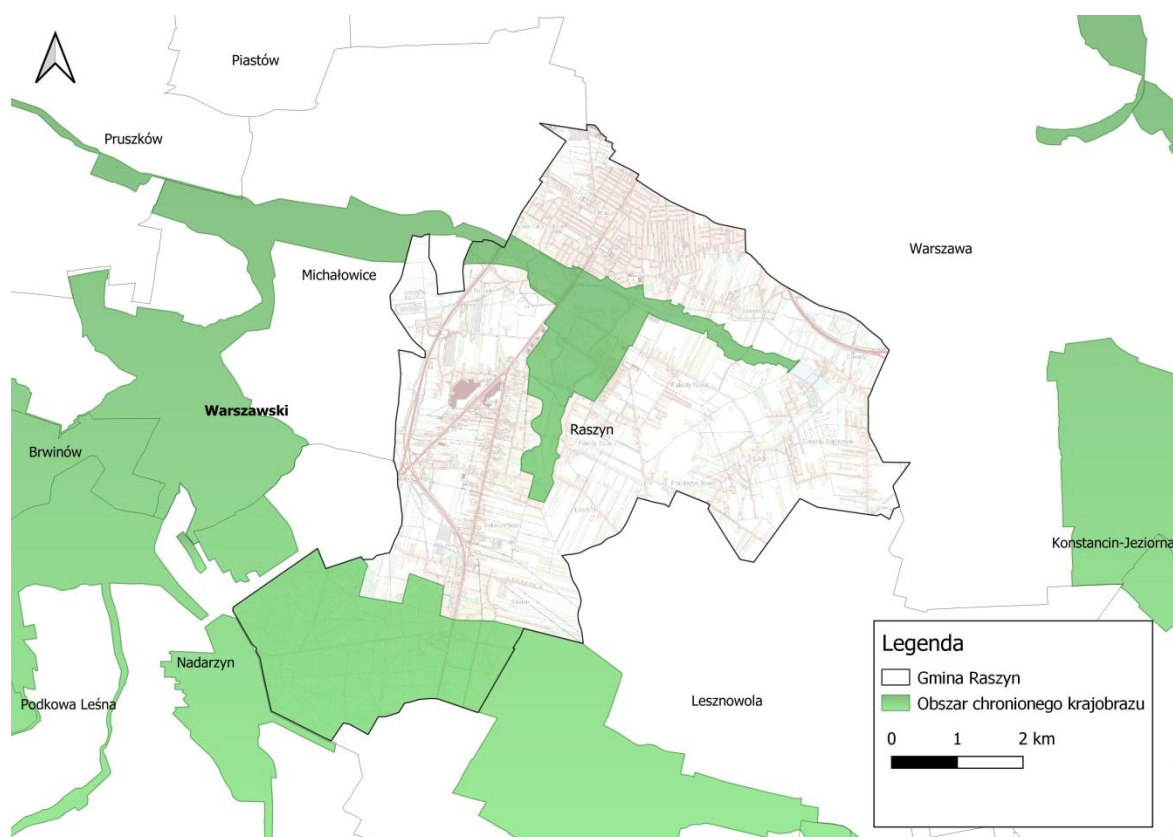
Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu

Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu ma obszar 148 409,1 ha. Został powołany 1 października 1997 roku. Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz, duże zróżnicowanie siedlisk oraz gatunków roślin i zwierząt. Do najcenniejszych i najbogatszych przyrodniczo zaliczyć należy doliny rzeczne np. Wisły, Świdra czy Mieni, rozległe kompleksy leśne, jak lasy rembertowskie, celestynowskie, otwockie oraz obszary wilgotnych łąk i torfowisk np. Bagno Jacka, Na Torfach czy fragmenty największego na Mazowszu torfowiska - Bagno Całowanie.

Zasięgiem granicy Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu na terenie powiatu pruszkowskiego zostały objęte doliny rzeki Utraty, Raszynki oraz Zimnej Wody.

⁸ www.crfop.gdos.gov.pl

⁹ www.warszawa.rdos.gov.pl/warszawski-obszar-chronionego-krajobrazu

Rysunek 15. Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu na tle Gminy Raszyn
 źródło: Opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnianych przez GDOŚ

2.10.1. Lasy

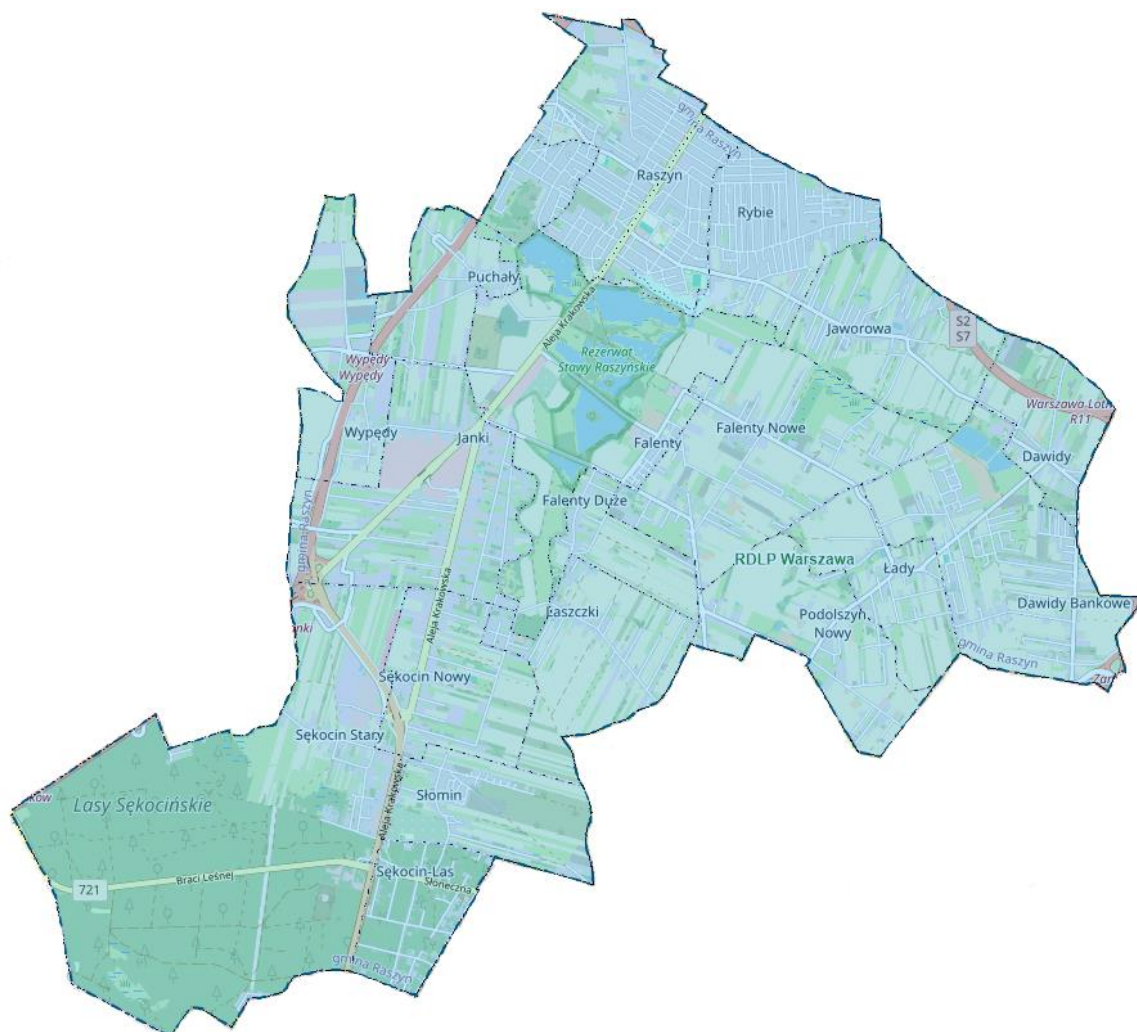
Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż powierzchnia gruntów leśnych na terenie gminy Raszyn wynosi 610,93 ha, co daje lesistość na poziomie 13,3%. Wskaźnik lesistości gminy jest niższy niż średnia krajowa, która wynosi 29,6%. Strukturę lasów na terenie gminy Raszyn przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 15. Struktura gruntów leśnych na terenie gminy Raszyn

Wskaźnik	Jednostka	2019	2020	2021	2022	2023
Powierzchnia gruntów leśnych ogółem	ha	610,69	610,69	610,36	610,06	609,93
Lesistość	%	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3
Grunty leśne publiczne ogółem	ha	549,31	549,31	549,31	549,31	549,31
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	549,31	549,31	549,31	549,31	549,31
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	549,01	549,01	549,01	549,01	549,01
Grunty leśne prywatne ogółem	ha	61,38	61,38	61,05	60,75	60,62
Powierzchnia lasów	ha	584,71	584,71	584,38	584,08	583,95
Lasy publiczne ogółem	ha	523,33	523,33	523,33	523,33	523,33
Lasy prywatne ogółem	ha	61,38	61,38	61,05	60,75	60,62

źródło: GUS, stan na 31.12.2023 r.

Nadzór nad lasami stanowiącymi własność skarbu państwa sprawuje Nadleśnictwo Chojnów, natomiast nad lasami niestanowiącymi własności publicznej nadzór sprawuje Starosta Pruszkowski.

Rysunek 16. Lesistość na terenie gminy Raszyna

źródło: opracowanie własne

Nadleśnictwo Chojnów¹⁰

Nadleśnictwo Chojnów zlokalizowane jest w centrum kraju w województwie mazowieckim, na Nizinie Mazowieckiej, na lewym brzegu Wisły. Główna część lasów leży na Równinie Warszawskiej. Południowo-zachodnia część wchodzi zasięgiem na wywyższenie Wysoczyzny Rawskiej. Północno-zachodnia część terytorium położona jest na Nizinie Łowicko-Błońskiej. Lasy Nadleśnictwa przylegają od południowego – zachodu do Warszawy - stolicy Polski.

Swoim zasięgiem Nadleśnictwo obejmuje teren sześciu powiatów:

- grodzkiego (gmina Grodzisk Mazowiecki, miasta: Milanówek, Podkowa Leśna);
- grójeckiego (gmina Warka) – niewielki fragment;

¹⁰ <https://chojnow.warszawa.lasy.gov.pl/polozenie>

- piaseczyńskiego (gminy: Góra Kalwaria, Konstancin-Jeziorna, Lesznowola, Piaseczno, Prażmów, Tarczyn);
- **pruskowskiego (gminy: Brwinów, Michałowice, Nadarzyn, Piastów, Pruszków, Raszyn);**
- warszawskiego zachodniego (gminy: Błonie, Kampinos, Leszno, Ożarów Mazowiecki);
- stołecznego miasta Warszawa (miasto z prawami powiatu).

Lasy Gminy Raszyn są skupione głównie w południowej części obszaru gminy. Wśród nich można napotkać następujące typy siedliskowe lasu:

- **Bór świeży** – powstaje na glebach rdzawych oraz bielicowych. W drzewostanie dominują sosny z domieszkami świerka, brzozy brodawkowej oraz jodły. Podszycie najczęściej tworzą jałowce, dęby bezszypułkowe oraz jarzęby, natomiast runo złożone jest z mchów, borówki czernicy oraz roślin wierzchlinowatych;
- **Bór mieszany świeży** – występuje na dość ubogich glebach bielicowych oraz rdzawych utworzonych na piaskach i żwirach utworzonych w czasie procesów akumulacyjnych. Do gatunków głównych tego siedliska leśnego zalicza się sosny oraz świerki. Domieszkowo mogą także występować: buk, dęby, lipy, brzozy, jodły oraz modrzewie. W podszyciu napotyka się jałowce, jarzęby, leszczyny, kruszyny, trzmieliny oraz wiciokrzew pomorski. W skład runa borów mieszanych świeżych wchodzi: borówka czernica, konwalia majowa, konwalijka dwulistna, malina kamionka, kłosownica leśna czy orlica pospolita;
- **Bór mieszany wilgotny** – występuje na obszarach będących pod wpływem wód gruntowych, często w pobliżu boru wilgotnego. Tworzy się na glebach bielicowych oglejonych a także na glebach murszowych oraz torfowych. Główny drzewostan tworzą sosny oraz świerki z domieszkami dębu, topoli, osiki oraz jodły. W podszyciu napotyka się jałowce, jarzęby, leszczyny oraz kruszyny. W skład runa borów mieszanych wilgotnych wchodzi m.in.: borówka czernica, konwalia majowa, konwalijka dwulistna, malina kamionka, orlica pospolita, szczawik zajęczy czy bagno;
- **Las świeży** – zajmuje siedliska żyzne oraz bardzo żyzne. Tworzy się na glebach brunatnych oraz płowych. Główny drzewostan tworzy dąb szypułkowy, buk, świerk oraz jodła z domieszkami modrzewia, lipy, klonu, jawora, osiki oraz grabu. W podszyciu napotyka się leszczynę, trzmielinę, kruszynę, jarzab, głóg, dereń, porzeczkę alpejską oraz bez czarny. Runo tych siedlisk leśnych jest tworzone przez rośliny kwitnące wiosną – przed drzewostanem. Jest to spowodowane zwartym drzewostanem i mniejszą ilością słońca przedostającego się do niższych partii lasu;
- **Las wilgotny** - zajmuje siedliska żyzne i bardzo żyzne, wilgotne. Tworzy się na glebach brunatnych, murszowo-torfowych, murszowatych, gruntowo-glejowych oraz niektórych czarnych ziemiach. Główny drzewostan tworzy dąb szypułkowy oraz jesion z domieszkami wiązu, klonu, jawora, lipy, osiki oraz grabu. W podszyciu napotyka się kruszynę, leszczynę, czeremchę, jarzab, bez czarny, bez koralowy, porzeczkę czarną, dereń, trzmielinę oraz kalinę koralową. Runo tych siedlisk leśnych jest tworzone przez wysokie byliny, w tym dużą ilość roślin azotolubnych takich jak pokrzywy;
- **Las mieszany świeży** – występuje na glebach brunatnych oraz płowych, rzadziej na bielicach i glebach rdzawych. Główny drzewostan tworzy sosna, dąb, buk, świerk oraz jodła z domieszkami modrzewia, brzozy, osiki, lipy oraz klonu. W podszyciu napotyka się trzmielin, jarzab, leszczynę, kruszynę, wiciokrzew, głóg oraz dereń.

Runo tych siedlisk leśnych jest tworzone przez kombinację roślin charakterystycznych dla lasów mieszanych oraz borów mieszanych;

- **Las mieszany wilgotny** – występuje na średniożylnych i wilgotnych siedliskach, często w obniżeniach terenu, w których zalegać mogą wody gruntowe. Tworzy się na glebach bielcowych oglejonych, brunatnych a także na glebach murszowych oraz zdegradowanych czarnych ziemiach. Główny drzewostan tworzy sosna, dąb szypułkowy, świerk oraz jodła. W podszyciu napotyka się jarząb, leszczynę, kruszynę oraz czeremchę. Runo tych siedlisk leśnych jest tworzone przez rośliny wilgociolubne;
- **Ols** – zajmuje siedliska bagienne z płytkimi wodami gruntowymi, często występuje w dolinach rzecznych oraz wokół jezior. Tworzy się na torfach niskich. Główny drzewostan tworzy olsza czarna z domieszkami jesionu, brzozy omszonej oraz świerka. W podszyciu napotyka się kruszynę, leszczynę, czeremchę, jarząb, bez czarny oraz czarna porzeczka. Charakterystyczną cechą runa lasów olsowych jest występowanie roślin typowych dla lasów (mchy, paprocie) oraz roślin szuwarowych;
- **Ols jesionowy** – zajmuje tereny zalewane o utrudnionym odpływie wody, przez co występują tam procesy zabagnienia gleby. Tworzy się on na glebach kwaśnych lub zasadowych z dużą zawartością substancji organicznych. Główny drzewostan tworzy jesion oraz olsza z domieszkami wiązu i brzozy. Skład podszycia jest bardzo podobny do Olsów. W olsach jesionowych dodatkowo występują chmiel zwyczajny, śledziennica skrętolistna, kozłek lekarski.

3. Zakres realizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Raszyn za rok 2022

Realizacja działań wyznaczonych w Programie została zaprezentowana z podziałem na obszary interwencji, cele, kierunki interwencji i zadania. Stopień realizacji zadań opisany został strzałkami:

↑ - zadanie zrealizowane

→ - zadanie w trakcie realizacji

↔ - zadanie ciągle

↓ - zadanie niezrealizowane

3.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 10 zadań środowiskowych w ramach obszaru interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza.

Tabela 16. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Cel: Spełnienie norm, jakości powietrza atmosferycznego na terenie gminy			
Kierunek interwencji: Poprawa, jakości powietrza na terenie gminy			
1.	Likwidacja lub wymiana starych, niskosprawnych kotłów na paliwa stałe na mniej emisyjne źródła ciepła w lokalach mieszkalnych, handlowych, usługowych oraz użyteczności publicznej w ramach realizacji założeń Programu Ochrony Powietrza	Gmina Raszyn, mieszkańcy, przedsiębiorcy, inne jednostki	↑
2.	Realizacja założeń Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Raszyn	Gmina Raszyn, mieszkańcy, przedsiębiorcy, inne jednostki	↔
3.	Termomodernizacja budynków na terenie gminy Raszyn	Gmina Raszyn, mieszkańcy, przedsiębiorcy, inne jednostki	↔
4.	Montaż OZE na budynkach użyteczności publicznej	Gmina Raszyn	↑
5.	Wykorzystanie bazy SMS do ostrzegania mieszkańców, o jakości powietrza	Gmina Raszyn, inne jednostki	↔
6.	Bieżąca kontrola palenisk na terenie gminy	Gmina Raszyn, inne jednostki	↔
7.	Inwentaryzacja lamp ulicznych pod kątem docelowej ich wymiany na energooszczędny system LED	Gmina Raszyn	↔
Kierunek interwencji: Ograniczenie uciążliwości systemu komunikacyjnego			
8.	Rozwój transportu zbiorowego na terenie gminy (nowe połączenia autobusowe, skomunikowanie wsi z Raszynem)	Podmioty odpowiedzialne	↑
9.	Analiza poszczególnych dróg pod kątem uciążliwości, jaką generuje ruch samochodów o dużym tonażu	Gmina Raszyn	↔
10.	Budowa zintegrowanej sieci tras rowerowych w Gminie Raszyn w ramach ZIT - Umożliwienie mieszkańcom gminy aktywnego spędzania wolnego czasu	Gmina Raszyn	↑

źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2019 - 2022

1. Likwidacja lub wymiana starych, niskosprawnych kotłów na paliwa stałe na mniej emisyjne źródła ciepła w lokalach mieszkalnych, handlowych, usługowych oraz użyteczności publicznej w ramach realizacji założeń Programu Ochrony Powietrza

Gmina Raszyn realizując Program Ograniczania Niskiej Emisji, prowadzi nabór wniosków o przyznanie dotacji do trwałej zmiany sposobu ogrzewania lokali (mieszkalnych i niemieszkalnych), budynków mieszkalnych jedno- i wielorodzinnych oraz pozostałych obejmujące wymianę istniejących źródeł ciepła opartych na paliwie stałym na ekologiczne.

W 2022 roku zostały wymienione 3 kotły na terenie gminy Raszyn w kwocie 12 000,00 zł. Ponadto, przeprowadzono modernizację kotłowni w przedszkolu nr 1 „Pod Topolą” w Raszynie, polegający na zastąpieniu dwóch starych kotłów gazowych nowymi oraz wykonaniu niezbędnych prac towarzyszących.

W ramach programu „Czyste powietrze”, w roku 2022, dofinansowanych zostało 30 inwestycji z zakresu termomodernizacji budynków, wymiany źródeł ciepła i montażu OZE. Spośród nich, 17 obejmowały wymianę źródła ciepła:

- kocioł gazowy kondensacyjny – 14;
- kocioł na pellet drzewny – 1;
- pompa ciepła powietrze/woda (o podwyższonej klasie efektywności energetycznej) – 2.

Szczegółowe informacje zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 17. Zestawienie przedsięwzięć realizowanych w 2022 roku w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze” dotyczących budynków położonych na terenie gminy Raszyn

Zadanie/zakres	2022	Dodatkowy opis
Nazwa podstawowego źródła ciepła		Dotyczy budynków nowo budowanych oraz istniejących
Gruntowa pompa ciepła o podwyższonej klasie efektywności energetycznej	0	
Kocioł gazowy kondensacyjny	14	
Kocioł na biomasę	0	
Kocioł na pellet drzewny	1	
Kocioł na pellet drzewny o podwyższonym standardzie	0	
Kocioł na węgiel	0	
Kocioł zgazowujący drewno	0	
Kotłownia gazowa (przyłącze gazowe i instalacja wewnętrzna, kocioł gazowy kondensacyjny, opłata przyłączeniowa, dokumentacja projektowa)	0	
Pompa ciepła grunt/woda	0	
Pompa ciepła powietrze/woda (o podwyższonej klasie efektywności energetycznej)	2	
Pompa ciepła powietrze	0	
System ogrzewania elektrycznego	0	
Węzeł cieplny	0	

Zadanie/zakres	2022	Dodatkowy opis
Podłączenie do sieci ciepłowniczej wraz z przyłączem	0	
Kocioł olejowy	0	
Mikroinstalacja fotowoltaiczna	2	
Termomodernizacja	11	Dane dotyczą budynków istniejących
SUMA	30	

źródło: Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie

2. Realizacja założeń Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Raszyn

W ramach zadania wykonywano systematycznie kontrole gospodarstw w zakresie spalania w piecach grzewczych. W 2022 r. zostało przeprowadzonych łącznie 74 kontrole posesji, co do których istniało podejrzenie, że może dochodzić na nich spalanie odpadów.

W ramach działania ograniczające emisji liniową (komunikacyjną) odbywało się czyszczenie ulic na mokro w okresie wiosenno – jesiennym, szczególnie w okresie bezdeszczowym. Ponadto pracownicy wykonywali działania przy pomocy ręcznych narzędzi do zamiatania, eliminując kurz i zapylenie.

Ponadto wykonywano działania edukacyjne dotyczące ochrony powietrza:

- Wywieszenie banerów w ramach akcji „Szanuję sąsiadów, nie spalam odpadów”;
- Kontynuowanie akcji informacyjno-promocyjnych „NIE TRUJ! WYMIĘŃ PIEC, CZAS UCIEKA, SKORZYSTAJ Z DOFINANSOWANIA, UNIKNIJ KARY” zachęcających mieszkańców do skorzystania z dofinansowania na wymianę kotłów;
- Poodnoszenie świadomości mieszkańców na temat szkodliwości spalania paliw niskiej, jakości poprzez artykuły w gazetach i na stronie internetowej UG;
- Udział w programie w ramach „Europejskiego Tygodnia Zróżnicowanego Transportu-Bezpiecznie i zdrowo dzięki zróżnicowanej mobilności”;
- Przeprowadzono trzy jednogodzinne wykłady multimedialne dla mieszkańców gminy obejmujące tematykę z zakresu Programu ochrony powietrza dla województwa mazowieckiego.

3. Termomodernizacja budynków na terenie gminy Raszyn

W 2022 r. Gmina Raszyn zakończyła realizację projektu pn. Ograniczenie niskiej emisji w Gminie Raszyn poprzez wymianę indywidualnych źródeł ciepła na niskoemisyjne – etap 2”.

W ramach projektu przeprowadzono:

- termomodernizację 6 budynków;
- wymianę 12 tzw. „kopciuchów” na: 9 gazowych pieców kondensacyjnych, 1 piec na biomasę i 2 pompy ciepła;
- założono instalację fotowoltaiczną w 4 budynkach.

Przedmiotowy zakres został dofinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014 - 2020 na podstawie umowy o przyznaniu dofinansowanie zawartej pomiędzy Województwem Mazowieckim

reprezentowanym przez Zarząd Województwa Mazowieckiego, a Gminą Raszyn w kwocie 547 543,65 zł. Całkowita wartość inwestycji wyniosła 1 158 866,93 zł.

4. Montaż OZE na budynkach użyteczności publicznej

W ramach zadania zamontowano na dachu OSP Dawidy panele fotowoltaiczne o mocy 12,15 kWp w kwocie 68 312,71 zł poniesione ze środków własnych gminy.

5. Wykorzystanie bazy SMS do ostrzegania mieszkańców, o jakości powietrza

Ostrzeżenia i alerty wydawane przez Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego są rozsyłane poprzez Gminny System Powiadamiania SMS. Ponadto informacje o przekroczeniach i złej, jakości powietrza są udostępniane za pośrednictwem strony internetowej Urzędu oraz tablic informacyjnych.

6. Bieżąca kontrola palenisk na terenie gminy

W 2022 r. zostało przeprowadzonych łącznie 74 kontroli posesji, co, do których istniało podejrzenie, że może dochodzić na nich do spalania odpadów.

Z 30 posesji pobrano próbki popiołu do analizy, która potwierdziła spalanie niedozwolonych substancji w 10 z nich. Gmina Raszyn złożyła wnioski o ukaranie właścicieli i zwrot kosztów ekspertyzy w wysokości 1611,30 zł za próbkę. W ramach działań, w 2019 roku zakupiono mobilne laboratorium („smogowóz”) z dronem, który regularnie przeprowadza pomiary jakości powietrza i uczestniczy w kontrolach wraz z Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska. W 2022 roku gmina kontynuowała Program Ograniczania Niskiej Emisji, przyznając dotacje na wymianę tradycyjnych źródeł ciepła na ekologiczne.

7. Inwentaryzacja lamp ulicznych pod kątem docelowej ich wymiany na energooszczędny system LED

W dniu 05.10.2022 r. dokonano odbioru robót związanych z budową oświetlenia ul. gen. Bema i ul. gen. Wybickiego w Raszynie w ramach, którego zamontowano nowoczesne oprawy drogowe LED (18 szt.) przyczyniające się do znacznych oszczędności w zużyciu energii. Roboty wykonała firma ENERGO-BUD Robert Jachymski za kwotę 180 672,24 zł.

8. Rozwój transportu zbiorowego na terenie gminy (nowe połączenia autobusowe, skomunikowanie wsi z Raszynem)

Uchwały podjęte w roku 2022 r. z zakresu referatu OŚGK:

- *UCHWAŁA NR LXIV/558/2022 RADY GMINY RASZYN z dnia 20 października 2022 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie umowy o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego w roku 2023;*
- *UCHWAŁA NR LXV/573/2022 RADY GMINY RASZYN z dnia 17 listopada 2022 r. zmieniająca uchwałę w sprawie dopłat do cen biletów za usługi przewozowe środkami lokalnego transportu zbiorowego organizowanego przez m. St. Warszawa oraz zgody na zawarcie porozumienia w tych dopłat z m. St. Warszawą.*

Transport publiczny w 2022 roku realizowany był przez następujących przewoźników linii autobusowych:

- Lokalną linię R2 – linia bezpłatna dla wszystkich pasażerów.
- Dotacja dla Powiatu Pruszkowskiego na organizację przewozów przez Związek Powiatowo – Gminny Grodziskie Przewozy Autobusowe, do którego przystąpił Powiat Pruszkowski, na linie 61 i 62.

Wprowadzono na terenie gminy Raszyn w ramach systemu zbiorowej komunikacji lokalnej na trasie Rybie-Raszyn- Nowe Grocholice- Puchały- Wypędy- Janki- Sękocin Nowy- Falenty Duże-Falenty- Falenty Nowe- Podolszyn Nowy bezpłatną komunikację przejazdów linii R2 – przez cały rok.

Linia R2 funkcjonuje przy wsparciu finansowym od Wojewody Mazowieckiego w ramach ustawy o funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej, który w roku 2022 wyniósł 498 182,40 zł. Ponadto, w 2022 r. obowiązywały bilety włączone do oferty „wspólny bilet” na podstawie porozumienia międzygminnego z m.st. Warszawą. Zgodnie z podpisanym porozumieniem Gmina w 2022 roku partycypowała w kosztach i dopłacała do linii autobusowych ZTM średnio 256 116,50 zł miesięcznie. Ponadto, zgodnie z podjętą uchwałą Rady Gminy Raszyn wyrażającej zgodę na przystąpienie do programu „Warszawa +”, w roku 2022 Gmina dofinansowała bilety osobom zamieszkującym na stałe w Gminie Raszyn i rozliczającym się w Urzędzie Skarbowym w Pruszkowie ze wskazaniem zamieszkania na terenie gminy Raszyn. Kwota dofinansowania w 2022 r. wyniosła 326 973,34 zł.

9. Analiza poszczególnych dróg pod kątem uciążliwości, jaką generuje ruch samochodów o dużym tonażu

Zadanie jest realizowane w ramach Generalnego Pomiaru Ruchu w pięcioletnich odstępach. Pomiary miały zostać wykonane w roku 2020, jednak w związku z pandemią COVID19, zostały zakończone w roku 2021. Kolejne pomiary planowane są na rok 2025.

10. Budowa zintegrowanej sieci tras rowerowych w Gminie Raszyn w ramach ZIT – Umożliwienie mieszkańcom gminy aktywnego spędzania wolnego czasu

W 2022 roku w ramach zadania odbyła się budowa tras rowerowych na terenie gminy w ramach ZIT. Wydatkowano łącznie 623 679,90 zł, z czego kwota 498 943,92 zł podlegała refundacji ze środków UE, a 124 735,98 zł to środki własne gminy.

3.2. Ochrona przed hałasem

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 3 zadań środowiskowych w ramach obszaru interwencji ochrona przed hałasem.

Tabela 18. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji ochrona przed hałasem

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Cel: Ograniczenie uciążliwości akustycznej dla mieszkańców gminy			
Kierunek interwencji: Podniesienie komfortu życia mieszkańców gminy poprzez eliminację zagrożeń hałasem			
1.	Tworzenie zabezpieczeń przed oddziaływaniem hałasu komunikacyjnego poprzez wprowadzanie odpowiednich zapisów w SIWZ uwzględniające m.in. montowanie dźwiękoszczelnych okien, kładzenie cichej nawierzchni i budowę ekranów akustycznych	Gmina Raszyn, zarządcy dróg	↑
2.	Aktualizacja inwentaryzacji źródeł uciążliwości akustyczne	WIOŚ w Warszawie	↔
3.	Kontrola emisji hałasu do środowiska z obiektów działalności gospodarczej	WIOŚ w Warszawie	↔

źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2019 - 2022

1. Tworzenie zabezpieczeń przed oddziaływaniem hałasu komunikacyjnego poprzez wprowadzanie odpowiednich zapisów w SIWZ uwzględniające m.in. montowanie dźwiękoszczelnych okien, kładzenie cichej nawierzchni i budowę ekranów akustycznych

W ramach zadania „Tworzenie zabezpieczeń przed oddziaływaniem hałasu komunikacyjnego poprzez wprowadzanie odpowiednich zapisów w SIWZ, uwzględniających m.in. montowanie dźwiękoszczelnych okien, kładzenie cichej nawierzchni i budowę ekranów akustycznych” w pierwszym etapie renowacji budynku socjalno-komunalnego zamontowano okna z szybami zespolonymi dźwiękochłonnymi. W drugim etapie renowacji zabytkowego zespołu budynków Austerii nie było potrzeby zastosowania dodatkowych zabezpieczeń przed hałasem komunikacyjnym.

2. Aktualizacja inwentaryzacji źródeł uciążliwości akustyczne

WIOŚ w Warszawie, w ramach swojej działalności, prowadzi kontrole przestrzegania przepisów ochrony środowiska w zakresie emisji hałasu, w tym dane dotyczące skontrolowanych obiektów.

3. Kontrola emisji hałasu do środowiska z obiektów działalności gospodarczej

W roku 2022 przeprowadzona została 1 kontrola związana z emisją hałasu do środowiska.

3.3. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 2 zadań środowiskowych w ramach obszaru interwencji ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym.

Tabela 19. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Cel: Kontrola niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego do środowiska na terenie gminy			
Kierunek interwencji: Podniesienie komfortu życia mieszkańców gminy poprzez eliminację zagrożeń promieniowaniem elektromagnetycznym			
1.	Inwentaryzacja źródeł emisji pól elektromagnetycznych i obszarów objętych oddziaływaniem pól	WIOŚ w Warszawie	↔
2.	Uwzględnienie zapisów dotyczących ochrony przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gminy	Gmina Raszyn	↔

źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2019 - 2022

1. Inwentaryzacja źródeł emisji pól elektromagnetycznych i obszarów objętych oddziaływaniem pól

W ramach swojej działalności statutowej Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ) w Warszawie przeprowadzał inwentaryzację źródeł emisji pól elektromagnetycznych oraz identyfikował obszary ich oddziaływania. Kluczowym narzędziem w tym procesie jest baza danych ISK (Informatyczny System Kontroli), która ewidencjonuje skontrolowane źródła pól elektromagnetycznych.

2. Uwzględnienie zapisów dotyczących ochrony przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gminy

Zadanie jest prowadzone w sposób ciągły. Przy opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego szczególną uwagę zwraca się na kwestie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym.

3.4. Gospodarowanie wodami

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 2 zadań środowiskowych w ramach obszaru interwencji gospodarowanie wodami.

Tabela 20. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji gospodarowanie wodami

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Cel: Zrównoważone gospodarowanie wodami powierzchniowymi i podziemnymi umożliwiające zaspokojenie potrzeb wodnych gminy przy utrzymaniu, co najmniej dobrego stanu wód			
Kierunek interwencji: Dobry stan wód powierzchniowych i podziemnych			
1.	Prowadzenie stałego lokalnego i regionalnego monitoringu wód	WIOŚ w Warszawie	↔
2.	Propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody przez działania edukacyjnopromocyjne (akcje, kampanie skierowane do wszystkich grup społecznych)	Gmina Raszyn	↔

źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2019 - 2022

1. Prowadzenie stałego lokalnego i regionalnego monitoringu wód

Zadanie jest realizowane w ramach bieżącej działalności, zgodnie z aktualnym programem Państwowego Monitoringu Środowiska.

2. Propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody przez działania edukacyjnopromocyjne (akcje, kampanie skierowane do wszystkich grup społecznych)

Propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody jest realizowane w ramach bieżącej działalności poprzez kampanie informacyjne, regularne zajęcia edukacyjne w szkołach dotyczące oszczędzania wody, a także umieszczanie materiałów promujących te działania w miejscach publicznych. Inicjatywy te są skierowane do wszystkich grup społecznych, mając na celu podniesienie świadomości mieszkańców i zachęcenie ich do racjonalnego gospodarowania wodą.

3.5. Gospodarka wodno-ściekowa

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 4 zadań środowiskowych w ramach obszaru interwencji gospodarka wodno-ściekowa.

Tabela 21. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji gospodarka wodno-ściekowa

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Cel: Podniesienie komfortu życia mieszkańców gminy poprzez stworzenie nowoczesnej infrastruktury związanej z gospodarką wodno-ściekową			
Kierunek interwencji: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury związanej z gospodarką wodno-ściekową			
1.	Bieżąca modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej	Gmina Raszyn, Eko – Raszyn Sp. z o.o.	↔
2.	Rozbudowa sieci wodociągowej	Gmina Raszyn, Eko – Raszyn Sp. z o.o.	↔
3.	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej	Gmina Raszyn, Eko – Raszyn Sp. z o.o.	↔
4.	Inwentaryzacja zbiorników bezodpływowych	Gmina Raszyn	↔

źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2019 - 2022

1. Bieżąca modernizacja sieci wodno – kanalizacyjnej,

W 2022 r. zakończono prace projektowe dla sieci wodno-kanalizacyjnych w miejscowościach: Dawidy Bankowe, Łady, Podolszyn Nowy, Jaworowa, Laszczki, Falenty Nowe, Sękocin Nowy, Raszyn. Powstałe projekty umożliwią gminie budowę kolejnych 11 km sieci kanalizacji sanitarnej i ok 6,5 km sieci wodociągowej, co umożliwi przyłączenie kolejnych budynków do gminnej sieci. Zgodnie z przygotowanymi kosztorysami szacowana wartość inwestycji wyniesie 26 106 779,00 zł.

2. Rozbudowa sieci wodociągowej,

W 2022 roku Gmina Raszyn wybudowała 1,19 km wodociągu na ulicach Sokołowskiej, Żwirowej, Owocowej, Czarnej Olchy, oraz w miejscowościach Wypędy i Puchały, a także w Laszczkach. Całkowity koszt inwestycji wyniósł 2 088 210,00 zł.

3. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej

W 2022 roku Gmina Raszyn zrealizowała budowę 1,19 km sieci kanalizacyjnej na ulicach Długiej w Dawidach, Sokołowskiej, Żwirowej, Owocowej, Czarnej Olchy oraz w Laszczkach i Kamykowej w Rybiu, ponosząc koszt 1 734 949,00 zł. W ramach inwestycji wodociągowych wybudowano 0,970 km sieci wodociągowej oraz 1017,10 m w ramach porozumienia inwestorskiego. Nowa sieć wodociągowa powstała na ulicach Owocowej, Czarnej Olchy, Sokołowskiej, Żwirowej, Godebskiego, a także w miejscowościach Raszyn, Dawidy Bankowe, Falenty Nowe, Słomin, Jaworowa i Podolszyn Nowy. Rozpoczęto również budowę sieci wodociągowej w ul. Długiej i Oleńki w Dawidach Bankowych.

W zakresie kanalizacji, Gmina Raszyn zrealizowała 3,26 km sieci oraz 598,05 m w ramach porozumienia inwestorskiego. Sieć kanalizacyjna powstała na ulicach Owocowej, Czarnej

Olchy, Kamykowej, Godebskiego, Wichrowej, Długiej, Sokołowskiej i Żwirowej. Rozpoczęto także budowę odcinków w ul. Długiej i Oleńki w Dawidach Bankowych.

Dodatkowo, biuro projektowe wykonało dokumentację projektową dla 8 zadań infrastrukturalnych, obejmujących 8,725 km kanalizacji sanitarnej i 6,133 km sieci wodociągowej w miejscowościach gminy. Wartość przewidzianych robót budowlanych wynosi 26 106 779,87 zł. W 2022 roku Gmina Raszyn zrealizowała inwestycje wodno-kanalizacyjne na łączną kwotę 10 868 788,40 zł.

4. Inwentaryzacja zbiorników bezodpływowych

Ewidencja zbiorników prowadzona jest przez cały rok poprzez indywidualne zgłoszenia właścicieli nieruchomości lub ze sprawozdań przedsiębiorców posiadających zezwolenia na opróżnianie zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transport nieczystości ciekłych na terenie gminy Raszyn. Stan na 2022 – 407 szt. zgłoszonych zbiorników bezodpływowych i 18 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków.

3.6. Gospodarowanie zasobami geologicznymi

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 2 zadań środowiskowych w ramach obszaru interwencji gospodarowanie zasobami geologicznymi.

Tabela 22. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji gospodarowanie zasobami geologicznymi

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Cel: Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż			
Kierunek interwencji: Zapobieganie degradacji zasobów złóż naturalnych			
1.	Ochrona zasobów złóż kopalin poprzez uwzględnianie ich w dokumentach planistycznych	Gmina Raszyn	↔
Kierunek interwencji: Efektywne wykorzystywanie eksploatowanych złóż oraz ochrona zasobów złóż nieeksploatowanych			
2.	Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi	Gmina Raszyn	↔

źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2019 - 2022

1. Ochrona zasobów złóż kopalin poprzez uwzględnianie ich w dokumentach planistycznych

Zadanie jest realizowane ciągłym procesem. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego uwzględniane są złoża kopalin, co stanowi istotny element strategii rozwoju regionu. Organizuje się to w taki sposób, aby plany te były zgodne z obowiązującymi przepisami i normami dotyczącymi eksploatacji złóż. Dodatkowo, wdrażane są mechanizmy monitorowania i kontroli, które pozwalają na śledzenie zmian w wydobywaniu kopalin oraz reagowanie na ewentualne nieprawidłowości czy nielegalne działania.

2. Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi

Zadanie jest realizowane w sposób ciągły poprzez uwzględnianie zapisów dotyczących ochrony naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Zakres tych planów obejmuje wymogi ochrony środowiska, w tym krajobrazu, co umożliwia ciągłe monitorowanie i dostosowywanie działań do zmieniających się warunków środowiskowych oraz społecznych potrzeb.

3.7. Gleby

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 2 zadań środowiskowych w ramach obszaru interwencji gleby.

Tabela 23. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji gleby

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Cel: Racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych			
Kierunek interwencji: Rekultywacja i ochrona gleb na terenie gminy			
1.	Rekultywacja terenów zdegradowanych	Gmina Raszyn	↔
2.	Prowadzenie monitoringu, jakości gleb	Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	↔

źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2019 - 2022

1. Rekultywacja terenów zdegradowanych

Rekultywacja terenów zdegradowanych jest realizowana na bieżąco, zgodnie z aktualnymi potrzebami i stopniem degradacji terenu. Obowiązek rekultywacji gruntów spoczywa na osobie, która spowodowała utratę lub ograniczenie wartości użytkowej tych gruntów, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za szkodę środowiskową. Proces rekultywacji obejmuje szereg działań, takich jak analiza stopnia degradacji terenu, opracowanie planu rekultywacji, usuwanie zanieczyszczeń, odbudowa naturalnych ekosystemów, a także monitorowanie efektów działań rekultywacyjnych.

2. Prowadzenie monitoringu, jakości gleb

Zadanie wykonywane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska – monitoring chemizmu gleb ornych Polski w 5-letnich odstępach czasowych, w stałych punktach pomiarowo kontrolnych. Ostatnie badania zostały przeprowadzone w roku 2020, a kolejne planowane są na rok 2025. Najbliższy punkt monitoringu znajduje się w Michałowicach.

3.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 3 zadań środowiskowych w ramach obszaru interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów.

Tabela 24. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Cel: Racjonalne gospodarowanie odpadami			
Kierunek interwencji: Prawidłowe prowadzenie gospodarki odpadami			
1.	Zwiększenie poziomu recyklingu - przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz innych niż niebezpieczne	Mieszkańcy	↔
2.	Uszczelnianie gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi	Gmina Raszyn	↔
Kierunek interwencji: Realizacja Programu Usuwania Azbestu			
3.	Całkowite usunięcie wyrobów azbestowych z terenu gminy	Gmina Raszyn, mieszkańcy, inne jednostki	↔

źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2019 - 2022

1. Zwiększenie poziomu recyklingu - przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz innych niż niebezpieczne

Na podstawie masy odpadów odebranych i zebranych przekazanych do recyklingu i ponownego użycia, gm. Raszyn osiągnęła poziom w 2022 r. wg poniższej tabeli:

Tabela 25. Osiągnięty poziom recyklingu na terenie gminy Raszyn

Informacje o poziomach	Osiągnięty poziom	Wymagany poziom
Osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia	28,74%	> 25%
Informacja o osiągniętym poziomie ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania	10,97%	< 35%
Informacja o osiągniętym poziomie składowania odpadów komunalnych	16,13%	brak
Informacja o udziale przekazanych do termicznego przekształcania odpadów komunalnych w stosunku do odebranych i zebranych odpadów	3,01%	brak

źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Raszyn za 2022 r.

Gmina Raszyn za 2022 rok osiągnęła wymagane Rozporządzeniem Ministra Środowiska poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia wybranych frakcji odpadów komunalnych oraz ograniczenia składowanej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji.

W stosunku do poprzednich lat stwierdza się wzrost strumienia odpadów komunalnych selektywnie zebranych, co świadczy o poprawieniu i wzrastającej wiedzy mieszkańców w zakresie hierarchii postępowania z odpadami komunalnymi.

Ilość odpadów w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosi ponad 0,57 Mg, nie włączając odpadów budowlanych, w stosunku do 2021 r. jest to o 0,01 Mg mniej.

2. Uszczelnianie gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi

Zadanie jest wykonywane przez gminę w ramach bieżącej działalności. Na terenie gminy Raszyn od dnia 1 lipca 2013 roku obowiązuje system gospodarki odpadami komunalnymi wprowadzony ustawą z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2011 nr 152 poz. 897), który nałożył na Gminę obowiązek odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych, w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę.

Głównym celem znowelizowanej ustawy jest ograniczenie składowania zmieszanych odpadów komunalnych i odpadów ulegających biodegradacji na składowiskach, zwiększenie udziału odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych (papieru, szkła, tworzyw sztucznych, metali), zmniejszenie ilości dzikich wysypisk oraz spalania odpadów w domowych kotłowniach.

W 2022 roku na terenie gminy Raszyn, usunięto 1 788 m³ dzikich wysypisk. Koszt realizacji zadania wyniósł 270 345,60 zł i został pokryty przez gminę Raszyn.

3. Całkowite usunięcie wyrobów azbestowych z terenu gminy

Działania Gminy w zakresie utylizacji azbestowych pokryć dachowych w 2022 r.: odebrano **41,13 Mg** azbestu, z pomocy Gminy skorzystało dwudziestu właścicieli nieruchomości położonych na terenie gminy, wydatkowano środki finansowe w wysokości 14 436,63 zł w tym na utylizację wyrobów azbestowych pozyskano dofinansowanie z WFOŚiGW w Warszawie w wysokości 2 702,70 zł.

3.9. Ochrona przyrody i krajobrazu

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 7 zadań środowiskowych w ramach obszaru interwencji ochrona przyrody i krajobrazu.

Tabela 26. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji ochrona przyrody i krajobrazu

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Cel: Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona przyrody			
Kierunek interwencji: Ochrona zieleni, zasobów leśnych oraz obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych			
1.	Bieżąca pielęgnacja zasobów przyrodniczych wraz z ochroną obszarów i obiektów prawnie chronionych	Gmina Raszyna, RDOŚ	↔
2.	Ochrona zasobów leśnych oraz prowadzenie stałego monitoringu w celu zapobiegania zagrożeniom	Zarządcy lasów, w tym lasów stanowiących własność Skarbu Państwa	↔
3.	Działania związane z rewitalizacją istniejących skwerów i parków terenów rekreacyjnych – np. staw w Ładach, rezerwat Źródlika	Gmina Raszyna, jednostki odpowiedzialne	↔
4.	Nowe nasadzenia drzew i krzewów	Gmina Raszyna, inne podmioty	↔
5.	Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony zadrzewień poprzez wymóg inwentaryzacji zieleni oraz przyjmowania w miarę możliwości zasady omijania istniejących drzew, przy projektowaniu oraz realizacji inwestycji budowy systemu komunikacyjnego	Gmina Raszyna	↔
Kierunek interwencji: Zwiększanie powierzchni obszarów chronionych i leśnych			
6.	Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego obszarów przeznaczonych pod zalesianie (słabe gleby V, VI klasy oraz wieloletnie odłogi)	Gmina Raszyna	↔
7.	Tworzenie nowych obszarów chronionych	Jednostki odpowiedzialne	↑

źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyna na lata 2019 - 2022

1. Bieżąca pielęgnacja zasobów przyrodniczych wraz z ochroną obszarów i obiektów prawnie chronionych

W 2022 roku podjęto uchwałę z zakresu referatu OŚGK:

UCHWAŁA NR LIII/466/2022 RADY GMINY RASZYN z dnia 24 lutego 2022 r. w sprawie uzgodnienia przeprowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych pomnika przyrody.

Dodatkowo na terenie gminy znajduje się rezerwat przyrody Stawy Raszyńskie, Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu. W 2020 r. został ustanowiony pomnik przyrody „Aleja lipowa w Raszynie” przy ulicy Zacisze składający się z 39 drzew z gatunku lipa drobnolistna. W 2021 r. ustanowiono pomnikiem przyrody drzewo z gatunku dąb szypułkowy o obwodzie pnia 470 cm, rosnący w miejscowości Sękocin Stary, na dz. nr ew. 399 o nazwie „BIELIK”

Corocznie wykonywane są zabiegi pielęgnacyjne drzew i krzewów rosnących na terenie gminy Raszyna, których koszt wyniósł 134 962,50 zł.

2. Ochrona zasobów leśnych oraz prowadzenie stałego monitoringu w celu zapobiegania zagrożeniom

Nadleśnictwo Chojnów realizuje zadanie w ramach swojej działalności statutowej, zgodnie z Planem Urządzenia Lasu na lata 2018-2027 dla tego obszaru.

3. Działania związane z rewitalizacją istniejących skwerów i parków terenów rekreacyjnych – np. staw w Ładach, rezerwat Źródlika

Gmina posiada „**Gminny program Rewitalizacji Gminy Raszyna na lata 2016-2023**” jest to dokument operacyjny za pomocą, którego władze samorządowe mogą uruchamiać mechanizmy oraz realizować przedsięwzięcia mające na celu szczególnie rodzaj interwencji w zakresie realizacji.

Ponadto opracowano dokumentację projektowo-kosztorysową obejmującą swym zakresem „**Rewitalizacje Parku im. Magdaleny Abakanowicz w Raszynie**”. Zrealizowane przez Biuro Projektowe „ARTUR CEBULA ANNA KUNKEL ARCHITEKCI”. Prace rozpoczęto we wrześniu 2022 r., termin zakończenia to 28.04.2023 r. Celem przedsięwzięcia było opracowanie kompletnej dokumentacji projektowo-kosztorysowej w zakresie koniecznym do wykonania zadania w podziale na trzy etapy.

Charakterystyka ogólna poszczególnych etapów:

- **I ETAP** – Budowa podświetlanej tężni wraz z ujęciem wody pitnej oraz niezbędną infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem. W ramach realizacji niniejszego etapu planuje się zaprojektowanie: podświetlanej tężni solankowej; ujęcia wody pitnej, ciągów pieszych w obrębie tężni; zieleni w tym nasadzeń roślinności; małej architektury w tym ławek, koszy i stojaków na rowery; niezbędnej infrastruktury technicznej, w tym przyłączy;
- **II ETAP** – Budowa sanitariatów. W ramach realizacji niniejszego etapu planuje się zaprojektowanie w pełni automatycznej toalety publicznej z gotowych elementów;
- **III ETAP** – Wykonanie monitoringu oraz wymiana istniejącego oświetlenia zewnętrznego. W ramach realizacji niniejszego etapu planuje się zaprojektowanie nowego oświetlenia parku, w tym likwidacji istniejącego oświetlenia oraz wykonanie monitoringu obejmującego cały teren Parku im. Magdalena Abakanowicz w Raszynie.

W okresie od 28 stycznia do 22 listopada 2022 roku wykonano budowę skweru imienia Rotmistrza Witolda Pileckiego w Raszynie – stworzenie przestrzeni atrakcyjnej wizualnie, funkcjonalnej urbanistycznie i edukacyjnej – pełniący funkcję zielonej szkoły. Zainstalowano panele fotowoltaiczne zasilające oświetlenie skweru, wykonano nowe nasadzenia drzew i krzewów. Koszt zadania wyniósł 402 210,00 zł w tym:

- Etap 1 Fundacja PGNIG 37% Gmina Raszyna 63%;
- Etap 2 Program Rozwoju obszarów wiejskich 42%;
- Gmina Raszyna 58%.

4. Nowe nasadzenia drzew i krzewów

Zwiększenie powierzchni terenów zielonych – nowe nasadzenia drzew i krzewów na terenach wokół inwestycji gminnych – szkół, w pasach drogowych dróg gminnych, na terenach zielonych każdego sołectwa w Gminie. W roku 2022 r. zostało posadzone na terenie gminy Raszyn 70 szt. drzew liściastych oraz 450 szt. krzewów. Ponadto od 07.07.2022 r. – 31.10.2022 r. sukcesywnie dostarczano drzewa i krzewy w kwocie 30 800,00 zł z budżetu gminy.

5. Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony zadrzewień poprzez wymóg inwentaryzacji zieleni oraz przyjmowania w miarę możliwości zasady omijania istniejących drzew, przy projektowaniu oraz realizacji inwestycji budowy systemu komunikacyjnego

Realizacja zadania jest działaniem bieżącej działalności, która polega na uwzględnianiu ochrony zadrzewień w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego poprzez inwentaryzację zieleni i ocenę wartości drzew. Projektowanie inwestycji, takich jak drogi czy ścieżki rowerowe, zakłada unikanie istniejących drzew, aby zminimalizować ich usunięcie. Plany zagospodarowania przestrzennego obejmują również ochronę ekosystemów i bioróżnorodności.

6. Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego obszarów przeznaczonych pod zalesianie (słabe gleby V, VI klasy oraz wieloletnie odłogi)

Realizacja tego zadania polega na uwzględnieniu obszarów przeznaczonych pod zalesianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Proces ten odbywa się w sposób ciągły, a gruntów przeznaczonych do zalesienia określa miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego na podstawie analizy ich potencjału rekreacyjnego, ekologicznego oraz glebowego. Szczególną uwagę przykładana jest do obszarów o słabych glebach V i VI klasy oraz obszarów z wieloletnimi odłogami, które mają potencjał do zalesienia i przywrócenia do stanu naturalnego. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego uwzględniane są także inne czynniki, takie jak kształtowanie krajobrazu, zachowanie bioróżnorodności czy ochrona zasobów wodnych.

7. Tworzenie nowych obszarów chronionych

Zadanie zostało wykonane w latach poprzednich. W 2020 r. został ustanowiony pomnik przyrody „Aleja lipowa w Raszynie” przy ulicy Zacisze składający się z 39 drzew z gatunku lipa drobnolistna. W 2021 r. ustanowiono pomnikiem przyrody drzewo z gatunku dąb szypułkowy o obwodzie pnia 470 cm, rosnący w miejscowości Sękocin Stary, na dz. nr ew. 399 o nazwie „BIELIK”.

3.10. Zagrożenia poważnymi awariami

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 1 zadania środowiskowego w ramach obszaru interwencji zagrożenia poważnymi awariami.

Tabela 27. Poniższa tabela przedstawia stan realizację 1 zadania środowiskowego w ramach obszaru interwencji zagrożenia poważnymi awariami

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Cel: Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii			
Kierunek interwencji: Zapobieganie skutkom poważnych awarii i zagrożeniom naturalnym			
1.	Szkolenia z zakresu ratowniczo-gaśniczego	OSP, PSP, inne jednostki	↔

źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2019 - 2022

1. Szkolenia z zakresu ratowniczo-gaśniczego

Strażacy OSP na terenie gminy Raszyn w ramach bieżącej działalności uczestniczą w szkoleniach podstawowych, szkoleniach wewnętrznych dotyczących ratownictwa oraz szkoleniach z kwalifikowanej pierwszej pomocy. W ramach szkoleń również biorą udział w ćwiczeniach:

- z zakresu ratownictwa technicznego i kwalifikowanej pierwszej pomocy – Wypadek masowy w miejscowości Ząbki pow. wołomiński;
- Kompanii Powodziowej „Piaseczno” Wojewódzkiego Odvodu Operacyjnego na rzece Wisła w miejscowości Gassy pow. Piaseczyński;
- w obiekcie magazynowym MLP Pruszków;
- z zakresu ratownictwa wodnego na zbiorniku wodnym w Puchałach;
- jednostek ochrony przeciwpożarowych z powiatu pruszkowskiego z taktyki gaszenia pożarów w kompleksach leśnych.

3.11. Edukacja ekologiczna

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 1 zadania środowiskowego w ramach obszaru interwencji edukacja ekologiczna.

Tabela 28. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji edukacja ekologiczna

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Cel: Zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa gminy, kształtowanie postaw proekologicznych jego mieszkańców oraz poczucia odpowiedzialności, za jakość środowiska			
Kierunek interwencji: Zwiększanie świadomości ekologicznej			
1.	Działania edukacyjne w szkołach na terenie gminy	Gmina Raszyn, placówki oświatowe, inne podmioty	↔

źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2019 - 2022

1. Działania edukacyjne w szkołach na terenie gminy

W zakresie działań edukacyjnych w szkołach na terenie gminy Raszyn podejmowano szereg działań. W dziewięciu placówkach oświatowych na terenie gminy Raszyn zostało przeprowadzonych jedenaście wykładów dla dzieci szkolnych/przedszkolnych obejmujących tematykę:

- Kształtowanie zachowań proekologicznych;
- Informowanie o szkodliwości spalania odpadów;
- Informowanie o skutkach zdrowotnych spalania odpadów;
- Informowanie o działaniach, które można i należy podejmować, aby poprawić jakość powietrza.

W ramach akcji edukacyjnych zostały wykonane i rozdysponowane wśród uczestników 1000 szt. edukacyjnych komiksów dla dzieci oraz 300 szt. Biuletynów Informacyjnych. Łączna liczba osób objętych działaniami informacyjnymi i edukacyjnymi wyniosła 1250 osób.

Ponadto w 29 finale akcji „Sprzątania świata - Polska 2022” pod hasłem „WSZYSTKIE ŚMIECI SĄ NASZE!”, który został przeprowadzony na terenie gminy Raszyn w dniach od 16 – 18.09.2022 r. uczestniczyły następujące jednostki organizacyjne i placówki oświatowe:

1. Szkoła Podstawowa im. Cypriana Godebskiego w Raszynie, Raszyn, ul. Szkolna 2;
2. Szkoła Podstawowa im Włodzimierza Potockiego w Sękocinie, Słomin, ul. Wierzbowa 5;
3. Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi Nr 1 „Pod Topolą” Raszyn, ul. Pruszkowska 21c;
4. Przedszkole Nr 2 „W Stumilowym Lesie” Raszyn, ul. Lotnicza 43a;
5. Przedszkole nr. 2 „W Stumilowym Lesie” oddział przy ulicy Spokojnej 23 Rybie;
6. Przedszkole Nr 3 „Wyspa Skarbów” w Raszynie ul. Poniatowskiego 18;
7. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Ładach, Bajkowe Przedszkole, Dawidy Bankowe, ul. Długa 49;
8. Przedszkole w Falentach Falenty, ul. Opackiego 44;
9. Przedszkole w Sękocinie, Sękocin Stary, ul. Sękocińska 20;
10. Świetlica Środowiskowa „Świetlik”, ul. Spokojna 23.

Podczas trwania akcji zebrano ok. 50 worków odpadów.

4. Zakres realizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Raszyn za rok 2023

Realizacja działań wyznaczonych w Programie została zaprezentowana z podziałem na obszary interwencji, cele, kierunki interwencji i zadania. Stopień realizacji zadań opisany został strzałkami:

↑ - zadanie zrealizowane → - zadanie w trakcie realizacji
 ↔ - zadanie ciągle ↓ - zadanie niezrealizowane

4.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 44 zadań środowiskowych w ramach obszaru interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza.

Tabela 29. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Cel: Poprawa, jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu			
Kierunek interwencji: Poprawa efektywności energetycznej			
1.	Termomodernizacja budynków	Gmina Raszyn, właściciele oraz zarządcy budynków użyteczności publicznej	↔
2.	Przebudowa budynku urzędu gminy wraz z termomodernizacją	Gmina Raszyn	↓
3.	Wdrażanie systemów sprzyjających efektywności energetycznej, w tym zarządzania energią	Gmina Raszyn, Zakłady energetyczne, przedsiębiorstwa	↔
4.	Wymiana oświetlenia na energooszczędne	Gmina Raszyn, przedsiębiorstwa	↓
5.	Budowanie świadomości społecznej w zakresie zwiększenia efektywności energetycznej	Gmina Raszyn, organizacje pozarządowe	↔
Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji powierzchniowej			
6.	Ograniczenie emisji substancji z procesu wytwarzania energii cieplnej dla potrzeb ogrzewania i przygotowania ciepłej wody w lokalach mieszkalnych, handlowych, usługowych oraz użyteczności publicznej	Gmina Raszyn, właściciele i zarządcy nieruchomości, przedsiębiorstwa, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe	↔
7.	Realizacja programu „Stop Smog”	Gmina Raszyn	↔
8.	Modernizacja oraz rozbudowa sieci gazowych wraz z podłączeniem nowych odbiorców	Zakłady zarządzające siecią gazową	↑
Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych			

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2022-2023

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
9.	Zwiększenie efektywności zarządzania w sektorze transportowym, w tym budowa systemów sterowania ruchem	Gmina Raszyn, zarządcy dróg	↓
10.	Budowa i przebudowa dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych, utwardzenie dróg i poboczy oraz opracowanie dokumentacji projektowej	Gmina Raszyn, zarządcy dróg	↑
11.	Projekty ulic: Miklaszewskiego, Olszowa, Lecha, Przelotowa, Prosta, Podleśna, Łączna, Rycerska, Ułańska, Kolibra, Cicha, Wąska, Wiejska, Niska, Działkowa, Nadrzeczna, Rozwojowa, Krzywa, Aksamitna, Białobrzaska, Stawowa, Dzika, Kubusia Puchatka, Leśna, Szlachecka, Jaworskiego, Kwiatów Polnych, Jabłoniowa, Narożna, Niezapominajki, Polanki, Mickiewicza, Opackiego i inne	Gmina Raszyn	↑/→
12.	Budowa i przebudowa dróg gminnych: Wąska, Dolna, Dworkowa wraz z odc. Opaczewskiej (od ul. Dworkowej do Rowu Opaczewskiego), Rycerska i Poziomkowa	Gmina Raszyn	↑
13.	Rozwój transportu rowerowego, w tym rozbudowa spójnego systemu dróg i ścieżek rowerowych	Gmina Raszyn, zarządcy dróg	↑
14.	Poprawa systemu komunikacji publicznej, w tym wymiana taboru komunikacji publicznej na pojazdy ekologiczne	Gmina Raszyn, zarządzający komunikacją publiczną	↔
15.	Dofinansowanie transportu autobusowego na terenie gminy świadczonego przez ZTM	Gmina Raszyn	↑
16.	Linia autobusowa Rybie- Raszyn- Puchały- Wypędy -Janki –Sękocin Nowy -Falenty Duże - Falenty - Falenty Nowe- Podolszyn Nowy R2	Gmina Raszyn	↑
17.	Dofinansowanie dla Powiatu Pruszkowskiego na organizację powiatowych przewozów autobusowych - (zapewnienie mieszkańcom gminy komunikacji Pruszków - Michałowice - Raszyn - Warszawa)	Gmina Raszyn	↑
18.	Budowa parkingów Park&Ride, Bike&Ride, Kiss&Ride	Gmina Raszyn	↔
19.	Kontrole pojazdów pod kątem, jakości spalin	Policja, ITD	↔
20.	Ograniczanie wtórnej emisji pyłu – czyszczenie ulic na mokro, zakaz używania spalinowych i elektrycznych dmuchaw do liści w gminach	Gmina Raszyn, zarządcy dróg	↔
21.	Kontrole czystości dróg wyjazdowych z terenów prowadzonych inwestycji (budów)	Gmina Raszyn, Policja, zarządcy dróg	↔
Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł przemysłowych i energochłonności gospodarki			

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
22.	Modernizacja instalacji technologicznych oraz instalacji spalania paliw do celów technologicznych	Przedsiębiorstwa	↔
23.	Budowa instalacji przechwytywania zanieczyszczeń powietrza pochodzących z emisji punktowej	Przedsiębiorstwa	↓
24.	Budowa instalacji kogeneracji	Przedsiębiorstwa	↓
Kierunek interwencji: Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii			
25.	Produkcja energii prosumenckiej z odnawialnych źródeł energii	Gmina Raszyn, mieszkańcy, spółdzielnie mieszkaniowe	↔
26.	Przebudowa kompleksu Austerii z uwzględnieniem OZE (gruntowe pompy ciepła i gruntowy wymiennik ciepła)	Gmina Raszyn	↑
27.	Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii do produkcji energii elektrycznej i ciepłej	Gmina Raszyn, mieszkańcy, spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe	↑
28.	Promowanie odnawialnych źródeł energii	Gmina Raszyn, organizacje pozarządowe	↔
Kierunek interwencji: Zmniejszenie przekroczeń dopuszczalnych poziomów stężeń monitorowanych substancji			
29.	Uwzględnianie w dokumentach planistycznych rozwiązań kształtowania przestrzeni i ich funkcjonowania umożliwiających ochronę powietrza i przewietrzanie miast i osiedli wiejskich odpowiednio do obowiązujących przepisów prawa	Gmina Raszyn	↔
30.	Realizacja założeń właściwych miejscowo programów ochrony powietrza	Gmina Raszyn	↔
31.	Opracowanie, aktualizacja i realizacja Programów Ograniczania Niskiej Emisji lub Programów Gospodarki Niskoemisyjnej	Gmina Raszyn	↔
32.	Rozbudowa systemu monitoringu powietrza, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów przekroczeń	GIOŚ	↔
33.	Informacja o wystąpieniu ryzyka przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5, stężenia ozonu, poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe PM10 oraz o obowiązujących ograniczeniach i innych środkach zaradczych	Gmina Raszyn, Starostwo Powiatowe w Pruszkowie	↔
34.	Wzmożenie czujności służb ratowniczych (pogotowia ratunkowego, oddziałów ratunkowych) w sytuacji przekroczenia poziomów alarmowych zanieczyszczeń powietrza	Starostwo Powiatowe w Pruszkowie	↔

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
35.	Korzystanie z komunikacji zbiorowej lub alternatywnej (pieszo, rower) przez mieszkańców w sytuacji przekroczenia poziomów alarmowych zanieczyszczeń powietrza	Mieszkańcy	↔
36.	Zakaz korzystania z instalacji do spalania biomasy drzewnej oraz rozpalamia grilli i ognisk, w sytuacji przekroczenia poziomów alarmowych zanieczyszczeń powietrza	Mieszkańcy	↔
37.	Ograniczenia przebywania i wysiłku fizycznego na zewnątrz, ograniczenie wietrzenia pomieszczeń, edukacja ekologiczna dotycząca zanieczyszczeń powietrza oraz zwiększenie nadzoru nad osobami szczególnie wrażliwymi w sytuacji przekroczenia poziomów alarmowych zanieczyszczeń powietrza	Mieszkańcy, placówki oświatowe, placówki lecznicze	↔
38.	Zraszanie przyzmi materiałów sypkich, znajdujących się na otwartej przestrzeni, zawieszenie prac budowlanych powodujących powstawanie emisji powierzchniowej oraz ograniczenie używania urządzeń spalinowych w sytuacji przekroczenia poziomów alarmowych zanieczyszczeń powietrza	Mieszkańcy, podmioty gospodarcze	↔
39.	Kontrola przestrzegania uchwały antysmogowej oraz zakazu spalania odpadów i pozostałości roślinnych	Gmina Raszyn, WIOŚ	↔
40.	Opracowanie i prowadzenie akcji promocyjno-edukacyjnych w zakresie ochrony powietrza w tym gospodarki niskoemisyjnej oraz promowanie rozwiązań przyczyniających się do redukcji emisji zanieczyszczeń	Gmina Raszyn, placówki edukacyjne, organizacje pozarządowe	↑
Kierunek interwencji: Dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu			
41.	Projektowanie sieci przesyłowych z uwzględnieniem ekstremalnych sytuacji pogodowych	Zakłady energetyczne	↔
42.	Zapewnienie awaryjnych źródeł energii oraz przesyłu w warunkach zmian klimatu	Zakłady energetyczne	↔
43.	Dywersyfikacja źródeł energii w oparciu o technologie niskoemisyjne i OZE	Gmina Raszyn, właściciele i zarządcy nieruchomości, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, mieszkańcy	↔
Cel: Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu			
Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji prekursorów ozonu			
44.	Ograniczenie emisji prekursorów ozonu ze źródeł przemysłowych poprzez zastosowanie instalacji ograniczających emisję zanieczyszczeń (np.	Podmioty gospodarcze	↔

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
	instalacje odazotowania spalin dla NOx czy adsorbery z węgla aktywnego lub dopalanie dla NMLZO) oraz modernizację procesów przemysłowych		

źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2023-2026 wraz z perspektywą na lata 2027-2030

1. Termomodernizacja budynków

W okresie od marca do lipca 2023 roku zostało wykonane docieplenie lokalu w ramach realizacji zadania pn. Remont lokalu nr 4 w budynku mieszkalnym wielorodzinnym przy ul. Lotniczej 2 w Raszynie. Koszt realizacji zadania wyniósł 16 915,02 zł pokryty z budżetu gminy Raszyn.

2. Przebudowa budynku urzędu gminy wraz z termomodernizacją

Zadanie nie zostało zrealizowane z powodu braku środków finansowych.

3. Wdrażanie systemów sprzyjających efektywności energetycznej, w tym zarządzania energią

Wdrażanie systemów sprzyjających efektywności energetycznej, w tym zarządzania energią, jest zadaniem realizowanym na bieżąco przez zakłady energetyczne. Zakłady te implementują nowoczesne technologie i rozwiązania, które mają na celu optymalizację zużycia energii, redukcję strat oraz poprawę efektywności energetycznej w codziennej działalności.

4. Wymiana oświetlenia na energooszczędne

W omawianym okresie nie wykonywano omawianego zadania. Zadanie jest przewidziane na lata następne.

5. Budowanie świadomości społecznej w zakresie zwiększenia efektywności energetycznej

Budowanie świadomości społecznej w zakresie zwiększenia efektywności energetycznej realizowano w ramach bieżącej działalności, poprzez działania edukacyjne, kampanie informacyjne, oraz promocję praktyk oszczędzania energii w gospodarstwach domowych, instytucjach i przedsiębiorstwach. Ponadto w 2022 roku gmina Raszyn opracowała „Strategię Rozwoju Gminy Raszyn na lata 2022 – 2030.”

6. Ograniczenie emisji substancji z procesu wytwarzania energii cieplnej dla potrzeb ogrzewania i przygotowania ciepłej wody w lokalach mieszkalnych, handlowych, usługowych oraz użyteczności publicznej

Zadanie jest wykonywane w ramach działalności statutowej. W 2023 roku w ramach realizacji PONE nie wpłynęły wnioski na dofinansowanie wymiany źródeł ciepła.

7. Realizacja programu „Stop Smog”

We wrześniu 2023 roku zrealizowano kompleksową termomodernizację budynku mieszkalnego, obejmującą docieplenie przegród budowlanych, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, a także modernizację źródła ciepła oraz wykonanie instalacji. Koszt realizacji zadania wyniósł 105 000,00 zł, przy czym 70% (73 500,00 zł) kosztów zostało sfinansowane przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, a pozostałe 30% (31 500,00 zł) przez gminę.

8. Modernizacja oraz rozbudowa sieci gazowych wraz z podłączeniem nowych odbiorców

Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Warszawie w raportowanych latach sukcesywnie rozwijała sieć gazowniczą na terenie gminy Raszyn. Szczegółowe informacje zostały przedstawione w poniższych tabelach.

Tabela 30. Modernizacje sieci gazowej na terenie gminy Raszyn

Lp.	Inwestycje	Okres realizacji
1.	Dawidy ul. Długa	2021 – 2023
2.	Dawidy ul. Warszawska, ul. Terleckiego	2017 – 2023
3.	Dawidy ul. Miklaszewskiego	2023
4.	Falenty Nowe, ul. Willowa	2013 – 2023
5.	Jaworowa, ul. Objazdowa, ul. Fantazyjna	2017 – 2023
6.	Nowe Grocholice, ul. Dolna	2022 – 2023
7.	Raszyn, ul. Za Olszą	2019 – 2023
8.	Sękocin Las, al. Krakowska	2014 – 2022

źródło: Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Warszawie

Tabela 31. Rozbudowa sieci oraz przyłączenie nowych odbiorców

Lp.	Inwestycje	Okres realizacji
1.	Dawidy Bankowe, ul. Boryny	2021 – 2022
2.	Dawidy Bankowe, ul. Długa	2021 – 2022
3.	Dawidy Bankowe, ul. Józefa Lassoty	2023
4.	Dawidy Bankowe, ul. Kmicica	2021 – 2022
5.	Dawidy Bankowe, ul. Kwiatów Polnych	2018 – 2023
6.	Dawidy Bankowe, ul. Malownicza	2021 – 2023
7.	Dawidy Bankowe, ul. Miklaszewskiego	2017 – 2023
8.	Dawidy Bankowe, ul. Niezapominajki	2021 – 2022
9.	Dawidy Bankowe, ul. Oleńki	2021 – 2022
10.	Dawidy Bankowe, ul. Rumiankowa	2022 – 2023
11.	Dawidy Bankowe, ul. Rycerska	2021 – 2022
12.	Dawidy Bankowe, ul. Tęczowa	2021 – 2023
13.	Dawidy Bankowe, ul. Tulipanowy Zakątek	2021 – 2023
14.	Dawidy Bankowe, ul. Warszawska	2021 – 2023
15.	Falenty Duże, ul. Róży	2019 – 2022

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2022-2023

Lp.	Inwestycje	Okres realizacji
16.	Falenty Duże, ul. Źródłana	2023
17.	Falenty Nowe, ul. Bajkowa	2021 – 2022
18.	Falenty Nowe, ul. Droga Hrabaska	2021 – 2023
19.	Falenty Nowe, ul. Falencka	2020 – 2023
20.	Falenty Nowe, ul. Grudzi	2021 – 2022
21.	Falenty Nowe, ul. Jaworowska	2021 – 2022
22.	Falenty Nowe, ul. Osińskich	2021 – 2023
23.	Falenty Nowe, ul. Panoramy	2021 – 2022
24.	Falenty Nowe, ul. Sympatyczna	2021 – 2023
25.	Falenty Nowe, ul. Szczęśliwa	2022 – 2023
26.	Falenty Nowe, ul. Widokowa	2022 – 2023
27.	Falenty Nowe, ul. Willowa	2019 – 2023
28.	Janki, ul. al. Krakowska	2022
29.	Janki, ul. Falencka	2019 – 2023
30.	Janki, ul. Godebskiego	2018 – 2022
31.	Janki, ul. Miodowa	2021 – 2022
32.	Janki, ul. Mszczonowska	2021 – 2023
33.	Janki, ul. Poniatowskiego	2020 – 2023
34.	Jaworowa, ul. Baśniowa	2021 – 2022
35.	Jaworowa, ul. Daleka	2021 – 2023
36.	Jaworowa, ul. Perłowa	2018 – 2022
37.	Jaworowa, ul. Przechodnia	2021 – 2022
38.	Jaworowa, ul. Ukośna	2021 – 2022
39.	Jaworowa, ul. Warszawska	2021 – 2023
40.	Jaworowa, ul. Baśniowa	2019 – 2022
41.	Laszczki, ul. Bratnia	2020 – 2022
42.	Laszczki, ul. Jeżynowa	2021 – 2023
43.	Laszczki, ul. Leszczynowa	2021 – 2023
44.	Laszczki, ul. Owocowa	2018 – 2022
45.	Laszczki, ul. Szybowcowa	2021 – 2022
46.	Laszczki, ul. Tymiankowa	2023
47.	Łady, ul. Bakaliowa	2022 – 2023
48.	Łady, ul. Długa	2014 – 2023
49.	Łady, ul. Miklaszewskiego	2022 – 2023
50.	Nowe Grocholice, ul. Błotna	2021 - 2023
51.	Nowe Grocholice, ul. Jesienna	2021 – 2022
52.	Nowe Grocholice, ul. Robotnicza	2021 – 2022
53.	Nowe Grocholice, ul. Sikorskiego	2021 – 2023

Lp.	Inwestycje	Okres realizacji
54.	Nowe Grocholice, ul. Waryńskiego	2022 – 2023
55.	Podolszyn Nowy, ul. Bursztynowa	2022 – 2023
56.	Podolszyn Nowy, ul. Długa	2022
57.	Podolszyn Nowy, ul. Figowa	2021 – 2022
58.	Podolszyn Nowy, ul. Krokusowa	2021 – 2023
59.	Podolszyn Nowy, ul. Olszynowa	2021 – 2023
60.	Podolszyn Nowy, ul. Szafirowa	2023
61.	Puchały, ul. Wirażowa	2017 – 2023
62.	Puchały, ul. Żwirowa	2022 – 2023
63.	Raszyn, ul. Godebskiego	2022 – 2023
64.	Raszyn, ul. Dolna	2022 – 2023
65.	Raszyn, ul. Godebskiego	2022 – 2023
66.	Raszyn, ul. Mickiewicza	2020 – 2022
67.	Raszyn, ul. Ogrodowa	2021 – 2022
68.	Raszyn, ul. Słowikowskiego	2021 – 2022
69.	Rybie, ul. Kanarka	2021 – 2022
70.	Rybie, ul. Kolibra	2020 – 2022
71.	Rybie, ul. Lotnicza	2022 – 2023
72.	Rybie, ul. Malwy	2021 – 2022
73.	Rybie, ul. Sójki	2021 – 2022
74.	Sękocin Nowy, al. Krakowska	2020 – 2022
75.	Sękocin Stary, ul. Olchowa	2021 – 2022
76.	Sękocin-Las, ul. Cedrowa	2022 – 2023
77.	Sękocin-Las, ul. Graniczna	2021 – 2022
78.	Sękocin-Las, ul. Księżnej Zofii Czetwertyńskiej	2021 – 2023
79.	Słomin, al. Krakowska	2020 – 2022
80.	Słomin, ul. 6 Sierpnia	2022 – 2023
81.	Słomin, ul. Piaseczyńska	2020 – 2023
82.	Słomin, ul. Polanki	2019 – 2022
83.	Wypędy, ul. Majowa	2023
84.	Wypędy, ul. Zdrojowa	2021 – 2023

źródło: Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Warszawie

9. Zwiększenie efektywności zarządzania w sektorze transportowym, w tym budowa systemów sterowania ruchem

W raportowanym okresie zadanie nie było projektowane, tym samym nie zostało zrealizowane.

10. Budowa i przebudowa dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych, utwardzenie dróg i poboczy oraz opracowanie dokumentacji projektowej

Na terenie gminy Raszyn zrealizowano szereg inwestycji drogowych, obejmujących m.in.:

- Budowę i przebudowę dróg gminnych: Zakole, Rozwojowa, Szczygła, Nadrzeczna oraz dojazdowej (fragmentu ul. Olszynkowej do ul. Olszynowej). Okres realizacji zadania trwał od 5 października 2022 roku do 30 października 2023 roku, przy łącznym koszcie 5 559 600,00 zł, sfinansowanym przez Polski Ład oraz ze środków własnych gminy Raszyn;
- Rozbudowę drogi w ciągu ul. Opaczewskiej w miejscowości Raszyn. Okres realizacji zadania trwał od 12 maja 2023 roku do 11 sierpnia 2023 roku, przy koszcie 2 730 600,00 zł, sfinansowanym przez RFRD oraz ze środków własnych gminy Raszyn;
- Budowę kanalizacji deszczowej wraz z odtworzeniem nawierzchni w ul. Jarząbka. Okres realizacji zadania trwał od 19 lipca 2023 roku do 5 grudnia 2023 roku, przy koszcie 1 338 640,56 zł, sfinansowanym przez gminę Raszyn;
- Rozbudowę publicznej drogi gminnej nr 310614 w ulicy Miklaszewskiego na odcinku od ul. Starzyńskiego do ul. Długiej w Ładach. Okres realizacji zadania trwał od 24 czerwca 2022 roku do 31 sierpnia 2023 roku, przy koszcie 15 564 267,17 zł, sfinansowanym przez RFRD oraz ze środków własnych gminy Raszyn;
- Budowę kanalizacji deszczowej w ulicy bez nazwy w Jankach. Okres realizacji zadania trwał od 16 października 2023 roku do 5 grudnia 2023 roku, przy koszcie 255 840,00 zł, sfinansowanym przez budżet gminy Raszyn;
- Przebudowę ulicy Majowej we wsi Wypędy, gm. Raszyn. Okres realizacji zadania trwał od 4 października 2023 roku do 28 marca 2024 roku, przy koszcie 2 667 280,73 zł, sfinansowanym przez Mazowsze dla Równomiernego Rozwoju oraz ze środków własnych gminy.

Ponadto Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Warszawie zrealizowała inwestycję budowy odcinka drogi ekspresowej S7 Warszawa – Grójec, zwanego Odcinkiem A, pomiędzy węzłem Lotnisko a węzłem Lesznówola.

Mazowiecki Zarząd Dróg Wojewódzkich w latach 2022 – 2023 zrealizował „Remont drogi wojewódzkiej nr 721 na odcinku od km 0+481 w miejscowości Walendów, gmina Nadarzyn do km 3+350 w miejscowości Sękocin Stary, gmina Raszyn, powiat pruszkowski, województwo mazowieckie”. Całkowity koszt realizacji ww. zadania remontowego w 2023 roku wyniósł 6 254 950,83 zł, źródłem finansowania były środki własne województwa mazowieckiego.

11. Projekty ulic: Miklaszewskiego, Olszowa, Lecha, Przelotowa, Prosta, Podleśna, Łączna, Rycerska, Ułańska, Kolibra, Cicha, Wąska, Wiejska, Niska, Działkowa, Nadrzeczna, Rozwojowa, Krzywa, Aksamitna, Białobrzaska, Stawowa, Dzika, Kubusia Puchatka, Leśna, Szlachecka, Jaworskiego, Kwiatów Polnych, Jabłoniowa, Narożna, Niezapominajki, Polanki, Mickiewicza, Opackiego i inne

Zadanie zostało szczegółowo przedstawione w poniższej tabeli:

Tabela 32. Projekty ulic na terenie gminy Raszyn

Lp.	Projekty ulic	Data realizacji	Źródło finansowania	Koszt [zł]
1.	Szlachecka	01.2021 – 06.2023	Jednostki Samorządu Terytorialnego	10 4550,00
2.	Ułańska	01.2021 – 06.2023		42 927,00
3.	Aksamitna	08.2019 – 06.2023		39 000,00
4.	Jaworowska i Narożna	10.2022 – 06.2024		33 7020,00
5.	Kwiatów Polnych i Niezapominajki	12.2022 – 06.2024		194 955,00
6.	Reja	10.2021 – 06.2023		50 848,20
7.	Mała	10.2021 – 01.2023		77 391,60
8.	19 Kwietnia (chodnik)	04.2023 – 12.2023		47 970,00
9.	Grudzi (koncepcja)	03.2023 – 09.2023		36 900,00
10.	Promyka	08.2023 – 06.2025		48 000,00
11.	Piastowska	08.2023 – 06.2025		96 000,00
SUMA				1 075 561,8

źródło: Urząd Gminy Raszyn

12. Budowa i przebudowa dróg gminnych: Wąska, Dolna, Dworkowa wraz z odc. Opaczewskiej (od ul. Dworkowej do Rowu Opaczewskiego), Rycerska i Poziomkowa

Budowa i przebudowa dróg gminnych Wąska, Dolna, Dworkowa oraz odcinka Opaczewska (od ul. Dworkowej do Rowu Opaczewskiego) została zrealizowana w okresie od 5 maja 2022 roku do 30 września 2023 roku. Całkowity koszt zadania wyniósł 11 388 570,00 zł. Finansowanie projektu zostało zapewnione przez Polski Ład oraz ze środków własnych gminy.

13. Rozwój transportu rowerowego, w tym rozbudowa spójnego systemu dróg i ścieżek rowerowych

„Budowa zintegrowanej sieci tras rowerowych w Gminie Raszyn”

Gmina Raszyn, jako część Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego (WOF), realizuje projekt budowy tras rowerowych o długości 7123,50 m w formule „zaprojektuj i wybuduj”. Trasy te będą przebiegać przez Al. Krakowską, ul. Raszyńską, Warszawską i inne, tworząc spójną sieć transportową, łączącą główne ośrodki gminy. Celem projektu jest poprawa jakości powietrza w WOF poprzez rozwój ekologicznej infrastruktury transportowej. Projekt ma przyczynić się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń, poprawy bezpieczeństwa, komfortu transportu oraz zwiększenia dostępności miejsc użyteczności publicznej. Ostatecznymi beneficjentami będą mieszkańcy, turyści i przedsiębiorstwa z WOF.

Wartość projektu: 6 503 446,14 zł;

Dofinansowanie z UE: 5 187 988,93 zł.

14. Poprawa systemu komunikacji publicznej, w tym wymiana taboru komunikacji publicznej na pojazdy ekologiczne

Gmina Raszyn dzięki dofinansowaniu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej opracowała w 2020 roku „Strategię Rozwoju Elektromobilności dla Gminy Raszyn na lata 2019-2035.”

15. Dofinansowanie transportu autobusowego na terenie gminy świadczonego przez ZTM

Dofinansowanie transportu autobusowego na terenie gminy, świadczonego przez ZTM w 2023 r., zostało zrealizowane w kwocie 3 922 603,22 zł, wliczając w to koszty konserwacji infrastruktury.

16. Linia autobusowa Rybie- Raszyn- Puchały- Wypędy -Janki –Sękocin Nowy -Falenty Duże -Falenty - Falenty Nowe- Podolszyn Nowy R2

Na terenie gminy Raszyn funkcjonuje bezpłatna linia komunikacji zbiorowej R2, obsługująca trasę Rybie - Raszyn - Nowe Grocholice - Puchały - Wypędy - Janki - Sękocin Nowy - Falenty Duże - Falenty - Falenty Nowe - Podolszyn Nowy przez cały rok.

Całkowity koszt linii R2 wyniósł 940 395,73 zł w tym:

- Środki własne: 373 755,73 zł;
- Dopłata od Wojewody Mazowieckiego: 566 640,00 zł.

17. Dofinansowanie dla Powiatu Pruszkowskiego na organizację powiatowych przewozów autobusowych - (zapewnienie mieszkańcom gminy komunikacji Pruszków - Michałowice - Raszyn - Warszawa)

Powiat Pruszkowski otrzymał dofinansowanie w wysokości 263 631,15 zł na organizację powiatowych przewozów autobusowych, które mają zapewnić mieszkańcom komunikację na trasie Pruszków - Michałowice - Raszyn - Warszawa.

18. Budowa parkingów Park&Ride, Bike&Ride, Kiss&Ride

Budowa parkingów Park&Ride, Bike&Ride, oraz Kiss&Ride jest realizowana w zależności od potrzeb Gminy. W raportowanych latach nie stwierdzono takiej potrzeby, tym samym nie realizowano zadania.

19. Kontrole pojazdów pod kątem, jakości spalin

Kontrole pojazdów pod kątem jakości spalin są obowiązkowo i regularnie wykonywane podczas corocznej kontroli pojazdów na stacji diagnostycznej. Celem tych działań jest zapewnienie, że pojazdy poruszające się po drogach spełniają normy emisji spalin.

20. Ograniczanie wtórnej emisji pyłu – czyszczenie ulic na mokro, zakaz używania spalinowych i elektrycznych dmuchaw do liści w gminach

Zadanie wykonywane w ramach bieżącej działalności obejmuje letnie oczyszczanie utwardzonych dróg gminnych na terenie gminy Raszyn. Zakres prac obejmuje:

1. Mechaniczne zamiatanie z piasku i innych nieczystości nawierzchni jezdni, pasów przykrawężnikowych, placów i zatok postojowych;
2. Ręczne oczyszczanie poboczy, chodników oraz pasów zieleni z zalegających nieczystości stałych, piasku i liści, a w przypadkach koniecznych ręczne oczyszczanie nawierzchni jezdni w obrębie strefy przykrawężnikowej;
3. Załadunek i wywóz zebranych odpadów.

W dni upalne w okresie wiosenno-jesiennym wymagane jest dodatkowo mechaniczne zraszanie wodą jezdni ulic w zakresie wykonywania usługi określonej w pkt 1.

21. Kontrole czystości dróg wyjazdowych z terenów prowadzonych inwestycji (budów)

Kontrole czystości dróg wyjazdowych z terenów prowadzonych inwestycji (budów) są przeprowadzane w ramach bieżącej działalności i w odpowiedzi na zaistniałe sytuacje. Zadanie to obejmuje regularne inspekcje dróg wyjazdowych z placów budowy w celu zapewnienia, że nie są one zanieczyszczone błotem, piaskiem ani innymi materiałami budowlanymi. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości podejmowane są odpowiednie środki zaradcze, w tym zobowiązanie wykonawców do natychmiastowego oczyszczenia drogi.

22. Modernizacja instalacji technologicznych oraz instalacji spalania paliw do celów technologicznych

Modernizacja instalacji technologicznych oraz instalacji spalania paliw do celów technologicznych jest realizowana przez przedsiębiorstwa w ramach bieżącej działalności, zgodnie z ich możliwościami technologicznymi i finansowymi.

23. Budowa instalacji przechwytywania zanieczyszczeń powietrza pochodzących z emisji punktowej

Zadanie związane z budową instalacji do przechwytywania zanieczyszczeń powietrza z emisji punktowej nie zostało zrealizowane. Powodem mogły być opóźnienia w planowaniu, brak odpowiednich funduszy, czy problemy techniczne.

24. Budowa instalacji kogeneracji

Zadanie dotyczące budowy instalacji kogeneracji nie zostało zrealizowane. Przyczyny braku realizacji mogły obejmować kwestie finansowe, problemy techniczne lub inne nieprzewidziane okoliczności.

25. Produkcja energii prosumenckiej z odnawialnych źródeł energii

Produkcja energii prosumenckiej z odnawialnych źródeł energii polega na wytwarzaniu energii elektrycznej przez indywidualnych użytkowników, takich jak gospodarstwa domowe czy małe przedsiębiorstwa, które jednocześnie konsumują i produkują energię. Zadanie to jest realizowane w ramach bieżącej działalności poprzez instalacje paneli fotowoltaicznych, na prywatnych posesjach. Dzięki wsparciu finansowemu i regulacjom prawnym, prosumenci mogą sprzedawać nadwyżki wyprodukowanej energii do sieci energetycznej, co przyczynia się do zwiększenia udziału odnawialnych źródeł w krajowym miksie energetycznym, redukcji emisji CO₂ oraz wzrostu niezależności energetycznej.

26. Przebudowa kompleksu Austerii z uwzględnieniem OZE (gruntowe pompy ciepła i gruntowy wymiennik ciepła)

Wykonano 27 odwiertów na głębokość 100 m każdy, zainstalowano sprzęt oraz uruchomiono maszynownię z dwiema pompami ciepła o mocy 57,0 kW każda, zbiornik buforowy i podgrzewacz cwu. Dodatkowo, zbudowano gruntowy powietrzny wymiennik ciepła. Koszt realizacji wyniósł 1 426 523,25 zł, z czego 85% (1 212 544,75 zł) pokryto ze środków MFEOG, a 15% (213 978,5 zł) z budżetu Gminy Raszyn.

27. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii do produkcji energii elektrycznej i ciepłej

Od marca do czerwca 2023 roku na żłobku przy ul. Godebskiego w Raszynie zainstalowano panele fotowoltaiczne o mocy 26,22 kW. Instalacja została umieszczona na dachu budynku, a koszt realizacji wyniósł 145 826,22 zł, pokryty z budżetu gminy. Ponadto, na budynku socjalno-komunalnym przy ul. Olszynowej 44 w Podolszynie Nowym zainstalowano panele fotowoltaiczne o mocy 9,02 kWp. Instalacja na dachu trwała od czerwca 2022 roku do stycznia 2024 roku i kosztowała 43 181,20 zł, z czego 80% (34 544,96 zł) finansowane było przez BGK, a 20% (8 636,24 zł) przez gminę Raszyn.

28. Promowanie odnawialnych źródeł energii

Promowanie odnawialnych źródeł energii obejmuje działania mające na celu zwiększenie świadomości społecznej na temat korzyści płynących z wykorzystania energii odnawialnej, takie jak energia słoneczna. Zadanie to realizowane jest poprzez kampanie edukacyjne, warsztaty oraz dofinansowania i ulgi dla inwestorów i gospodarstw domowych. Celem tych działań jest redukcja emisji gazów cieplarnianych, poprawa jakości powietrza oraz wspieranie zrównoważonego rozwoju energetycznego.

29. Uwzględnianie w dokumentach planistycznych rozwiązań kształtowania przestrzeni i ich funkcjonowania umożliwiających ochronę powietrza i przewietrzanie miast i osiedli wiejskich odpowiednio do obowiązujących przepisów prawa

W ramach zadania uwzględniono w dokumentach planistycznych rozwiązania kształtowania przestrzeni i ich funkcjonowania, które umożliwiały ochronę powietrza oraz przewietrzanie miast i osiedli wiejskich, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Działania te obejmowały m.in. wprowadzenie stref zieleni, wyznaczenie korytarzy przewietrzających oraz implementację innych środków mających na celu poprawę jakości powietrza i zdrowia mieszkańców.

30. Realizacja założeń właściwych miejscowo programów ochrony powietrza

Pomiar jakości powietrza prowadzono za pomocą 7 czujników. Przeprowadzono również kontrole przestrzegania przepisów „uchwały antysmogowej”, w tym kontrole z poborem popiołu, oraz działania edukacyjne dotyczące ekologii. Zadanie realizowano w ramach działalności statutowej, z dofinansowaniem z Urzędu Marszałkowskiego, a koszt realizacji wyniósł 88 951,64 zł.

31. Opracowanie, aktualizacja i realizacja Programów Ograniczania Niskiej Emisji lub Programów Gospodarki Niskoemisyjnej

W 2020 roku zaktualizowano Plan Gospodarki Niskoemisyjnej, który został przyjęty uchwałą Nr L/428/2021 Rady Gminy Raszyn z dnia 16 grudnia 2021 roku. W bieżącym roku (2024) opracowywany jest nowy plan.

32. Rozbudowa systemu monitoringu powietrza, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów przekroczeń

Gmina Raszyn znajduje się w strefie mazowieckiej (kod strefy: PL1404). W latach 2022 – 2023 Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie nie planował uruchomienia stacji monitoringu jakości powietrza na terenie gminy Raszyn. W celu dokonania rocznej oceny jakości powietrza dla tych lat, wykorzystano wyniki modelowania matematycznego jakości powietrza opracowane przez Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy oraz metodę obiektywnego szacowania.

Emisję zanieczyszczeń do powietrza powodują zarówno źródła naturalne, jak i antropogeniczne. Do tych pierwszych zaliczamy zjawisko wietrzenia skał, pożary czy procesy biologiczne (rozkład materii organicznej, pylenie roślin). Zanieczyszczeniami związanymi z działalnością człowieka są natomiast: przemysł energetyczny, transportowy, sektor komunalno-bytowy. Zanieczyszczanie powietrza dzieli się na pyłowe i gazowe. Do zanieczyszczeń pyłowych zalicza się pyły zawieszone PM10 i PM2,5, które uważa się za najpoważniejsze zagrożenie zdrowia ludzi. Ma to związek ze zróżnicowaniem wielkości ich cząsteczek oraz składu chemicznego. Mogą zawierać metale ciężkie, pierwiastki promieniotwórcze i rakotwórcze oraz toksyczne związki organiczne, takie jak wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA). Ponadto pyły zawieszone mogą być nośnikami bakterii i wirusów, które są przyczyną podrażnień układu oddechowego i alergii. Pyły mają również szkodliwy wpływ na rośliny, gdyż osadzając się na powierzchni liści pochłaniają światło i zatykają aparaty szparkowe, utrudniając proces fotosyntezy. Największy wpływ na wielkość ich emisji mają źródła bytowo-komunalne określane, jako źródła powierzchniowe tzw. niska emisja. Drugą istotną przyczyną tych zanieczyszczeń są emisje pochodzące z energetyki zawodowej i transportu.

Monitoring GIOŚ w Warszawie¹¹

Zgodnie z art. 89 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2022 poz. 2556) Główny Inspektor Ochrony Środowiska dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu, w danej strefie za rok poprzedni, a następnie dokonuje klasyfikacji stref, dla każdej substancji odrębnie, według określonych kryteriów. Wyniki ocen dla danego

¹¹ Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim. Raport wojewódzki za rok 2021, 2022, GIOŚ, Opole 2021, 2022.

województwa są niezwłocznie przekazywane zarządowi województwa. Główny Inspektor Ochrony Środowiska dokonuje również zbiorczej oceny, jakości powietrza w skali kraju.

Oceny, jakości powietrza wykonywane są w odniesieniu do obszaru strefy. Zgodnie z art. 87 ustawy - Prawo ochrony środowiska obecnie dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnianych w ocenach, jakości powietrza strefę stanowią:

- aglomeracja warszawska;
- miasto Płock;
- miasto Radom;
- strefa mazowiecka.

Gmina Raszyna leży w strefie mazowieckiej, która przedstawia się następująco:

Tabela 33. Wyniki monitoringu powietrza w strefie mazowieckiej przedstawione w rocznych ocenach, jakości powietrza

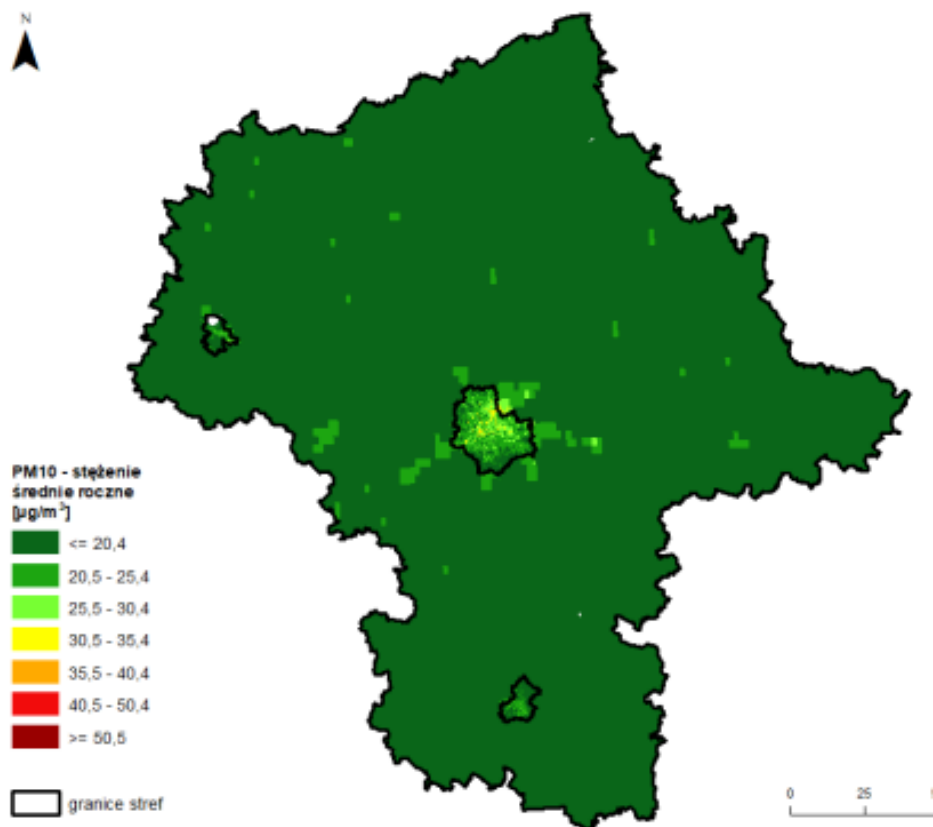
Rok	Symbol klasy wynikowej												
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃	O ₃ ¹⁾	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5 ²⁾
2021	C	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	C1
2022	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1
2023	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A1

¹⁾ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2,

²⁾ Dla pyłu zawieszony PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza, wszystkie strefy uzyskały klasę A

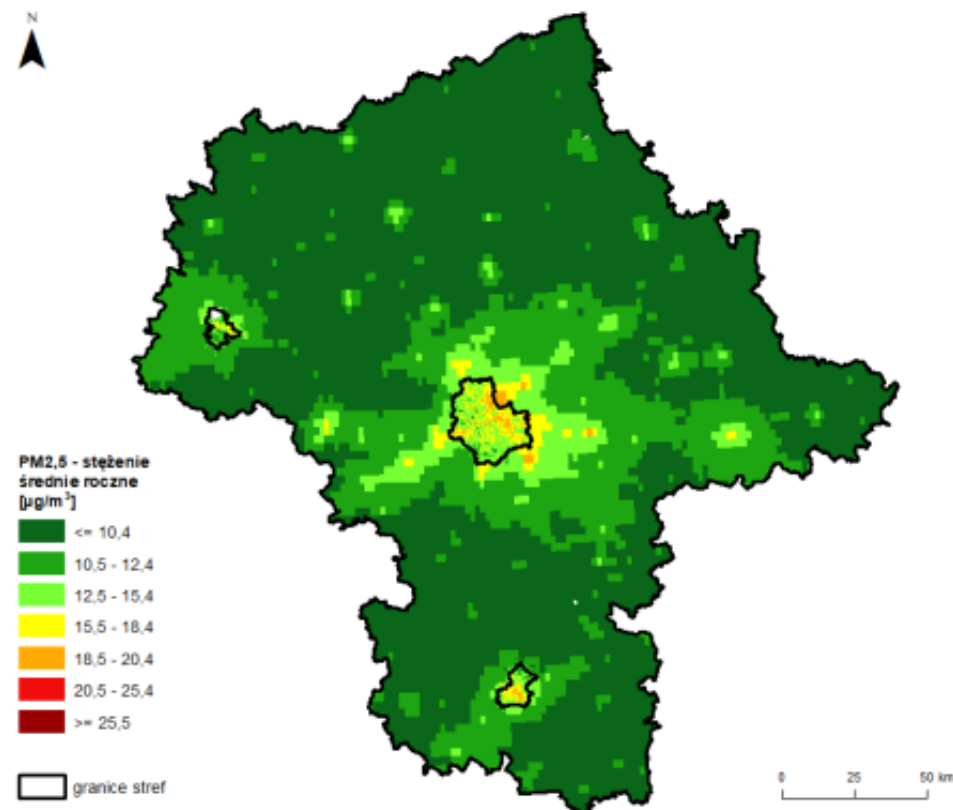
źródło: Roczna ocena, jakości powietrza w województwie mazowieckim, raport wojewódzki za rok 2021 - 2023

Zgodnie z zasadami oceny rocznej klasę strefy dla danego zanieczyszczenia, określa się na podstawie jego stężeń występujących w rejonach potencjalnie najbardziej zanieczyszczonych rozważaną substancją. W rezultacie, nawet obszar przekroczeń wartości normatywnych zanieczyszczenia o małym zasięgu decyduje o wyniku klasyfikacji całej strefy (nawet o dużej powierzchni). Należy, zatem pamiętać, że zaliczenie strefy do klasy C dla danego zanieczyszczenia, nie oznacza złej sytuacji na terenie całej strefy – a jest jedynie sygnałem, że w strefie istnieją obszary wymagające podjęcia i prowadzenia działań na rzecz poprawy, jakości powietrza pod kątem rozważanego zanieczyszczenia.

Rysunek 17. Rozkład przestrzenny wartości stężenia średniego rocznego pyłu zawieszonego PM10 w województwie mazowieckim w 2023 roku, opracowany z wykorzystaniem metody szacowania w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza dla roku 2023 wykonanego przez IOŚ-PIB

źródło: GIOŚ, IOŚ-PIB

Rysunek 18. Rozkład przestrzenny wartości stężenia średniego rocznego pyłu zawieszonego PM2,5 w województwie mazowieckim w 2023 roku, opracowany z wykorzystaniem metody szacowania w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza dla roku 2023 wykonanego przez IOŚ-PIB

źródło: GIOŚ, IOŚ-PIB

Ponadto w latach 2021 – 2023 przeprowadzono ocenę, jakości powietrza, pod kątem ochrony roślin, wykonano dla jednej strefy w województwie mazowieckim: strefy mazowieckiej. W ocenie uwzględniono 3 substancje: dwutlenek siarki (SO₂), tlenki azotu (NO_x) i ozon (O₃). Podczas oceny ozonu dokonano dodatkowej klasyfikacji stref w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego.

Poniżej przedstawiono zestawienie wyników oceny dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnianych w ocenie rocznej dokonywanej pod kątem ochrony roślin.

Tabela 34. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie za 2021 oraz 2022 rok, dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin – klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C)

Rok	Nazwa strefy	Klasa strefy dla SO ₂	Klasa strefy dla czasu	Klasa strefy dla czasu uśredniania – pora zimowa
2021	strefa mazowiecka	A	A	A
2022	strefa mazowiecka	A	A	A
2023	strefa mazowiecka	A	A	A

źródło: Roczna ocena, jakości powietrza w województwie mazowieckim, raport wojewódzki za rok 2021; 2022

33. Informacja o wystąpieniu ryzyka przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2,5}, stężenia ozonu, poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀ oraz o obowiązujących ograniczeniach i innych środkach zaradczych

Informacja o ryzyku przekroczenia dopuszczalnych poziomów pyłu zawieszonego PM₁₀, PM_{2,5}, stężenia ozonu oraz benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀ jest wysyłana jako alerty w ramach działalności statutowej. Celem tych alertów jest ostrzeżenie mieszkańców i instytucji przed potencjalnym zagrożeniem zdrowotnym związanym z wysokimi stężeniami tych substancji w powietrzu oraz promowanie działań na rzecz zmniejszenia emisji i ochrony zdrowia publicznego.

34. Wzmożenie czujności służb ratowniczych (pogotowia ratunkowego, oddziałów ratunkowych) w sytuacji przekroczenia poziomów alarmowych zanieczyszczeń powietrza

Wzmożenie czujności służb ratowniczych (pogotowia ratunkowego, oddziałów ratunkowych) w przypadku przekroczenia alarmowych poziomów zanieczyszczeń powietrza jest realizowane w ramach działalności statutowej. Służby te zwiększają gotowość i intensyfikują działania monitorujące, aby szybko reagować na zagrożenia zdrowotne związane z wysokimi stężeniami zanieczyszczeń.

35. Korzystanie z komunikacji zbiorowej lub alternatywnej (pieszo, rower) przez mieszkańców w sytuacji przekroczenia poziomów alarmowych zanieczyszczeń powietrza

Mieszkańcy korzystają z komunikacji zbiorowej lub alternatywnych środków transportu (pieszo, rower) w sytuacji przekroczenia poziomów alarmowych zanieczyszczeń powietrza. Zadanie jest realizowane w ramach aktualnych potrzeb. Dodatkowo, co roku organizowana jest akcja „Dzień bez samochodu”, zachęcająca mieszkańców do bezpłatnego korzystania z komunikacji publicznej.

36. Zakaz korzystania z instalacji do spalania biomasy drzewnej oraz rozpalania grilli i ognisk, w sytuacji przekroczenia poziomów alarmowych zanieczyszczeń powietrza

Zakaz korzystania z instalacji do spalania biomasy drzewnej oraz rozpalania grilli i ognisk jest zadaniem realizowanym przez mieszkańców w ramach bieżącej działalności, podczas gdy zachodzi sytuacja przekroczenia poziomów alarmowych zanieczyszczeń powietrza.

37. Ograniczenia przebywania i wysiłku fizycznego na zewnątrz, ograniczenie wietrzenia pomieszczeń, edukacja ekologiczna dotycząca zanieczyszczeń powietrza oraz zwiększenie nadzoru nad osobami szczególnie wrażliwymi w sytuacji przekroczenia poziomów alarmowych zanieczyszczeń powietrza

Ograniczenie przebywania na zewnątrz i wysiłku fizycznego, kontrola wietrzenia pomieszczeń, edukacja ekologiczna dotycząca zanieczyszczeń powietrza oraz nadzór nad osobami szczególnie wrażliwymi są realizowane na bieżąco przez mieszkańców, placówki oświatowe oraz placówki lecznicze w razie potrzeby.

38. Zraszanie pryzm materiałów sypkich, znajdujących się na otwartej przestrzeni, zawieszenie prac budowlanych powodujących powstawanie emisji powierzchniowej oraz ograniczenie używania urządzeń spalinowych w sytuacji przekroczenia poziomów alarmowych zanieczyszczeń powietrza

Zraszanie pryzm materiałów sypkich, zawieszenie prac budowlanych generujących emisję pyłów oraz ograniczenie użycia urządzeń spalinowych w przypadku przekroczenia poziomów alarmowych zanieczyszczeń powietrza są działaniami podejmowanymi przez mieszkańców i podmioty gospodarcze w przypadku wystąpienia takiej potrzeby.

39. Kontrola przestrzegania uchwały antysmogowej oraz zakazu spalania odpadów i pozostałości roślinnych

Systematyczna kontrola gospodarstw w zakresie jakości spalanego paliwa i użytkowanych urządzeń grzewczych jest realizowana w ramach działalności statutowej.

40. Opracowanie i prowadzenie akcji promocyjno-edukacyjnych w zakresie ochrony powietrza w tym gospodarki niskoemisyjnej oraz promowanie rozwiązań przyczyniających się do redukcji emisji zanieczyszczeń

ZOSTAŁY WYKONANE DWIE AKCJE EDUKACYJNE Z ZAKRESU OCHRONY POWIETRZA:

1. **Prelekcja dla mieszkańców** gminy Raszyn, obejmująca tematykę z zakresu Programu ochrony powietrza dla województwa mazowieckiego, możliwości wykorzystania OZE i oszczędzania energii, obejmujących w szczególności:
 - Promowanie:
 - a) wymiany źródeł ciepła;
 - b) termomodernizację;
 - c) wspierające zachowania proekologiczne w zakresie ogrzewania indywidualnego i przyzwyczajęń transportowych.
 - Uświadomienie społeczeństwa i wzbogacanie wiedzy w zakresie:
 - a) zachowań wpływających na jakość powietrza (np. szkodliwość spalania odpadów w paleniskach domowych; spalania złej jakości paliwa, w szczególności w kotłach bezklasowych, wpływu użytkowanych pojazdów oraz stylu jazdy);
 - b) skutków zdrowotnych i finansowych złej jakości powietrza;
 - c) działań, które można i należy podejmować, aby lokalnie poprawić jakość powietrza, w tym korzyści, jakie niesie dla środowiska:
 - podłączenie do scentralizowanych źródeł ciepła;
 - termomodernizacja budynków, - nowoczesne niskoemisyjne źródła ciepła;
 - korzystanie ze zbiorowych systemów komunikacji lub alternatywnych systemów transportu (rower, poruszanie się pieszo);
 - zieleń w miastach.
 - d) informowanie mieszkańców o przyjęciu uchwały antysmogowej, jej skutkach oraz konieczności przestrzegania zakazów i ograniczeń zawartych w uchwale;
 - e) kształtowanie właściwych zachowań społecznych poprzez propagowanie konieczności oszczędzania energii cieplnej i elektrycznej;
 - f) uświadamiania społeczeństwa nt. negatywnego wpływu transportu indywidualnego (szczególnie najstarszych i najwyżej emisyjnych pojazdów) na stan powietrza i na zdrowie ludzi;
 - g) informowanie mieszkańców o możliwości uzyskania dopłat i skorzystania z finansowych programów gminnych, wojewódzkich, ogólnokrajowych.
2. **Piknik ekologiczny** o tematyce ochrony powietrza, który odbył się w ramach Dożynek Gminnych, podczas którego:
 - 2 edukatorów informowało mieszkańców o obowiązujących przepisach w zakresie ochrony powietrza;

- zostały przeprowadzone zajęcia dla dzieci przekazujące informacje o właściwej eksploatacji źródeł ciepła w domach, dopuszczalnych paliwach (w tym o właściwej segregacji odpadów);
- zostały zorganizowane dla dzieci konkursy z nagrodami, które dotyczyły przede wszystkim ochrony powietrza;
- zostały zorganizowane warsztaty, w ramach których dzieci uzyskały wiedzę dotyczącą ochrony powietrza;
- wśród zainteresowanych mieszkańców zostały rozdane sadzonki w ilości 250 szt.

We wszystkich formach akcji edukacyjno-informacyjnych zwracano uwagę dotyczącą szczegółowych przepisów uchwały antysmogowej m.in. w zakresie:

1. katalogu rodzaju instalacji, których użytkowanie jest możliwe/dozwolone;
2. katalogu rodzaju paliw, których stosowanie na terenie województwa mazowieckiego jest zakazane;
3. terminach wymiany źródeł ogrzewania (m.in. kotłów, pieców, kominków), w szczególności o obowiązującym od 1 stycznia 2023 r. zakazu użytkowania kotłów na węgiel lub drewno (instalacji na paliwa stałe) niespełniających wymogów dla klasy 3, 4 lub 5 według normy PN-EN 303-5:2012 oraz zakazie użytkowania kominków, które nie spełniają wymogów ekoprojektu, lub nie są wyposażone w urządzenia ograniczające emisję pyłu do wartości określonych w ekoprojekcie.

41. Projektowanie sieci przesyłowych z uwzględnieniem ekstremalnych sytuacji pogodowych

Projektowanie sieci przesyłowych z uwzględnieniem ekstremalnych sytuacji pogodowych obejmuje tworzenie infrastruktury odpornej na silne wiatry, intensywne opady oraz skrajne temperatury. Tego typu sieci są planowane tak, aby zapewnić nieprzerwane dostawy energii nawet w warunkach, które mogą zakłócić standardowe funkcjonowanie systemów przesyłowych. Zadanie to jest realizowane w ramach możliwości zakładów energetycznych, które sukcesywnie wprowadzają odpowiednie rozwiązania technologiczne.

42. Zapewnienie awaryjnych źródeł energii oraz przesyłu w warunkach zmian klimatu

Zapewnienie awaryjnych źródeł energii oraz niezawodności przesyłu w warunkach zmian klimatu jest zadaniem realizowanym na bieżąco przez zakłady energetyczne, aby zapewnić stabilność dostaw i minimalizować ryzyko przerw w zasilaniu w obliczu ekstremalnych warunków pogodowych.

43. Dywersyfikacja źródeł energii w oparciu o technologie niskoemisyjne i OZE

Dywersyfikacja źródeł energii w oparciu o technologie niskoemisyjne i OZE jest realizowana przez właścicieli i zarządców nieruchomości, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe oraz mieszkańców w ramach bieżącej działalności. Zadanie to jest wykonywane zgodnie z zaistniałymi potrzebami i dostępnymi środkami finansowymi, przyczyniając się do redukcji emisji i zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii.

44. Ograniczenie emisji prekursorów ozonu ze źródeł przemysłowych poprzez zastosowanie instalacji ograniczających emisję zanieczyszczeń (np. instalacje odazotowania spalin dla NO_x czy adsorbery z węgla aktywnego lub dopalanie dla NMLZO) oraz modernizację procesów przemysłowych

Zadanie dotyczące ograniczenia emisji prekursorów ozonu ze źródeł przemysłowych jest realizowane przez różne podmioty gospodarcze na terenie gminy Raszyn, jako część ich bieżącej działalności. Podmioty te wdrażają różnorodne rozwiązania technologiczne, takie jak instalacje odazotowania spalin (dla redukcji NO_x), adsorbery z węgla aktywnego oraz technologie dopalania dla NMLZO (niemetanowych lotnych związków organicznych). Te innowacyjne rozwiązania służą nie tylko zmniejszeniu emisji zanieczyszczeń, ale również modernizacji procesów przemysłowych, co z kolei przyczynia się do poprawy jakości powietrza i ochrony środowiska naturalnego na obszarze gminy Raszyn. Regularne monitorowanie i dostosowywanie tych technologii do zmieniających się norm i wymagań prawnych stanowi kluczowy element efektywnego zarządzania środowiskowego przez te przedsiębiorstwa.

4.2. Ochrona przed hałasem

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 8 zadań środowiskowych w ramach obszaru interwencji ochrona przed hałasem.

Tabela 35. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji ochrona przed hałasem

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Cel: Ochrona przed hałasem			
Kierunek interwencji: Poprawa klimatu akustycznego			
1.	Realizacja inwestycji drogowych ograniczających emisję hałasu (m.in. „ciche” nawierzchnie, ekrany akustyczne, wały ziemne)	Gmina Raszyn, zarządcy dróg	↑
2.	Projekt i budowa urządzeń ochrony środowiska - ekranów akustycznych na odcinku drogi ekspresowej S8 od rejonu węzła „Opacz” na terenie gminy Michałowice (z wyłączeniem tego węzła) do węzła „Paszków” i powiązania z drogą krajową Nr 7 do skrzyżowania z drogą wojewódzką Nr 721 w miejscowości Magdalenka (wraz z węzłem „Paszków” i ww. skrzyżowaniem)	GDDKiA	↑
3.	Kontrola i utrzymanie właściwego stanu technicznego nawierzchni drogowej	Gmina Raszyn, zarządcy dróg	↔
4.	Wdrażanie rozwiązań ograniczających hałas w zakładach	Starostwo Powiatowe w Pruszkowie, przedsiębiorstwa	↔
5.	Gospodarka przestrzenna uwzględniająca zagadnienia dotyczące hałasu	Gmina Raszyn	↔
6.	Prowadzenie edukacji ekologicznej dotyczącej klimatu akustycznego	Gmina Raszyn, organizacje pozarządowe, placówki edukacyjne	↔
Kierunek interwencji: Ocena stanu akustycznego środowiska			
7.	Rozwój systemu monitoringu hałasu	GIOŚ	↔
8.	Sukcesywne opracowywanie map akustycznych	Zarządcy dróg i lotnisk	↔

źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2023-2026 wraz z perspektywą na lata 2027-2030

1. Realizacja inwestycji drogowych ograniczających emisję hałasu (m.in. „ciche” nawierzchnie, ekrany akustyczne, wały ziemne)

Drogi wybudowane na podstawie porozumień z inwestorami i odebrane w 2023 roku:¹²

1. Ul. Piaseczyńska w Słominie

Odcinek drogi ul. Piaseczyńskiej w Słominie o długości 260 m, wykonany na podstawie Porozumienia nr 1/2021 z dnia 18 stycznia 2021 r. od połączenia z ul. Janczewicką dalej zgodnie z przebiegiem ul. Piaseczyńskiej odebrano dnia 01 września 2023 r.: Przebudowa odbywała się w zakresie:

- jezdnia o szer.: 5,0 m, kategoria ruchu KR2;
- jednostronny chodnik o szer.: 2,0 m;
- zjazdy w liczbie 6 szt. o pow. ok. 112 m²;
- urządzenia odwadniające drogę;
- plac do zwracania dla samochodów o wym.: 12,5 m x 12,5 m;
- kanał technologiczny;
- oświetlenie uliczne.

2. Ul. Modułowa w Raszynie

Droga ul. Modułowa w Raszynie o długości 495 m wykonana na podstawie Porozumienia nr 5/2021 z dnia 28 września 2021 r. odebrana w dniu 10 października 2023 r. Budowa w zakresie:

- jezdnia o szerokości 6,0 m, kategoria ruchu KR3;
- chodnik o szerokości 1,5 m oraz ścieżka rowerowa o szerokości 2,0 m utwardzona betonową kostką brukową wzdłuż ul. Słowikowskiego;
- ciąg pieszo-rowerowy o szerokości 3,0 m;
- pobocze o szerokości 0,75 m;
- zjazdy w liczbie 6 szt.;
- urządzenia odwadniające drogę;
- plac do zawracania dla samochodów o wym. 12,5 m x 12,5 m;
- kanał technologiczny;
- oświetlenie uliczne.

3. Ul. Logistyczna w Sękocinie Nowym

Odcinek drogi ul. Logistyczna w Sękocinie Nowym o długości 460 m, wykonany na podstawie porozumienia nr 1/2018 z dnia 23 stycznia 2018 r. odebrany w dniu 30 października 2023 r. Budowa w zakresie:

- jezdnia o szerokości 6,0 m, kategoriach ruchu KR3;
- ścieżka pieszo-rowerowa o szer. 2,5 m;
- zjazdy w liczbie 9 szt.;
- urządzenia odwadniające drogę;
- oświetlenie uliczne.

¹² Raport o stanie Gminy Raszyna w 2023 roku

4. Ul. Oleńki w Dawidach Bankowych

Odcinek drogi ul. Oleńki w Dawidach Bankowych o długości 100 m wykonany na podstawie Porozumienia nr 3/2021 z dnia 22 lutego 2021 r. Droga jest wybudowana, lecz jeszcze nieodebrana. Inwestor sporządza dokumentację powykonawczą. Budowa w zakresie:

- jezdnia o szerokości 5,0 m, kategoria ruchu KR2;
- obustronnego chodnika o szerokości 2,0 m o nawierzchni z betonowej kostki brukowej;
- odwodnienia drogi;
- oświetlenia ulicznego;
- niezbędnych zjazdów.

Inwestycje drogowe w Raszynie 2023 roku:¹³

1. Ul. Dolna

ul. Dolna - długości ok. 582 m w ramach przebudowy poza nową nawierzchnią z kostki betonowej wybudowano kanalizację deszczową oraz usunięto kolizję z siecią gazową i wodociągową. W zakres prowadzonych prac weszła również budowa przyłączy wodociągowych i kanalizacji sanitarnej.

Całość robót budowlanych wyniosła 2 779 800,00 zł.

2. Ul. Dworkowa

ul. Dworkowa wraz z odc. Opaczewskiej (od ul. Dworkowej do Rowu Opaczewskiego) – długości 196,5 m w ul. Dworkowej oraz 70 m ul. Opaczewskiej wraz z budową wyniesionego skrzyżowania na przecięciu ww. ulic. Poza nawierzchnią w ulicy wybudowana została sieć kanalizacji deszczowej wraz z wylotem do rowu Opaczewskiego oraz kanał technologiczny. Wybudowano również brakujące przykanaliki kanalizacji sanitarnej i wodociągu.

Całość robót budowlanych wyniosła 1 646 970,00 zł.

3. Ul. Opaczewska

ul. Opaczewska od skrzyżowania z ul. Dworkową (bez skrzyżowania) do skrzyżowania z ul. Pruszkowską (bez skrzyżowania) - długości ok. 441,5 m. Poza nawierzchnią w ulicy wybudowana została sieć kanalizacji deszczowej oraz kanał technologiczny. Wybudowano również brakujące przykanaliki kanalizacji sanitarnej i wodociągu.

Całość robót budowlanych wyniosła 2 730 600,00 zł.

4. Ul. Zakole

ul. Zakole – długości 285mb. Poza nawierzchnią z kostki betonowej w drodze wybudowana została kanalizacja deszczowa oraz brakujące sięgacze wodociągu, przebudowano również sieć elektroenergetyczną niskiego napięcia oraz oświetlenie uliczne.

Całość robót budowlanych wyniosła 1 079 940,00 zł.

¹³ Raport o stanie Gminy Raszyn w 2023 roku

5. Ul. Rozwojowa

ul. Rozwojowa – długości 211mb. Poza nawierzchnią z kostki betonowej w drodze wybudowana została kanalizacja deszczowa, rozbudowano sieć wodociągową i kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami, wybudowano kanał technologiczny oraz przebudowano napowietrzną sieć energetyczną.

Całość robót budowlanych wyniosła 1 660 500,00 zł.

6. Ul. Nadrzeczna

ul. Nadrzeczna – długości 216mb. Poza nawierzchnią z betonu asfaltowego w drodze przebudowane zostały chodniki oraz wybudowana kanalizacja deszczowa. Uzupełniono również brakujące przyłącza sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej oraz wybudowano kanał technologiczny.

Całość robót budowlanych wyniosła 1 231 230,00 zł.

7. Droga dojazdowa do ul. Olszynkowej

Droga dojazdowa do ul. Olszynkowej – długości 101 mb. W ramach zamówienia wybudowano nową drogę z kostki betonowej wraz z chodnikiem miejscami parkingowymi oraz sięgaczem stanowiącym dojazd do posesji długości około 30 m, wybudowano również kanalizację deszczową oraz przeniesiono kolidującą z przebudową przyłącze wodociągowe. Wybudowano również kanał technologiczny.

Całość robót wyniosła 1 131 600,00 zł.

8. Ul. Jarząbka

ul. Jarząbka – długości 265 m. W ramach zamówienia wykonano nawierzchnię z kostki betonowej długości 203,6 m w ul. Jarząbka wraz z odwodnieniem liniowym oraz 61 m nawierzchni z betonu asfaltowego wraz z budową kanalizacji deszczowej.

Całość robót wyniosła 1 338 640,56 zł.

9. Ul. Miklaszewskiego

ul. Miklaszewskiego – długości 1768 mb. W ramach inwestycji wybudowano jezdnię o szerokości 5,5 m, po lewej stronie wykonano chodnik szer. 2,0 m, a po stronie prawej ścieżkę rowerową o szerokości 2,5 m i chodnik o szerokości 1,5 m. Na skrzyżowaniu z ul. Długą wybudowane zostało rondo. Na całej długości drogi wybudowana została kanalizacja deszczowa oraz sieć wodociągowa. Uzupełniono również brakujące sięgacze kanalizacji sanitarnej oraz wodociągowej. W ramach inwestycji zrealizowany został również kanał technologiczny oraz oświetlenie uliczne wraz z przebudową sieci energetycznej nN.

Całość robót budowlanych wyniosła 15 564 267,17 zł.

10. Ul. Bez nazwy w m. Janki

ul. Bez nazwy w m. Janki – długości 146,5 m. W ramach zamówienia wybudowano sieć kanalizacji deszczowej wraz z odtworzeniem nawierzchni uszkodzonej podczas wykopów.

Całość robót budowlanych wyniosła 255 840,00 zł.

2. Projekt i budowa urządzeń ochrony środowiska - ekranów akustycznych na odcinku drogi ekspresowej S8 od rejonu węzła „Opacz” na terenie gminy Michałowice (z wyłączeniem tego węzła) do węzła „Paszków” i powiązania z drogą krajową Nr 7 do skrzyżowania z drogą wojewódzką Nr 721 w miejscowości Magdalenka (wraz z węzłem „Paszków” i ww. skrzyżowaniem)

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Warszawie w ramach bieżącej działalności wypełnia obowiązki nałożone przez Marszałka Województwa Mazowieckiego, mające na celu ograniczenie oddziaływania akustycznego drogi ekspresowej S8 na otaczający klimat dźwiękowy. W ramach tej inwestycji zaprojektowano i wybudowano urządzenia przeciwhałasowe drogowe zgodnie z decyzją wydaną przez Marszałka.

3. Kontrola i utrzymanie właściwego stanu technicznego nawierzchni drogowej

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Warszawie w ramach bieżącej działalności przeprowadza patrolowanie dróg w celu oceny ich stanu technicznego. Podczas patrolu zabezpiecza uszkodzenia nawierzchni, usuwa skutki kolizji i wypadków oraz likwiduje zanieczyszczenia nawierzchni, substancji ropopochodnych, rozsypanych materiałów i innych przedmiotów.

4. Wdrażanie rozwiązań ograniczających hałas w zakładach

Przedsiębiorstwa w ramach bieżącej działalności systematycznie wdrażają rozwiązania ograniczające hałas w zakładach, gdy występuje taka potrzeba. Obejmują one instalację dźwiękochłonnych barier, modernizację maszyn i urządzeń, stosowanie tłumików hałasu oraz optymalizację procesów produkcyjnych.

5. Gospodarka przestrzenna uwzględniająca zagadnienia dotyczące hałasu

W analizowanym okresie systematycznie wprowadzano do Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego (MPZP) zapisy mające na celu ograniczenie zagrożeń związanych z hałasem, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Te zmiany obejmowały różne środki, takie jak ustalanie granic terenów o różnicowanej funkcji, np. poprzez oddalanie linii zabudowy od istniejących i potencjalnych źródeł hałasu. Ponadto, priorytetowo lokowano nową zabudowę mieszkaniową na obszarach charakteryzujących się korzystnym klimatem akustycznym, eliminując możliwość wystąpienia przekroczeń poziomów hałasu. Te działania miały na celu zapewnienie mieszkańcom spokojnego i bezpiecznego środowiska życia oraz redukcję negatywnego wpływu hałasu na zdrowie i komfort życia.

6. Prowadzenie edukacji ekologicznej dotyczącej klimatu akustycznego

Edukacja prowadzona w ramach bieżącej działalności za pośrednictwem strony internetowej Gminy Raszyn.

7. Rozwój systemu monitoringu hałasu

Na obszarze gminy Raszyn przeprowadzono pomiary hałasu drogowego na zlecenie zarządzającego drogą publiczną. W 2023 roku wykonano pomiary w 3 punktach.

8. Sukcesywne opracowywanie map akustycznych

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad realizując zadania wynikające z art. 118 ust. 3 ustawy Prawo ochrony środowiska (tj. z 2021 r. Dz.U. z 2021 r. poz. 1973) opracowała w ramach IV rundy mapowania strategiczne mapy hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 mln pojazdów rocznie. Koszt realizacji zadania wyniósł 427 794,00 zł poniesiony z budżetu Skarbu Państwa.

4.3. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 4 zadań środowiskowych w ramach obszaru interwencji ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym.

Tabela 36. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Cel: Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym			
Kierunek interwencji: Ochrona przed polami elektromagnetycznymi			
1.	Kontynuacja monitoringu poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku	GIOŚ	↔
2.	Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dot. ochrony przed polami elektromagnetycznymi (wyznaczanie stref technicznych bezpieczeństwa)	Gmina Raszyn	↔
3.	Prowadzenie przez organy ochrony środowiska ewidencji źródeł wytwarzających pola elektromagnetyczne (zgłoszenia instalacji)	Starostwo Powiatowe w Pruszkowie, Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego	↔
4.	Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM	Gmina Raszyn, organizacje pozarządowe, placówki edukacyjne	↓

źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2023-2026 wraz z perspektywą na lata 2027-2030

1. Kontynuacja monitoringu poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku

Badania monitoringowe pól elektromagnetycznych (PEM) są prowadzone w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. W raportowanych latach 2022 – 2023 nie realizowano zadania dla gminy Raszyn, zaplanowano je na rok 2024.

Tabela 37. Stacje bazowe na terenie gminy Raszyn (stan na 24.04.2024 r.)

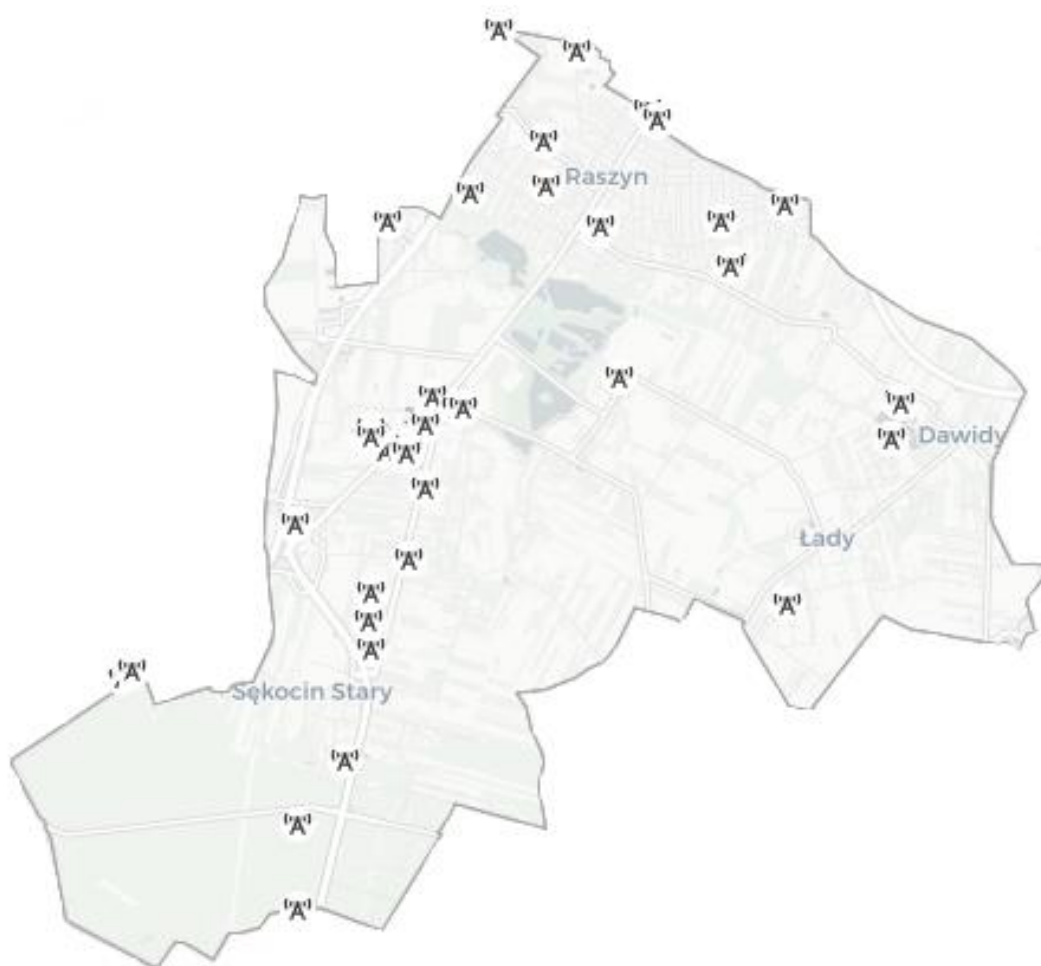
Lp.	Sieć	Adres	ID stacji
1.	T-Mobile Polska S.A. / Orange Polska S.A.	Warszawa, Emaliowa 28	8952 (80090N!)
2.	T-Mobile Polska S.A. / Orange Polska S.A.	Rybie, RYBIE, NA SKRAJU 49, Powiat pruszkowski, WOJ. MAZOWIECKIE	14020 (14020N!)
3.	P4 Sp. z o.o	Raszyn, Raszyn dz. nr 1200/1, 1200/2	WAR1760
4.	T-Mobile Polska S.A. / Orange Polska S.A.	PUCHAŁY, CENTRALNA 60	29589 (14088N!)
5.	Nowe Grocholice, Księżycowa	Nowe Grocholice, Księżycowa	WAR1254
6.	T-Mobile Polska S.A. / Orange Polska S.A.	RASZYN, PRUSZKOWSKA 52	15529 (15529N!)

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2022-2023

Lp.	Sieć	Adres	ID stacji
7.	P4 Sp. z o.o.	Raszyn, Zielona 42	WAR1212
8.	Polkomtel Sp. z o.o.	Raszyn, OSP w Raszynie, ul. Sportowa	BT11992
9.	P4 Sp. z o.o.	Raszyn, Sportowa 1b	WAR3040
10.	Orange Polska S.A. / T-Mobile Polska S.A.	RASZYN, SZKOLNA 2	110 (80560N!)
11.	P4 Sp. z o.o.	Rybie, Polna 39	WAR1113
12.	Orange Polska S.A. / T-Mobile Polska S.A.	RASZYN, PRZESMYK Dz. nr 165	10404 (80574N!)
13.	Polkomtel Sp. z o.o.	Rybie, ul. Przesmyk	BT10955
14.	Polkomtel Sp. z o.o.	Dawidy Bankowe, Dawidy, teren przy oczyszczalni ścieków	BT11252
15.	T-Mobile Polska S.A.	Łady, Długa 17	21244 (10104N!)
16.	Orange Polska S.A. / T-Mobile Polska S.A.	DAWIDY, 38/1	406 (80325N!)
17.	P4 Sp. z o.o.	Dawidy, Dawidy 90	WAR3147
18.	P4 Sp. z o.o.	Podolszyn Nowy, dz. nr 87, obręb 0011, jedn. ewid. 142106_2	WAR1206
19.	Orange Polska S.A. / T-Mobile Polska S.A.	Falenty, Droga Hrabaska 50	4675 (80275N!)
20.	Orange Polska S.A. / T-Mobile Polska S.A.	JANKI, Falencka	120 (80527N!)
21.	Polkomtel Sp. z o.o.	Janki, ul. Falencka 3	BT11031
22.	Polkomtel Sp. z o.o.	Janki, Wspólna 17a	BT14128
23.	P4 Sp. z o.o.	Janki, Pl. Szwedzki 3	WAR3069
24.	T-Mobile Polska S.A. / Orange Polska S.A.	JANKI, PL. SZWEDZKI 3	21269 (81292N!)
25.	P4 Sp. z o.o.	Janki, Pl. Szwedzki 3	WAR8068
26.	T-Mobile Polska S.A. / Orange Polska S.A.	Janki, pl. Szwedzki 1	66231 (14709N!)
27.	P4 Sp. z o.o.	Janki, Mszczonowska 3, IKEA Janki	WAR8029
28.	Orange Polska S.A. / T-Mobile Polska S.A.	JANKI, MSZCZONOWSKA 3	16947 (16947N!)
29.	Polkomtel Sp. z o.o.	Janki, Mszczonowska 3	BT11580
30.	T-Mobile Polska S.A. / Orange Polska S.A.	Janki, Mszczonowska 3, 60\2	21603 (81565N!)
31.	Orange Polska S.A. / T-Mobile Polska S.A.	Janki, Mszczonowska 3, dz. nr 60\2	3136 (80401N!)
32.	T-Mobile Polska S.A. / Orange Polska S.A.	JANKI, AL. KRAKOWSKA 30	21181 (81243N!)
33.	P4 Sp. z o.o.	Janki, Mszczonowska	WAR3169

Lp.	Sieć	Adres	ID stacji
34.	T-Mobile Polska S.A. / Orange Polska S.A.	JANKI, MSZCZONOWSKA	21270 (81427N!)
35.	Orange Polska S.A. / T-Mobile Polska S.A.	SĘKOCIN NOWY, AL. KRAKOWSKA 1	6437 (80122N!)
36.	Polkomtel Sp. z o.o.	Sękocin, ul. Aleja Krakowska, dz. nr 9/5 Sękocin Nowy, 05-090 Raszyn 9	BT10631
37.	P4 Sp. z o.o.	Sękocin Nowy, dz. nr 13/7	WAR1729
38.	Orange Polska S.A.	SĘKOCIN NOWY, AL. KRAKOWSKA 42	11413 (80546N!)
39.	Orange Polska S.A.	SĘKOCIN NOWY, AL. KRAKOWSKA 112	12640 (80505N!)
40.	Polkomtel Sp. z o.o.	Sękocin Stary, ul. Braci leśnej 3, Sękocin Stary; działka nr 374/8 3	BT15109

źródło: si2pem.gov.pl

Rysunek 19. Lokalizacja stacji bazowych na terenie gminy Raszyn

źródło: si2pem.gov.pl

2. Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dot. ochrony przed polami elektromagnetycznymi (wyznaczanie stref technicznych bezpieczeństwa)

Zadanie jest prowadzone w sposób ciągły. Podczas tworzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zwraca się uwagę zagadnieniom dotyczącym ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym. Działania te mają na celu zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom oraz minimalizację potencjalnych negatywnych wpływów na zdrowie publiczne wynikających z nadmiernego wystawienia na działanie fal elektromagnetycznych.

3. Prowadzenie przez organy ochrony środowiska ewidencji źródeł wytwarzających pola elektromagnetyczne (zgłoszenia instalacji)

Starostwo Powiatowe w Pruszkowie w ramach swoich statutowych obowiązków prowadzi ewidencję źródeł wytwarzających pola elektromagnetyczne. W 2023 roku odnotowano zgłoszenie 74 stacji.

4. Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM

Gmina Raszyn oraz jednostki pozarządowe w raportowanych latach nie zrealizowały zadania polegającego na organizacji akcji i kampanii społecznych, ukierunkowanych na zwiększenie świadomości w zakresie emisji pól elektromagnetycznych. Działania edukacyjne na terenie gminy powinny skupić się wokół zwiększenia świadomości mieszkańców na temat zagrożeń związanych z promieniowaniem elektromagnetycznym oraz urządzeniami, które takie promieniowanie emitują.

4.4. Gospodarowanie wodami

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 22 zadań środowiskowych w ramach obszaru interwencji gospodarowanie wodami.

Tabela 38. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji gospodarowanie wodami

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Cel: Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych			
Kierunek interwencji: Poprawa stanu jakościowego i ilościowego wód powierzchniowych			
1.	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych	GIOŚ, PSH	↔
2.	Weryfikacja wyznaczenia wód wrażliwych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych	PGW WP	↔
3.	Ograniczenie zużycia wody w obrębie terenów miejskich (ponowne wykorzystanie „wody szarej” i „deszczówki” do celów gospodarczych) oraz w przemyśle (np. recyrkulacja wody, zamykanie obiegu wody)	Przedsiębiorstwa	↔
4.	Ograniczenie zużycia wody w rolnictwie i leśnictwie	Mieszkańcy	↔
5.	Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	WIOŚ w Warszawie, PGW WP	↔
6.	Ograniczenie wpływu rolnictwa na wody poprzez racjonalne nawożenie i edukację w zakresie rozwoju rolnictwa ekologicznego (ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych)	MODR, ARiMR gminy, mieszkańcy, organizacje pozarządowe	↔
7.	Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Raszyna	↔
8.	Stosowanie technologii i urządzeń ograniczających możliwość przedostawania się nieczystości do gruntu i wód	Przedsiębiorstwa, mieszkańcy	↔
Kierunek interwencji: Poprawa stanu jakościowego i ilościowego wód podziemnych			
9.	Ustanawianie stref ochronnych ujęć wód podziemnych	PGW WP, Wojewoda Mazowiecki	↔
10.	Monitorowanie stanów i chemizmu wód podziemnych	PSH	↔
11.	Poszukiwanie i dokumentowanie alternatywnych źródeł wody do spożycia	Gmina Raszyna, przedsiębiorstwa	↓

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
12.	Inwentaryzacja ujęć wód podziemnych wykorzystywanych do nawodnień rolniczych (dot. studni wykonanych w ramach zwykłego korzystania z wód), kontrola poboru wody z tych ujęć	Gmina Raszyn	↓
13.	Opracowanie dokumentacji pozwoleń wodnoprawnych	Gmina Raszyn	↔
14.	Działania edukacyjne na temat ochrony wód	Gmina Raszyn, PGW WP, organizacje pozarządowe	↔
Kierunek interwencji: Gospodarowanie wodami uwzględniające zmiany klimatyczne			
15.	Realizacja przedsięwzięć zwiększających retencję wodną na terenach leśnych, rolniczych i zurbanizowanych	Gmina Raszyn, PGW WP, PGL LP	↓
16.	Działania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z melioracjami wodnymi	Gmina Raszyn, PGW WP	↓
17.	Renaturyzacja koryt cieków i ich brzegów, przywracanie naturalnych meandrów oraz funkcji retencyjnych cieków oraz zbiorników wodnych	Gmina Raszyn, PGW WP	↓
18.	Przeciwdziałanie skutkom suszy oraz ulewnych deszczy na obszarach zurbanizowanych poprzez zastosowanie zielonej i niebieskiej infrastruktury	Gmina Raszyn, PGW WP	↓
19.	Realizacja działań o charakterze bieżącym w przypadku wystąpienia suszy (np. czasowe ograniczenia poboru wód, wprowadzania ścieków do wód lub ziemi, zmiany sposobu gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych, czasowe zakazy wykorzystywania wody z sieci wodociągowej do celów innych niż socjalno-bytowe itp.)	Gmina Raszyn, PGW WP, właściciele terenów	↓
20.	Prowadzenie systemów monitoringu, prognozowania i ostrzegania przed zjawiskiem suszy	IUNG-PIB, PIG-PIB, IMGW-PIG	↔
21.	Remont urządzeń odwodnieniowych w szczególności kanalizacji deszczowej	Gmina Raszyn	↑
22.	Promowanie działań służących minimalizowaniu następstw suszy	Gmina Raszyn, PGW WP, organizacje pozarządowe	↔

źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2023-2026 wraz z perspektywą na lata 2027-2030

1. Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych

Monitoring wód powierzchniowych

Obowiązek badania i oceny, jakości wód powierzchniowych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wynika z art. 349 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r.– Prawo wodne (Dz. U. z 2023 r. poz., 1478) przy czym zgodnie z ust. 3 tego artykułu badania, jakości wód powierzchniowych w zakresie elementów fizykochemicznych, chemicznych i biologicznych

oraz obserwacje elementów hydromorfologicznych na potrzeby oceny stanu ekologicznego należą do kompetencji organów Inspekcji Ochrony Środowiska.

Celem wykonywania badań jest stworzenie podstaw do podejmowania działań na rzecz poprawy stanu wód oraz ich ochrony przed zanieczyszczeniem, w tym ochrony przed eutrofizacją powodowaną wpływem sektora bytowo-komunalnego i rolnictwa oraz ochrony przed zanieczyszczeniami przemysłowymi, w tym zasoleniem i substancjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska wodnego.

Stan ekologiczny/potencjał ekologiczny jest określeniem, jakości struktury i funkcjonowania ekosystemu wód powierzchniowych, sklasyfikowanej na podstawie wyników badań elementów biologicznych oraz wspierających je wskaźników fizykochemicznych i hydromorfologicznych. Ogólna ocena stanu JCWP jest wypadkową klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego. Część wód może być oceniana, jako w stanie dobrym tylko i wyłącznie w przypadku, kiedy jej stan/potencjał ekologiczny jest, co najmniej dobry i stan chemiczny jest dobry. W przypadku stanu/potencjału poniżej stanu dobrego lub stanu chemicznego poniżej dobrego, część wód jest oceniona, jako w stanie złym, niezależnie od oceny drugiego komponentu lub od dostępności oceny dla drugiego komponentu. W tabeli przedstawiono ocenę, jakości JCWP poddanych, monitoringowi i obejmujących obszar gminy Raszyn, na terenie, którego znajdowały się trzy punkty badawcze.¹⁴

Tabela 39. Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.)

Kod JCWP	RW200010272833	RW20001125873	RW20001025929
Nazwa	Utrata do Żbikówki	Jeziorka od Kraski do Rowu Jeziorki	Wilanówka
Stan/potencjał ekologiczny	umiarkowany stan ekologiczny	umiarkowany stan ekologiczny	umiarkowany potencjał ekologiczny
Wskaźniki determinujące stan/ potencjał ekologiczny	BZT5, OWO, przewodność, azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V); nie dotyczy	BZT5, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V); fitobentos, makrobezkręgowce, ichtiofauna	przewodność; fitobentos, makrofity, makrobezkręgowce
Stan chemiczny	brak danych	stan chemiczny poniżej dobrego	stan chemiczny poniżej dobrego
Wskaźniki determinujące stan chemiczny	nie dotyczy	benzo(a)piren, benzo(g,h,i)perylen, fluoranten, dichlorfos; bromowane difenyloetery, heptachlor	benzo(a)piren, benzo(b)fluoranten, benzo(g,h,i)perylen, fluoranten; bromowane difenyloetery, rtęć
Stan (ogólny)	zły stan wód	zły stan wód	zły stan wód

źródło: karty.apgw.gov.pl

¹⁴ Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016–2021 na podstawie monitoringu – tabela, GIOŚ, Warszawa 2023

2. Weryfikacja wyznaczenia wód wrażliwych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych

Weryfikacja wyznaczenia wód wrażliwych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych została przeprowadzona przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (PGW WP). Zadanie to polegało na monitorowaniu i analizie stanu wód w celu identyfikacji obszarów szczególnie narażonych na zanieczyszczenia azotowe, pochodzące z działalności rolniczej.

3. Ograniczenie zużycia wody w obrębie terenów miejskich (ponowne wykorzystanie „wody szarej” i „deszczówki” do celów gospodarczych) oraz w przemyśle (np. recyrkulacja wody, zamykanie obiegu wody)

Ograniczenie zużycia wody na terenach miejskich poprzez ponowne wykorzystanie „wody szarej” i „deszczówki” do celów gospodarczych, a także w przemyśle przez recyrkulację wody i zamykanie obiegu wody, jest realizowane w ramach bieżącej działalności przez przedsiębiorstwa, w miarę dostępnych możliwości i zasobów finansowych. Działania te obejmują instalację systemów do odzyskiwania wody, modernizację infrastruktury wodociągowej oraz wdrażanie technologii pozwalających na zmniejszenie zużycia wody w procesach produkcyjnych i gospodarczych.

4. Ograniczenie zużycia wody w rolnictwie i leśnictwie

Ograniczenie zużycia wody w rolnictwie i leśnictwie jest realizowane przez mieszkańców w ramach bieżącej działalności. Działania te obejmują wdrażanie oszczędnych systemów nawadniania, takich jak stosowanie zbiorników na deszczówkę oraz optymalizację zużycia wody w uprawach i gospodarstwach leśnych, co pomaga w oszczędzaniu zasobów wodnych i zwiększa efektywność gospodarowania wodą.

5. Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi

Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi jest zadaniem realizowanym w ramach bieżącej działalności przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie. Inspektorat regularnie monitoruje i weryfikuje, czy przedsiębiorstwa oraz inne podmioty spełniają obowiązujące normy i przepisy dotyczące gospodarki wodno-ściekowej. Działania te obejmują zarówno kontrolę dokumentacji, jak i bezpośrednie inspekcje na miejscu.

6. Ograniczenie wpływu rolnictwa na wody poprzez racjonalne nawożenie i edukację w zakresie rozwoju rolnictwa ekologicznego (ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych)

Zadanie polegające na ograniczeniu wpływu rolnictwa na wody poprzez racjonalne nawożenie oraz edukację w zakresie rozwoju rolnictwa ekologicznego jest realizowane na bieżąco. Działania te skupiają się na promowaniu praktyk rolniczych, które minimalizują odpływ azotu do wód, poprzez wprowadzenie zrównoważonych metod nawożenia oraz wspieranie edukacji rolników w zakresie ochrony środowiska. W ramach tego zadania prowadzono regularnie szkolenia i kampanie informacyjne.

7. Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków

Ewidencja zbiorników prowadzona jest przez cały rok poprzez indywidualne zgłoszenia właścicieli nieruchomości lub ze sprawozdań przedsiębiorców posiadających zezwolenia na opróżnianie zbiorników bezodpływowych lub osadnikach w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transport nieczystości ciekłych na terenie gminy Raszyn. Stan na 2023 – 871 szt. zgłoszonych zbiorników bezodpływowych i 19 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków.

8. Stosowanie technologii i urządzeń ograniczających możliwość przedostawania się nieczystości do gruntu i wód

Stosowanie technologii i urządzeń ograniczających przedostawanie się nieczystości do gruntu i wód jest realizowane przez przedsiębiorstwa i mieszkańców w ramach bieżącej działalności, w miarę potrzeby i dostępnych środków finansowych.

9. Ustanawianie stref ochronnych ujęć wód podziemnych

Ustanawianie stref ochronnych dla ujęć wód podziemnych jest zadaniem realizowanym w ramach bieżącej działalności. W roku 2023 nie wystąpiła potrzeba tworzenia nowych stref ochronnych, co oznacza, że dotychczasowe strefy spełniają obecne wymagania ochrony wód podziemnych.

10. Monitorowanie stanów i chemizmu wód podziemnych

Monitoring wód podziemnych

Ustawa z dnia 16 czerwca 2023 r. Prawo wodne (Dz.U. 2023 poz., 1478) zobowiązuje Państwową Służbę Hydrogeologiczną do wykonywania badań i oceny stanu wód podziemnych w zakresie elementów fizykochemicznych i ilościowych. Badania i klasyfikację wód podziemnych w punktach sieci krajowej w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wykonuje Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie przy koordynacji i na zlecenie GIOŚ.

Celem monitoringu wód podziemnych jest dostarczenie informacji, o jakości tych wód, obserwacja zachodzących zmian chemizmu oraz sygnalizacja zagrożeń w skali regionu i kraju. Wyniki badań i ocen są pomocne do optymalizacji związanych z ochroną i gospodarowaniem zasobami wód oraz działań mających na celu utrzymanie lub osiągnięcie ich dobrego stanu.

Na podstawie „Aktualizacji programu monitoringu jednolitych części wód podziemnych w układzie dorzeczy na lata 2022-2027” obszar gminy Raszyn związany jest z dwoma jednolitymi częściami wód podziemnych (JCWPd):

- PLGW200065 – klasa, jakości 2022 końcowa III (wody zadowalającej, jakości) w 2023 roku nie prowadzono badań.

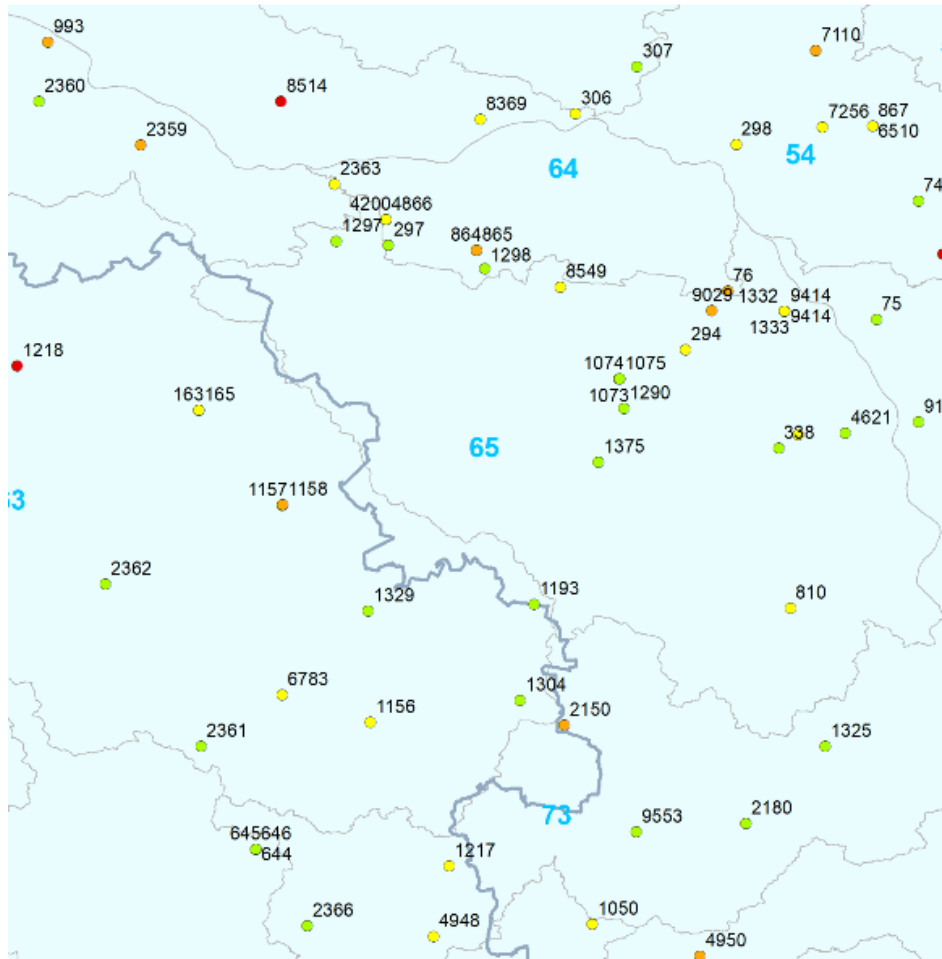
I klasa – wody bardzo dobrej jakości;

II klasa – wody dobrej jakości;

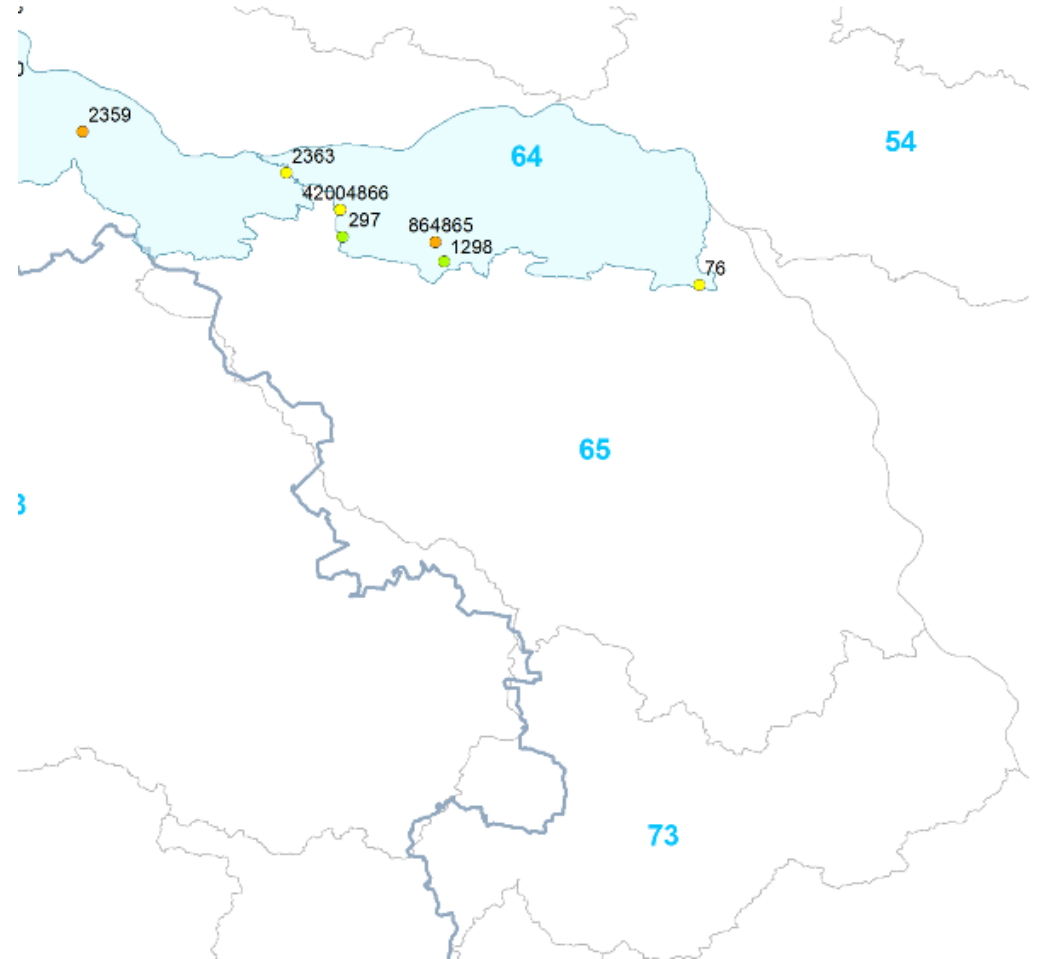
III klasa – wody zadowalającej jakości;

IV klasa – wody niezadowalającej jakości;

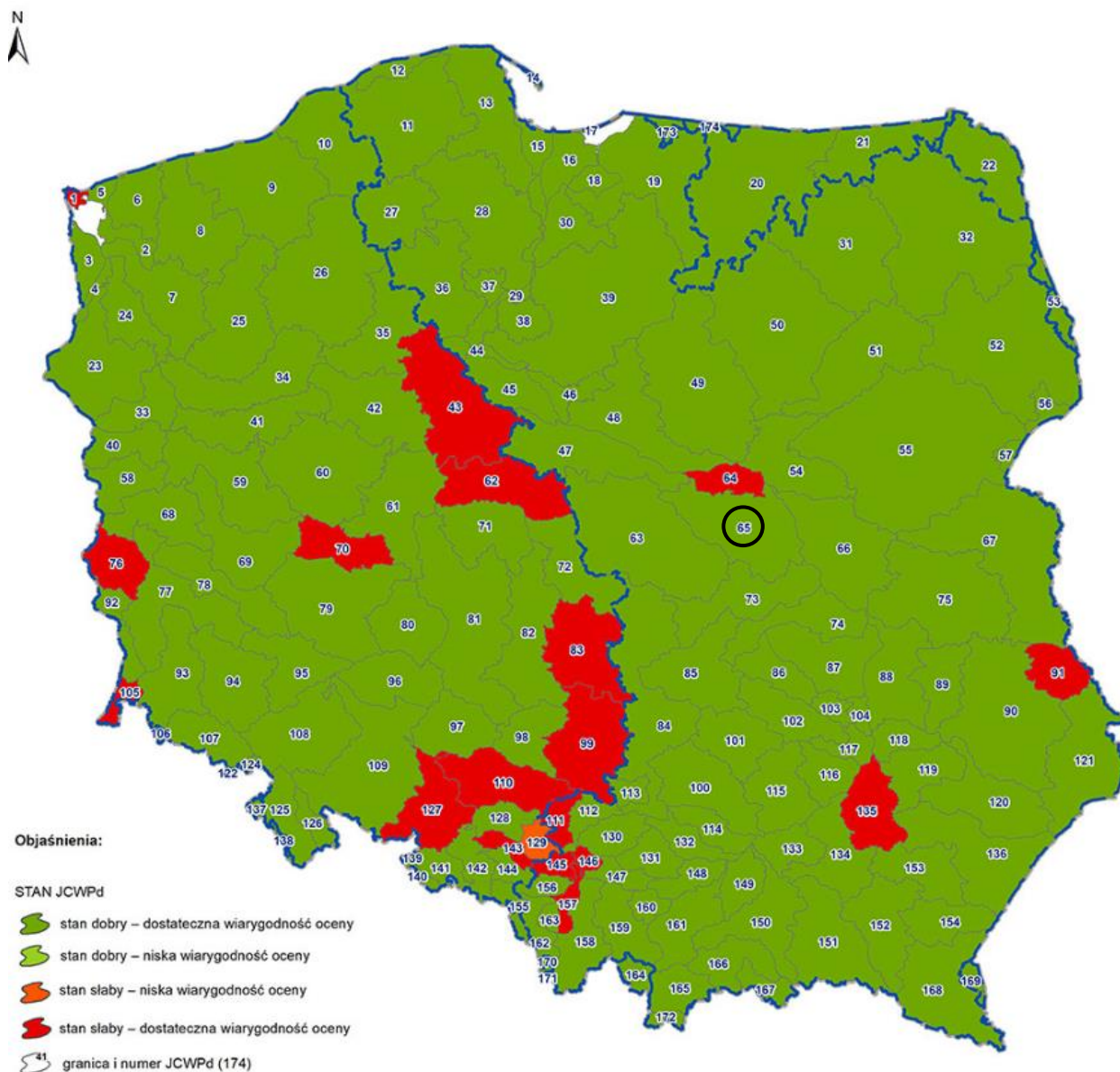
V klasa – wody złej jakości.

Rysunek 20. Monitoring JCWPd w 2022 roku
źródło: mjwp.gios.gov.pl

Rysunek 21. Monitoring JCWPd w 2023 roku
źródło: mjwp.gios.gov.pl

Rysunek 22. Ocena stanu chemicznego JCWPd

źródło: pgi.gov.pl

11. Poszukiwanie i dokumentowanie alternatywnych źródeł wody do spożycia

Zadanie dotyczące poszukiwania i dokumentowania alternatywnych źródeł wody do spożycia nie zostało wykonane w danym okresie. Priorytety i zasoby mogły zostać skierowane na inne działania, co spowodowało brak realizacji tego zadania.

12. Inwentaryzacja ujęć wód podziemnych wykorzystywanych do nawodnień rolniczych (dot. studni wykonanych w ramach zwykłego korzystania z wód), kontrola poboru wody z tych ujęć

Inwentaryzacja ujęć wód podziemnych wykorzystywanych do nawodnień rolniczych (dot. studni wykonanych w ramach zwykłego korzystania z wód) oraz kontrola poboru wody z tych ujęć w Gminie Raszyn nie została zrealizowana z powodu niewystarczających środków finansowych. Zadanie to planuje się wykonać w kolejnych latach.

13. Opracowanie dokumentacji pozwoleń wodnoprawnych

Opracowanie dokumentacji pozwoleń wodnoprawnych jest realizowane w ramach przygotowywania dokumentów projektowych na budowę i przebudowę dróg gminnych, o ile jest to wymagane. Koszt tych pozwoleń jest uwzględniony ryczałtowo w całkowitym koszcie dokumentacji projektowej.

14. Działania edukacyjne na temat ochrony wód

Zadania dotyczące edukacji na temat ochrony wód, które były realizowane przez placówki oświatowe i inne instytucje na terenie gminy Raszyn, były bardzo zróżnicowane. Wśród tych działań znalazło się wprowadzenie do programów nauczania szkolnego lekcji i modułów poświęconych ochronie wód. Dodatkowo, organizowano warsztaty, prelekcje i spotkania edukacyjne, podczas których dzieci zdobywały wiedzę na temat zanieczyszczeń wód, ich konsekwencji dla środowiska i zdrowia, oraz metod minimalizacji tych zagrożeń.

Poza tym, przeprowadzano także wyprawy terenowe, np. do pobliskich zbiorników wodnych czy rzek, aby uczestnicy mogli bezpośrednio zapoznać się z ekosystemami wodnymi, prowadzonymi badaniami dotyczącymi, jakości wód oraz działaniami na rzecz ich ochrony. Istotną częścią działań było również wsparcie uczniów w realizacji projektów edukacyjnych związanych z ochroną wód, takich jak badania, jakości wód, monitorowanie ilości odpadów w rzekach czy działania na rzecz rekultywacji terenów wodnych.

Dodatkowo, przeprowadzano kampanie informacyjne, których celem było skierowanie uwagi społeczności lokalnej, rodziców i mieszkańców na znaczenie dbałości o czystość wód oraz promowanie proekologicznych zachowań w codziennym życiu. Te działania miały kluczowe znaczenie dla podkreślenia wagi ochrony wód i propagowania postaw proekologicznych wśród społeczności lokalnej.

15. Realizacja przedsięwzięć zwiększających retencję wodną na terenach leśnych, rolniczych i zurbanizowanych;

16. Działania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z melioracjami wodnymi;

17. Renaturyzacja koryt cieków i ich brzegów, przywracanie naturalnych meandrów oraz funkcji retencyjnych cieków oraz zbiorników wodnych;

18. Przeciwdziałanie skutkom suszy oraz ulewnych deszczy na obszarach zurbanizowanych poprzez zastosowanie zielonej i niebieskiej infrastruktury;

19. Realizacja działań o charakterze bieżącym w przypadku wystąpienia suszy (np. czasowe ograniczenia poboru wód, wprowadzania ścieków do wód lub ziemi, zmiany sposobu gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych, czasowe zakazy wykorzystywania wody z sieci wodociągowej do celów innych niż socjalno-bytowe itp.)

Na terenie Gminy Raszyn w okresie od 1 stycznia 2023 roku do 31 grudnia 2023 roku Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Zarząd Zlewni w Łowiczu nie realizowało żadnych z wymienionych wyżej zadań.

Natomiast, Zarząd Zlewni w Łowiczu na rzece Raszynce na terenie gminy Raszyn w roku 2023 r. były wykonywane następujące prace interwencyjne:

- usunięcie zatoru na przepuście na działce ewidencyjnej nr 181/21 w miejscowości Falenty Nowe gmina Raszyn w dniu 7 kwietnia 2023 r.;
- usunięcie zatoru na kracie przy przecisku przy Alei Krakowskiej w miejscowości Raszyn w dniu 7 kwietnia 2023 r.;
- usunięcie zatoru na przepuście na działce ewidencyjnej nr 2 w miejscowości Falenty gmina Raszyn (rejon oczyszczalni) w dniu 7 kwietnia 2023 r.;
- oczyszczenie kraty na rurociągu na rzece Raszynce przy Alei Krakowskiej w miejscowości Raszyn w dniu 31 maja 2023 r.;
- oczyszczenie kraty na rurociągu na rzece Raszynce przy Alei Krakowskiej w miejscowości Raszyn w dniu 13 lipca 2023 r.;
- udrożnienie przepustu na rzece Raszynce powyżej oczyszczalni ścieków na działce ewidencyjnej nr 181/21 w miejscowości Falenty Nowe gmina Raszyn w dniu 13 lipca 2023 r.

20. Prowadzenie systemów monitoringu, prognozowania i ostrzegania przed zjawiskiem suszy

Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowy Instytut Badawczy (IUNG-PIB) w Puławach suszę ocenia według kryteriów Ustawy „o dopłatach do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich” obejmujących 14 grup i gatunków roślin oraz 4 kategorie glebowe. Prezentację wyników prowadzono w okresie wegetacyjnym:

- Komentarz agrometeorologa – zawierający opis sytuacji meteorologicznej panującej w każdym okresie sześciodekadowym oraz aktualny stan zagrożenia suszą. Prowadzono ocenę zagrożenia suszą rolniczą w okresie wegetacyjnym od 21.03 do 30.09. Prezentację wyników prowadzono w postaci 14 raportów. Ocenę zagrożenia suszą rolniczą przedstawiano, co 10 dni od 20 maja do 30 września.
- Mapy – prezentowano mapy zagrożenia suszą dla Polski dla poszczególnych grup roślin uprawnych w poszczególnych okresach.
- Tabele – przedstawiały szczegółowe zestawienie informacji o zagrożeniu suszą we wszystkich gminach Polski. W tabeli wielostopniowej z rozwijalnym poziomem szczegółowości (województwo, powiat, gmina), podano wartości KBW dla kolejnych sześciodekadowych okresów raportowania. Na poziomie gminy tabela zawiera szczegółową informację o zagrożeniu suszą z podziałem na kategorie glebowe i poszczególne gatunki roślin uprawnych oraz informacje o procentowym udziale gleb zagrożonych suszą. Taka konstrukcja tabeli pozwala na prześledzenie sytuacji o zagrożeniu suszą w wybranej gminie w poszczególnych okresach raportowania. Wszystkie wyniki monitoringu suszy rolniczej zostały przedstawione w poniższych tabelach.

Tabela 40. Zagrożenie suszą na poziomie gminy. Gmina: Raszyn; TERYT: 1421062; rok 2023

-	Kryterium suszy (wg. Roz. MRiRW) nie zostało przekroczone
+	Zagrożenie wystąpienia suszy
x	nie dotyczy w danym okresie
*	kategoria gleby nie występuje
#	na oznaczonej kategorii gleby uprawa nie jest wskazana

Kategoria gleby I

Gatunek roślin uprawnych	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14
Zboża ozime	-	-	-	+	+	+	+	-	-	x	x	x	x	x
Zboża jare	-	-	-	+	+	+	+	-	-	x	x	x	x	x
Kukurydza na ziarno	x	x	x	-	-	+	+	+	+	+	-	-	-	-
Kukurydza na kiszonkę	x	x	x	-	-	+	+	+	+	+	-	-	-	-
Rzepak i rzepik	-	-	-	-	+	+	x	x	x	x	x	x	-	-
Ziemniak	x	x	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	x
Burak cukrowy	#	#	#	#	#	#	#	#	#	#	#	#	#	#
Chmiel	x	x	x	-	-	-	+	-	-	-	-	-	x	x
Tytoń	x	x	x	-	-	+	+	-	-	-	-	-	x	x
Warzywa gruntowe	x	x	x	-	-	+	+	-	-	-	-	-	x	x
Krzewy owocowe	-	-	-	+	+	+	+	+	-	-	-	-	x	x
Drzewa owocowe	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	x	x
Truskawki	-	-	-	+	-	+	+	-	-	x	x	x	x	x
Rośliny strączkowe	x	x	x	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-

Kategoria gleby II

Gatunek roślin uprawnych	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14
Zboża ozime	-	-	-	-	-	+	+	-	-	x	x	x	x	x
Zboża jare	-	-	-	+	-	+	+	-	-	x	x	x	x	x
Kukurydza na ziarno	x	x	x	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-
Kukurydza na kiszonkę	x	x	x	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-
Rzepak i rzepik	-	-	-	-	-	+	x	x	x	x	x	x	-	-
Ziemniak	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x
Burak cukrowy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Chmiel	x	x	x	-	-	-	+	-	-	-	-	-	x	x
Tytoń	x	x	x	-	-	-	+	-	-	-	-	-	x	x
Warzywa gruntowe	x	x	x	-	-	-	+	-	-	-	-	-	x	x
Krzewy owocowe	-	-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	x	x
Drzewa owocowe	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	x	x
Truskawki	-	-	-	-	-	+	+	-	-	x	x	x	x	x
Rośliny strączkowe	x	x	x	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-

Kategoria gleby III

Gatunek roślin uprawnych	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14
Zboża ozime	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	x	x	x	x
Zboża jare	-	-	-	-	-	-	+	-	-	x	x	x	x	x
Kukurydza na ziarno	x	x	x	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
Kukurydza na kiszonkę	x	x	x	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
Rzepak i rzepik	-	-	-	-	-	-	x	x	x	x	x	x	-	-
Ziemniak	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x
Burak cukrowy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Chmiel	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	x
Tytoń	x	x	x	-	-	-	+	-	-	-	-	-	x	x
Warzywa gruntowe	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	x
Krzewy owocowe	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	x	x
Drzewa owocowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	x
Truskawki	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	x	x	x	x
Rośliny strączkowe	x	x	x	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-

Kategoria gleby IV

Gatunek roślin uprawnych	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14
Zboża ozime	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	x	x	x	x
Zboża jare	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	x	x	x	x
Kukurydza na ziarno	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kukurydza na kiszonkę	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rzepak i rzepik	-	-	-	-	-	-	x	x	x	x	x	x	-	-
Ziemniak	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x
Burak cukrowy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Chmiel	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	x
Tytoń	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	x
Warzywa gruntowe	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	x
Krzewy owocowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	x
Drzewa owocowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	x
Truskawki	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	x	x	x	x
Rośliny strączkowe	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Udział powierzchni zagrożonej suszą [%]

Gatunek roślin uprawnych	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14
Zboża ozime	0.0	0.0	0.0	5.6	1.49	41.64	63.83	0.0	0.0	x	x	x	x	x
Zboża jare	0.0	0.0	0.0	20.68	16.63	66.2	72.09	0.0	0.0	x	x	x	x	x
Kukurydza na ziarno	x	x	x	0.0	0.0	35.42	68.48	22.37	0.49	1.78	0.0	0.0	0.0	0.0
Kukurydza na kiszonkę	x	x	x	0.0	0.0	35.42	68.48	22.37	1.51	2.66	0.0	0.0	0.0	0.0
Rzepak i rzepik	0.0	0.0	0.0	0.0	16.63	66.85	x	x	x	x	x	x	0.0	0.0
Ziemniak	x	x	0.0	0.0	0.0	0.0	20.28	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	x
Burak cukrowy	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Chmiel	x	x	x	0.0	0.0	0.0	23.29	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	x	x
Tytoń	x	x	x	0.0	0.0	14.1	66.24	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	x	x
Warzywa gruntowe	x	x	x	0.0	0.0	15.37	63.07	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	x	x
Krzewy owocowe	0.0	0.0	0.0	3.16	6.92	66.42	83.65	26.23	0.0	0.0	0.0	0.0	x	x
Drzewa owocowe	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.36	26.99	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	x	x
Truskawki	0.0	0.0	0.0	0.33	0.0	22.99	60.61	0.0	0.0	x	x	x	x	x
Rośliny strączkowe	x	x	x	0.0	0.0	46.65	72.73	19.13	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

źródło: susza.iung.pulawy.pl

21. Remont urządzeń odwodnieniowych w szczególności kanalizacji deszczowej

Zadanie zostało wykonane w 2022 roku w kwocie 106 846,50 zł według formularza ofertowego.

22. Promowanie działań służących minimalizowaniu następstw suszy

Przeprowadzanie działań mających na celu minimalizowanie następstw suszy jest stałym elementem bieżącej działalności na terenie gminy Raszyn. Obejmuje on szeroko pojęte działania edukacyjne, informacyjne oraz praktyczne, takie jak promowanie oszczędzania wody, wykorzystanie technologii zwiększających efektywność nawadniania rolniczego, wspieranie upraw odporowych na suszę oraz monitorowanie i raportowanie sytuacji hydrologicznej w regionie. Ponadto na terenie gminy Raszyn realizowano Program Priorytetowy „Moja Woda”, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej zawarł w latach 2022 – 2023 z beneficjentami (osobami fizycznymi) 97 umów dotacji.

4.5. Gospodarka wodno-ściekowa

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 23 zadań środowiskowych w ramach obszaru interwencji gospodarka wodno-ściekowa.

Tabela 41. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji gospodarka wodno-ściekowa

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Cel: Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej			
Kierunek interwencji: Sprawny i funkcjonalny system wodociągowy			
1.	Zwiększenie dostępności mieszkańców gminy do zbiorczego systemu zaopatrzenia w wodę	Gmina Raszyn, G.P.K. Eko-Raszyn Sp. z o.o	↔
2.	Wodociągi na terenie gminy - projekty i wykonanie sieci	Gmina Raszyn	↑
3.	Odpłatne przejęcie sieci wodociągowej wybudowanej przez mieszkańców	Gmina Raszyn	↑
4.	Ograniczanie zużycia wody poprzez zmniejszenie strat na przesyle oraz optymalizację wykorzystania istniejącej infrastruktury wodnej	Gmina Raszyn, G.P.K. Eko-Raszyn Sp. z o.o	↔
5.	Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę	Gmina Raszyn, G.P.K. Eko-Raszyn Sp. z o.o	↔
6.	Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody Słomin ul. Leśna	G.P.K. Eko-Raszyn Sp. z o.o	↑
7.	Modernizacja SUW Sosnowa Dolina ul. Janczewicka	G.P.K. Eko-Raszyn Sp. z o.o	↑
8.	Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody Dawidy ul. Miklaszewskiego	G.P.K. Eko-Raszyn Sp. z o.o	↑
9.	Ograniczanie ilości zużywanej wody poprzez recykulację wody w zakładach przemysłowych i zamykanie obiegów wody	Zakłady produkcyjne	↔
10.	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody	Gmina Raszyn, PGW WP, organizacje pozarządowe	↔
Kierunek interwencji: Rozwój i dostosowanie instalacji oraz urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu			
11.	Zwiększenie dostępności mieszkańców gminy do zbiorczego systemu odprowadzania ścieków oraz oczyszczalni ścieków	Gmina Raszyn, G.P.K. Eko-Raszyn Sp. z o.o	↔
12.	Modernizacja kanału sanitarnego w ul. Droga Hrabaska na dł. ok. 800 m	G.P.K. Eko-Raszyn Sp. z o.o	↑
13.	Rozbudowę infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	Gmina Raszyn	↑

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
14.	Projekty i wykonanie kanalizacji sanitarnej w Gminie Raszyn	Gmina Raszyn	↑
15.	Projekt i wykonanie studzienek i przyłączy kanalizacji na odcinkach od sieci kanalizacyjnej do studzienki na terenie posesji	Gmina Raszyn	↑
16.	Odpłatne przejęcie sieci kanalizacji sanitarnej wybudowanej przez Mieszkańców	Gmina Raszyn	↑
17.	Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych	Gmina Raszyn, G.P.K. Eko-Raszyn Sp. z o.o	↑
18.	Modernizacja pompowni ścieków ul. Opackiego z kanałem tłocznym, ul. Źródłana	G.P.K. Eko-Raszyn Sp. z o.o	→
19.	Rozbudowa oczyszczalni ścieków	Gmina Raszyn, G.P.K. Eko-Raszyn Sp. z o.o	→
20.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, dla których budowa sieci kanalizacyjnej jest nieuzasadniona ekonomicznie lub technicznie	Gmina Raszyn, właściciele posesji	↑
21.	Wywóz nieczystości z budynków gminnych	Gmina Raszyn	↔
22.	Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	WIOŚ w Warszawie	↔
23.	Edukacja ekologiczna dotycząca racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej	Gmina Raszyn, organizacje pozarządowe	↔

źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2023-2026 wraz z perspektywą na lata 2027-2030

1. Zwiększenie dostępności mieszkańców gminy do zbiorczego systemu zaopatrzenia w wodę

Gmina Raszyn oraz G.P.K. Eko-Raszyn Sp. z o.o. realizuje zadanie na bieżąco, regularnie rozbudowując i modernizując sieci wodociągowe na terenie gminy. Prace te obejmują zarówno budowę nowych odcinków sieci, jak i modernizację istniejącej infrastruktury wodociągowej.

2. Wodociągi na terenie gminy - projekty i wykonanie sieci

W 2023 roku na terenie gminy Raszyn zrealizowano budowę 0,88 km sieci wodociągowej, która wyniosła 978 587,78 zł. Środki własne stanowiły 91,6% (896 386,41 zł) całkowitego kosztu, zaś 8,4% (82 201,37 zł) zostało pokryte przez inwestora prywatnego.

3. Odpłatne przejęcie sieci wodociągowej wybudowanej przez mieszkańców

Zadanie zostało zrealizowane w:

- Falenty Nowe dz. 132/10 wodociąg fi 110 – 86,00 m – nieodpłatne przekazanie;
- Jaworowa dz. 182, wodociąg fi 110 – 51,50 m – odpłatne przekazanie;
- Rybie, dz 986 ul Skowronka, wodociąg fi 110 = 60 m – odpłatne przekazanie;

- Dawidy Bankowe dz. 103/8 i 103/4, wodociąg fi 110 – 96,30 m – odpłatne przekazanie;
- Raszyn 02 dz. 594 ul. Wołodyjowskiego wodociąg fi 110 = 32 m – odpłatne przekazanie;
- Dawidy Bankowe dz. 40,58/2,58/25, 58/34 = wodociąg 250 m – nieodpłatne przekazanie;
- Dawidy Bankowe – dz. 53/16 wodociąg fi 110 74 m – odpłatne przekazanie;
- Słomin – dz. 309/38 i 309/25 wodociąg fi 110 29 m – odpłatne przekazanie.

4. Ograniczanie zużycia wody poprzez zmniejszenie strat na przesyle oraz optymalizację wykorzystania istniejącej infrastruktury wodnej

W ramach omawianego zadania G.P.K. Eko-Raszyn Sp. z o.o. prowadzi działania mające na celu efektywniejsze zarządzanie zasobami wodnymi. Obejmuje to monitorowanie ilości pobranej wody poprzez montaż nakładek do zdalnych odczytów, szybkie reagowanie na wypływy i przecieki, a także stałe monitorowanie ciśnienia w sieci. Zadanie jest realizowane w ramach działalności statutowej spółki, przyczyniając się do minimalizacji strat wody.

5. Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę

Zadanie zostało szczegółowo opisane w poniższych punktach 6, 7, 8.

6. Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody Słomin ul. Leśna

SUW Słomin ul. Leśna o wydajności zgodnie z pozwoleniem wodno-prawnym 1300 m³/d. SUW nie posiada zbiornika retencyjnego, woda jest tłoczona bezpośrednio do sieci. Średnia produkcja wody wynosi 670 m³/d. Aktualnie pracują dwa odwierty naprzemiennie, a woda nadaje się do picia bezpośrednio po jej wydobyciu. Dzięki temu, że parametry wody surowej spełniają wszelkie normy bakteriologiczne i fizyko-chemiczne wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, możemy ją tłoczyć bezpośrednio do sieci, bez potrzeby uzdatniania w złożu. Na obszarze Słomina wzrosło zapotrzebowanie na wodę na skutek realizowanej w ostatnich latach intensywnej zabudowy. **W związku z powyższym podjęta została decyzja o modernizacji i rozbudowie istniejącej stacji uzdatniania wody. W 2020 roku wykonano nowy odwiert studni głębinowej, który został włączony do eksploatacji. W 2022/2023 roku planuje się również montaż zbiornika retencyjnego o pojemności 400 m³ oraz ustawienie kontenera ze sterownią i pompami sieciowymi.**

7. Modernizacja SUW Sosnowa Dolina ul. Janczewicka

SUW Sosnowa Dolina ul. Janczewicka o wydajności zgodnie z pozwoleniem wodno-prawnym 1320 m³/d. Stacja została zakupiona w 2021 r. Stacja pracuje już 13 lat. Aktualna produkcja wody wynosi około 110 m³/d. Woda z dwóch studni głębinowych kierowana jest do jednego z istniejących dwóch zbiorników retencyjnych o łącznej objętości 200 m³, dalej przez układ pomp sieciowych kierowana jest do sieci wodociągowej Słomina. Woda nadaje się do picia bezpośrednio po jej wydobyciu. Dzięki temu, że parametry wody surowej spełniają wszelkie normy bakteriologiczne i fizyko-chemiczne wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, możemy ją tłoczyć bezpośrednio do sieci, bez potrzeby uzdatniania w złożu. Na obszarze Słomina wzrosło zapotrzebowanie na wodę na skutek realizowanej w ostatnich latach intensywnej zabudowy. **W związku z powyższym podjęta została decyzja**

o modernizacji i rozbudowie istniejącej stacji uzdatniania wody. W 2022 roku planuje się montaż dodatkowego zbiornika retencyjnego o pojemności 200 m³ oraz modernizację układu pomp sieciowych pod kątem większej wydajności.

8. Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody Dawidy ul. Miklaszewskiego

W okresie od połowy 2021 roku do września 2022 przygotowywano dokumentację do ogłoszenia przetargu na „**odtworzenie**” nieczynnej od roku 2018 stacji uzdatniania przy ulicy Miklaszewskiego w Ładach popularnie zwanym SUW Dawidy Bankowe. Ponadto wykonano wywiercenie dwóch otworów studziennych.

9. Ograniczanie ilości zużywanej wody poprzez recyrkulację wody w zakładach przemysłowych i zamykanie obiegów wody

Zakłady produkcyjne podejmują działania mające na celu ograniczenie zużycia wody poprzez stosowanie recyrkulacji wody oraz zamknięcie obiegów wody w ramach swojej codziennej działalności przemysłowej.

10. Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody

Propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody jest realizowane w ramach bieżącej działalności poprzez kampanie informacyjne, regularne zajęcia edukacyjne w szkołach dotyczące oszczędzania wody, a także umieszczanie materiałów promujących te działania w miejscach publicznych. Inicjatywy te są skierowane do wszystkich grup społecznych.

11. Zwiększenie dostępności mieszkańców gminy do zbiorczego systemu odprowadzania ścieków oraz oczyszczalni ścieków

Zadanie jest realizowane przez Gminę Raszyn oraz G.P.K. Eko-Raszyn Sp. z o.o. na bieżąco. Zadanie obejmuje budowę nowych kanałów, co pozwala na sukcesywne rozszerzanie sieci kanalizacyjnej i przyłączanie kolejnych gospodarstw do systemu.

12. Modernizacja kanału sanitarnego w ul. Droga Hrebska na dł. ok. 800 m

W ramach zadania G.P.K. Eko-Raszyn Sp. z o.o. zmodernizowano kanał sanitarny w ul. Droga Hrebska na odcinku około 800 metrów. Prace obejmowały budowę nowego kanału, który został następnie podłączony do istniejącej sieci kanalizacyjnej.

13. Rozbudowę infrastruktury wodno-kanalizacyjnej;

14. Projekty i wykonanie kanalizacji sanitarnej w Gminie Raszyn;

15. Projekt i wykonanie studzienek i przyłączy kanalizacji na odcinkach od sieci kanalizacyjnej do studzienki na terenie posesji

W omawianym okresie powstało 0,88 km nowej sieci wodociągowej w kwocie 896 300,78 zł.

Ponadto na terenie gminy Raszyn zrealizowano budowę 1,20 km sieci kanalizacji sanitarnej, która wyniosła 3 048 816,06 zł. Środki własne stanowiły 96,4% (2 939 058,68 zł) całkowitego kosztu, zaś 3,6% (109 757,38) zostało pokryte przez inwestora prywatnego.

16. Odpłatne przejęcie sieci kanalizacji sanitarnej wybudowanej przez Mieszkańców

Zadanie zostało zrealizowane w:

- Falenty Nowe dz. 132/10, kanalizacja fi 200 = 203,00 m – nieodpłatne przekazanie;
- Rybie, dz 986 ul Skowronka, kanalizacja sanitarna 60 m – odpłatne przekazanie.

17. Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych

W 2023 roku zrealizowano modernizację przepompowni przy ul. Waryńskiego. Na 2024 rok zaplanowano modernizację przepompowni przy ul. Lotniczej/Młynarskiej, ul. Godebskiego i ul. Łąkowej. Wszystkie te projekty będą realizowane w ramach umów z Rządowego Funduszu Zrównoważonego Rozwoju.

18. Modernizacja pompowni ścieków ul. Opackiego z kanałem tłocznym, ul. Źródłana

W ramach zadania G.P.K. Eko-Raszyn Sp. z o.o. wybudowano i uruchomiono pompownię ścieków przy ul. Opackiego.

19. Rozbudowa oczyszczalni ścieków

05.05.2023 roku została podpisana umowa na wykonanie programu funkcjonalno-użytkowego dotyczącego planowanej rozbudowy oczyszczalni ścieków w Falentach i przepompowni ścieków „Stadionowa” w Raszynie.

20. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, dla których budowa sieci kanalizacyjnej jest nieuzasadniona ekonomicznie lub technicznie

Ewidencja zbiorników prowadzona jest przez cały rok poprzez indywidualne zgłoszenia właścicieli nieruchomości lub ze sprawozdań przedsiębiorców posiadających zezwolenia na opróżnianie zbiorników bezodpływowych lub osadnikach w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transport nieczystości ciekłych na terenie gminy Raszyn. Stan na 2023 – 871 szt. zgłoszonych zbiorników bezodpływowych i 19 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków.

21. Wywóz nieczystości z budynków gminnych

Zgodnie z brzmieniem art. 6 ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach właściciele nieruchomości, którzy pozbywają się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych oraz właściciele nieruchomości, którzy nie są obowiązani do ponoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz gminy, wykonując obowiązek pozbywania się zebranych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych oraz nieczystości ciekłych w sposób zgodny z przepisami ustawy i przepisami odrębnymi, są obowiązani do udokumentowania w formie umowy korzystania z usług wykonywanych przez:

1. gminną jednostkę organizacyjną lub przedsiębiorcę odbierającego odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, wpisanego do rejestru działalności regulowanej
 - przez okazanie takich umów i dowodów uiszczenia opłat za te usługi.

W trakcie działań kontrolnych prowadzonych przez organ Gminy Raszyn nie stwierdzono przypadków, w których gmina powinna podjąć działania poprzez wydanie decyzji o wykonaniu zastępczym.

22. Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi

Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi jest zadaniem realizowanym na bieżąco przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ) w Warszawie.

23. Edukacja ekologiczna dotycząca racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej

W ramach bieżącej działalności w gminie Raszyn, prowadzono edukację ekologiczną dotyczącą racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej. Placówki oświatowe oraz jednostki administracyjne podejmowały szereg działań mających na celu zwiększenie świadomości mieszkańców na temat właściwego wykorzystania zasobów wodnych oraz efektywnego zarządzania ściekami.

Realizacja tego zadania polegała na organizowaniu różnorodnych form edukacji, takich jak warsztaty, prelekcje, wykłady oraz spotkania tematyczne. Podczas tych działań przekazywano informacje na temat racjonalnego zużycia wody, sposobów minimalizacji ilości wytwarzanych ścieków oraz zasad prawidłowego postępowania z odpadami.

Dodatkowo, prowadzono także akcje informacyjne, kampanie edukacyjne oraz publikacje na temat ochrony zasobów wodnych i odpowiedzialnego korzystania z nich. Poprzez te działania, społeczność lokalna miała możliwość zdobycia wiedzy na temat znaczenia ochrony wód dla zachowania równowagi ekologicznej oraz sposobów, w jakie każdy może przyczynić się do poprawy stanu środowiska wodnego.

4.6. Gospodarowanie zasobami geologicznymi

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 3 zadań środowiskowych w ramach obszaru interwencji gospodarowanie zasobami geologicznymi.

Tabela 42. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji gospodarowanie zasobami geologicznymi

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Cel: Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi			
Kierunek interwencji: Kontrola i monitoring eksploatacji kopalin			
1.	Ograniczanie niekoncesjonowanej eksploatacji zasobów	OUG	↔
2.	Ochrona złóż kopalin poprzez wprowadzanie odpowiednich zapisów w dokumentach planistycznych	Gmina Raszyn	↔
3.	Kontrola realizacji koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż	Starostwo Powiatowe w Pruszkowie, Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, OUG	↔

źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2023-2026 wraz z perspektywą na lata 2027-2030

1. Ograniczanie niekoncesjonowanej eksploatacji zasobów

W raportowanych latach 2022 – 2023 na terenie gminy Raszyn nie prowadzono postępowań związanych z wykonywaniem działalności bez wymaganej prawem koncesji na podstawie art. 140 ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2023 r., poz. 633, z późn. zm.).

Współdziałanie organów koncesyjnych w celu ochrony występowania udokumentowanych złóż jest realizowane na bieżąco w ramach działalności statutowej przez Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego m.in poprzez opiniowanie dokumentów planistycznych gminy. Nadzór i kontrola nad nielegalną eksploatacją złóż należy do zadań organów nadzoru górniczego. Przypadki takie są każdorazowo zgłaszane do właściwych miejscowo dyrektorów okręgowych urzędów górniczych.

Ponadto Okręgowy Urząd Górniczy w Warszawie realizuje zadanie zgodnie z właściwością rzeczową i miejscową określoną dla Dyrektora Okręgowego Urzędu Górniczego w Warszawie na terenie gminy Raszyn. W okresie 2022 – 2023 nie było konieczności wykonywania zadania przez Okręgowy Urząd Górniczy w Warszawie z uwagi na brak w analizowanym okresie zgłoszeń o prowadzeniu wydobywania kopalin bez wymaganej koncesji.

2. Ochrona złóż kopalin poprzez wprowadzanie odpowiednich zapisów w dokumentach planistycznych

Zadanie jest prowadzone w sposób ciągły w ramach bieżącej działalności, a podczas tworzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zwraca się uwagę na zagadnienia dotyczące złóż kopalin. Działania te mają na celu odpowiednie uwzględnienie i zarządzanie zasobami naturalnymi, zapewnienie zrównoważonego wykorzystania zasobów kopalin oraz minimalizację negatywnego wpływu eksploatacji na środowisko i społeczność lokalną.

3. Kontrola realizacji koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż

Nadzór nad realizacją koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż jest zadaniem realizowanym przez Starostwo Powiatowe w Pruszkowie. Obejmuje ono regularne kontrole zgodności działań górniczych z wymaganiami zawartymi w udzielonych koncesjach, w tym monitorowanie wpływu eksploatacji na środowisko naturalne oraz przestrzeganie przepisów dotyczących ochrony przyrody i ochrony gruntów. Starostwo sprawuje nadzór administracyjny i techniczny nad procesem wydobywania, weryfikując m.in. zgodność z planami zagospodarowania przestrzennego oraz obowiązującymi normami ekologicznymi.

4.7. Gleby

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 8 zadań środowiskowych w ramach obszaru interwencji gleby.

Tabela 43. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji gleby

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Cel: Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu			
Kierunek interwencji: Zachowanie funkcji środowiskowych i gospodarczych gleb			
1.	Promocja pakietów rolno – środowiskowo – klimatycznych, rolnictwa ekologicznego i integrowanego oraz informacja nt. dobrych praktyk rolniczych	Gmina Raszyn, ARiMR, organizacje pozarządowe	↔
2.	Ochrona gruntów rolnych przed zmianą zagospodarowania poprzez uwzględnianie ich przeznaczenia w dokumentach planistycznych	Gmina Raszyn	↔
3.	Realizacja zadań wskazanych w pakietach rolno środowiskowo – klimatycznych	Właściciele terenu, rolnicy	↔
4.	Monitoring gleb użytkowanych rolniczo	IUNG, OSChR	↔
5.	Rozwój rolnictwa zrównoważonego i ekologicznego oraz promowanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej	Gmina Raszyn, ODR, ARiMR,	↔
Kierunek interwencji: Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych			
6.	Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych, w kierunku przyrodniczym	Właściciele gruntów, przedsiębiorstwa	↔
7.	Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych, w kierunku rekreacyjnym	Właściciele gruntów, przedsiębiorstwa	↔
8.	Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych, w kierunku leśnym	Właściciele gruntów, przedsiębiorstwa	↔

źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2023-2026 wraz z perspektywą na lata 2027-2030

1. Promocja pakietów rolno – środowiskowo – klimatycznych, rolnictwa ekologicznego i integrowanego oraz informacja nt. dobrych praktyk rolniczych

Promocja pakietów rolno-środowiskowo-klimatycznych oraz rolnictwa ekologicznego i integrowanego, wraz z informacją na temat dobrych praktyk rolniczych, realizowana jest przez ARiMR w ramach swojej bieżącej działalności.

2. Ochrona gruntów rolnych przed zmianą zagospodarowania poprzez uwzględnianie ich przeznaczenia w dokumentach planistycznych

Ochrona gruntów rolnych przed zmianą zagospodarowania poprzez uwzględnianie ich przeznaczenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego jest realizowana w ramach bieżącej działalności. Polega na zabezpieczaniu terenów pod rolnictwo poprzez określanie ich rolniczego przeznaczenia w dokumentach planistycznych, który ma na celu zapobieganie niekontrolowanej urbanizacji i zachowanie zdolności produkcyjnej gleb.

3. Realizacja zadań wskazanych w pakietach rolno środowiskowo – klimatycznych

Realizacja zadań w ramach pakietów rolniczo-środowiskowo-klimatycznych jest prowadzona przez właścicieli terenów i rolników w ramach swojej bieżącej działalności. Obejmują wdrożenie praktyk zgodnych z zasadami ochrony środowiska, takich jak zrównoważone nawożenie, ochrona bioróżnorodności, utrzymanie siedlisk przyrodniczych oraz działania mające na celu adaptację rolnictwa do zmieniających się warunków klimatycznych.

4. Monitoring gleb użytkowanych rolniczo

Zadanie realizowane w 5-letnich odstępach czasowych, w stałych punktach pomiarowo-kontrolnych. Ostatnie badania zostały przeprowadzone w roku 2020. Najbliższy punkt monitoringu znajduje się w Michałowicach.

5. Rozwój rolnictwa zrównoważonego i ekologicznego oraz promowanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej

Promowanie rozwoju rolnictwa zrównoważonego i ekologicznego oraz promowanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej jest stałym zadaniem realizowanym przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR). W ramach tego zadania ARiMR prowadzi szereg działań mających na celu edukację rolników oraz wspieranie ich w wdrażaniu praktyk zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju. ARiMR organizuje szkolenia oraz kampanie informacyjne mające na celu podnoszenie świadomości rolników na temat korzyści płynących z rolnictwa ekologicznego oraz wpływu praktyk rolniczych na środowisko naturalne. Działania te są kontynuowane w ramach bieżącej działalności agencji, wspierając rolników w dążeniu do zrównoważonego i odpowiedzialnego gospodarowania zasobami naturalnymi.

6. Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych, w kierunku przyrodniczym, 7. Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych, w kierunku rekreacyjnym, 8. Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych, w kierunku leśnym

Rekultywacja terenów zdegradowanych i zdewastowanych jest realizowana na bieżąco, zgodnie z aktualnymi potrzebami i stopniem degradacji terenu. Obowiązek rekultywacji gruntów spoczywa na osobie, która spowodowała utratę lub ograniczenie wartości użytkowej tych gruntów, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za szkodę środowiskową. Proces rekultywacji obejmuje szereg działań, takich jak analiza stopnia degradacji terenu, opracowanie planu rekultywacji, usuwanie zanieczyszczeń, odbudowa naturalnych ekosystemów, a także monitorowanie efektów działań rekultywacyjnych. W ten sposób dba

się o przywrócenie zdrowego i funkcjonalnego stanu terenów zdegradowanych oraz minimalizuje się negatywne skutki dla środowiska i społeczności lokalnej.

Ponadto Starostwo Powiatu Pruszkowskiego wydał decyzję z dnia 19.12.2023 r., Nr 17/2023, znak: GE.6122.2.2020, w której to Starosta Pruszkowski określił m.in. kierunek rekultywacji gruntów po eksploatacji złoża kruszywa naturalnego „Janki-Sokołów VII”: kierunek usług – rekreacji ze zbiornikiem wodnym.

4.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 9 zadań środowiskowych w ramach obszaru interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów.

Tabela 44. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Cel: Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój Gminy Raszyn			
Kierunek interwencji: Racjonalna gospodarka odpadami			
1.	Roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi przekazywane marszałkowi województwa	Gmina Raszyn	↔
2.	Selektywna zbiórka odpadów (w tym realizacja ustawy z dnia 01 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości porządku w gminie - (realizacja ustawy z dnia 01 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości porządku w gminie)	Gmina Raszyn	↔
3.	Udostępnianie, obsługa, odbiór i zagospodarowanie segregowanych odpadów komunalnych dostarczanych przez mieszkańców Gminy Raszyn do prowadzonego przez Przedsiębiorcę Punktu Zbiórki Segregowanych Odpadów Komunalnych - (realizacja ustawy z dnia 01 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości porządku w gminie)	Gmina Raszyn	↔
4.	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	Gmina Raszyn, właściciele budynków	↔
5.	Realizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest	Gmina Raszyn	↔
6.	Identyfikowanie i likwidacja dzikich wysypisk odpadów	Gmina Raszyn	↔
Kierunek interwencji: Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami, w tym m. in. poprzez wdrażanie gospodarki o obiegu zamkniętym			
7.	Modernizacja oraz budowa punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych	Zarządzający instalacjami	↔
8.	Prowadzenie kampanii edukacyjnych w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz prawidłowego postępowania z wytworzonymi odpadami	Gmina Raszyn, organizacje pozarządowe	↔
9.	Wspieranie przechodzenia na gospodarkę o obiegu zamkniętym	Gmina Raszyn, zarządzający instalacjami, podmioty ekonomii społecznej	↔

źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2023-2026 wraz z perspektywą na lata 2027-2030

1. Roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi przekazywane marszałkowi województwa

Zadanie jest wykonywane w ramach działalności statutowej. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2023 poz. 1469) – zwanej dalej u.c.p.g., analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi powstaje na podstawie sprawozdań złożonych przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, podmioty prowadzące punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych oraz rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi oraz innych dostępnych danych wpływających na koszty systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.

Zgodnie z art. 9tb ust. 2 ustawy u.c.p.g., analizę stanu gospodarki odpadami komunalnymi sporządza się w terminie do dnia 30 kwietnia za poprzedni rok kalendarzowy.

Na podstawie art. 9n sprawozdania za 2023 r., o których mowa w art. 9n ust. 1, art. 9na ust. 1 i art. 9nb ust. 1 u.c.p.g. przez podmioty odbierające i zbierające odpady komunalne z terenu gminy Raszyn – przekazuje się w terminie do dnia 31 stycznia za poprzedni rok kalendarzowy. Sprawozdanie roczne, o którym mowa w art. 9q u.c.p.g. z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, wójt przekazuje do 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy.

2. Selektywna zbiórka odpadów (w tym realizacja ustawy z dnia 01 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości porządku w gminie - (realizacja ustawy z dnia 01 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości porządku w gminie)

W całym kraju obowiązują worki i pojemniki w jednolitych barwach – zgodnie z zapisami Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 maja 2021 r. w sprawie sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów. Przyjęto, że do niebieskich worków lub pojemnika należy wrzucać papier, do żółtych plastik i metal, do zielonych – szkło, do brązowego odpady BIO, a do pojemnika czarnego – odpady zmieszane.

Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy Raszyn w 2023 roku przedstawia się następująco:

Tabela 45. Ilość odebranych i zebranych odpadów na terenie gminy Raszyn. Nieruchomości zamieszkałe i niezamieszkałe

Lp.	Kod i rodzaj odpadu ¹	Masa odebranych odpadów komunalnych w tonach [Mg] ²
1.	15 01 01 Opakowania z papieru i tektury	688,1120
2.	15 01 02 Opakowania z tworzyw sztucznych	5,5730
3.	15 01 04 Opakowania z metali	0,3350
4.	15 01 06 Zmieszane odpady opakowaniowe	1 055,5030
5.	15 01 07 Opakowania ze szkła	683,9210
6.	15 01 10* Opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone	0,0520
7.	16 01 03 Zużyte opony	0,1000
8.	20 01 08 Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	1,4000
9.	20 01 27* Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszczce i żywice	1,7200

Lp.	Kod i rodzaj odpadu ¹	Masa odebranych odpadów komunalnych w tonach [Mg] ²
	zawierające substancje niebezpieczne	
10.	20 01 32 Leki inne niż wymienione w 20 01 31	2,5600
11.	20 01 34 Baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	0,0800
12.	20 01 36 Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	27,0600
13.	20 01 39 Tworzywa sztuczne	0,1200
14.	20 02 01 Odpady ulegające biodegradacji	3 510,6400
15.	20 03 01 Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	6 609,5130
16.	20 03 07 Odpady wielkogabarytowe	445,8800
Łączna masa odebranych odpadów komunalnych w tonach [Mg]		13 032,5690
Łączna masa odebranych odpadów budowlanych i rozbiórkowych		98,6700

¹ Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie katalogu odpadów.

² 1 Mg (megagram) jest równoważny 1 tonie. Megagram jest jednostką przyjętą, jako podstawowa w całej sprawozdawczości dotyczącej gospodarowania odpadami.

źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Raszyn za 2023 r.

[publikacja na BIP w dniu 2024.04.30]

Analizując powyższe dane można dostrzec, że odpady zmieszane stanowią 39 % łącznej masy odebranych odpadów komunalnych, zaś odpady biodegradowalne – BIO – 34 %, pozostałe 27 % to odpady frakcji suchej. Obserwując tendencje w ostatnich latach funkcjonowania systemu, zakłada się dalszy spadek masy odbieranych zmieszanych odpadów komunalnych na rzecz wzrostu selektywnego zbierania poszczególnych frakcji odpadów.

3. Udostępnianie, obsługa, odbiór i zagospodarowanie segregowanych odpadów komunalnych dostarczanych przez mieszkańców Gminy Raszyn do prowadzonego przez Przedsiębiorcę Punktu Zbiórki Segregowanych Odpadów Komunalnych - (realizacja ustawy z dnia 01 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości porządku w gminie)

Gmina Raszyn w dniu 09.11.2022 r. zawarła umowę nr ROK. 1.2022 na okres 01.01.2023 r. – 31.12.2023 r. z przedsiębiorstwem Miejski Zakład Oczyszczania w Pruszkowie Sp. z o.o. na wykonanie usługi pt. „odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy, położonych w gminie Raszyn w roku 2023”.

4. Usuwanie wyrobów zawierających azbest, 5. Realizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest

„Usuwanie i utylizacja wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Raszyn w 2023 roku” realizowano w ramach Ogólnopolskiego programu finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest.

Czerwiec 2023

W 2023 r., jak co roku gmina złożyła wniosek o udzielenie dotacji w ramach Ogólnopolskiego programu finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest”, który został pozytywnie oceniony przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie i zgodnie z uchwałą Zarządu Funduszu z dnia 16.05.2023 r. skierowany do dofinansowania. Tym samym w dniu 01.06.2023 r. Gmina zawarła umowę dotacji z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na realizację zadania pn. „Usuwanie i utylizacja wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Raszyn w 2023 roku.”

Wrzesień 2023

W ramach podjętych działań przez Referat Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej w roku 2023 udało się usunąć i unieszkodliwić **68,86 Mg** odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, który to zakres był współfinansowany w ramach Programu Priorytetowego pn. „Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest.”

Z przedmiotowego dofinansowania skorzystało piętnastu właścicieli nieruchomości położonych na terenie gminy Raszyn.

Usługa związana z odbiorem, transportem i utylizacją odpadów zawierających azbest pochodzących z pokryć dachowych budynków położonych na terenie gminy Raszyn wyniosła 32 767,79 zł w tym 9 827,41 zł z dotacji WFOŚiGW.

6. Identyfikowanie i likwidacja dzikich wysypisk odpadów

Identyfikacja i likwidacja dzikich wysypisk odpadów są realizowane w ramach bieżącej działalności w przypadku ich wystąpienia. Od 2022 roku mieszkańcy Gminy Raszyn mogą korzystać z aplikacji mobilnej zglos.info, która umożliwia dostęp do harmonogramów odbioru odpadów, przypomina o zasadach segregacji, oraz pozwala na zgłaszanie problemów, takich jak dzikie wysypiska czy awarie, bezpośrednio z urządzeń mobilnych.

W 2023 roku usunięto 1960 m³ dzikich wysypisk z terenu gminy Raszyn. Dodatkowo realizowano zadanie dotyczące usuwania pojazdów długotrwale nieużytkowanych oraz takich, które nie posiadają tablic rejestracyjnych z dróg będących w zarządzie Gminy Raszyn. W ramach ww. zadania usunięto 5 wraków samochodów.

7. Modernizacja oraz budowa punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 2 lit. a ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach do zadań gminy należy zapewnienie budowy, utrzymania i eksploatacji własnych lub wspólnych z innymi gminami instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, w tym instalacji komunalnych, o których mowa w art. 38b ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach. Takie instalacje zostały utworzone na terenie powiatu pruszkowskiego. Na terenie Gminy Raszyn nie stwierdzono potrzeb inwestycyjnych w tym zakresie.

8. Prowadzenie kampanii edukacyjnych w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz prawidłowego postępowania z wytworzonymi odpadami

Prowadzenie kampanii edukacyjnych w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz prawidłowego postępowania z wytworzonymi odpadami było realizowane poprzez kampanie w prasie lokalnej oraz działania edukacyjne, które były częścią umowy na odbiór odpadów komunalnych od mieszkańców.

9. Wspieranie przechodzenia na gospodarkę o obiegu zamkniętym

W dokumencie „Strategia Rozwoju Gminy Raszyn na lata 2022 - 2030” zawarto Projekt Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021 - 2027 w Polsce, której celem jest „Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa” (CP2). Celem strategicznym Polski jest budowa niskoemisyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym. Cel ten będzie realizowany z uwzględnieniem celów klimatycznych i priorytetów uzgodnionych na szczeblu unijnym oraz międzynarodowym.¹⁵

¹⁵ Strategia Rozwoju Gminy Raszyn na lata 2022 – 2030, Raszyn 2022 rok

4.9. Ochrona przyrody i krajobrazu

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 27 zadań środowiskowych w ramach obszaru interwencji ochrona przyrody i krajobrazu.

Tabela 46. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji ochrona przyrody i krajobrazu

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Cel: Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej			
Kierunek interwencji: Zarządzanie zasobami przyrody i krajobrazem			
1.	Zapewnienie właściwej ochrony dla różnorodności biologicznej, terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym, ze szczególnym uwzględnieniem korytarzy ekologicznych poprzez adekwatne zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego lub/i decyzjach o warunkach zabudowy	Gmina Raszyn	↔
2.	Tworzenie nowych form ochrony przyrody	Gmina Raszyn, RDOŚ w Warszawie	↑
3.	Monitoring obszarów chronionych	RDOŚ w Warszawie	↔
4.	Uzupełnienie oznakowania form ochrony przyrody tablicami informującymi o ich nazwach	Gmina Raszyn, RDOŚ w Warszawie	↔
Kierunek interwencji: Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu siedlisk i gatunków			
5.	Czynna ochrona siedlisk przyrodniczych oraz gatunków objętych ochroną	Gmina Raszyn, organizacje pozarządowe, RDOŚ w Warszawie	↔
6.	Identyfikacja miejsc występowania oraz eliminacja gatunków inwazyjnych, w szczególności barszczów kaukaskich	Gmina Raszyn, organizacje pozarządowe, Nadleśnictwo Chojnów	↔
7.	Zachowanie różnorodności biologicznej na terenach wiejskich	Właściciele terenów, ARiMR	↔
8.	Zachowanie siedlisk i gatunków na terenach podmokłych, w dolinach rzecznych i na terenach zmeliorowanych w stanie nie pogorszonym	Gmina Raszyn, właściciele gruntów, Nadleśnictwo Chojnów	↔
9.	Zachowanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych	Gmina Raszyn	↔
Kierunek interwencji: Ochrona i rozwój zieleni na terenach zurbanizowanych			
10.	Budowa, modernizacja i pielęgnacja terenów zieleni	Gmina Raszyn, zarządcy nieruchomości	↑
11.	Wprowadzanie elementów zazieleniających obszary zabudowane (tzw. zielone dachy, zielone ściany)	Gmina Raszyn, zarządcy nieruchomości	↑
12.	Pielęgnacja pomników przyrody i zieleni w obiektach zabytkowych	Gmina Raszyn, Nadleśnictwo Chojnów	↑

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
13.	Utrzymanie zieleni przy drogach gminnych, powiatowych, wojewódzkich, krajowych	Gmina Raszyn, zarządcy dróg	↔
Kierunek interwencji: Działania z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych Gminy Raszyn			
14.	Wsparcie zaplecza dydaktycznego oraz infrastruktury służącej edukacji ekologicznej oraz ochronie walorów przyrodniczych	Gmina Raszyn, Nadleśnictwo Chojnów, organizacje pozarządowe	↔
15.	Prowadzenie działań o charakterze edukacyjnym i informacyjnym w zakresie ochrony przyrody	Gmina Raszyn, Nadleśnictwo Chojnów, RDOŚ w Warszawie, organizacje turystyczne	↔
Cel: Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej			
Kierunek interwencji: Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych			
16.	Zachowanie i ochrona zasobów przyrodniczych w istniejących kompleksach leśnych	Nadleśnictwo Chojnów	↔
17.	Ochrona zbiorowisk leśnych o charakterze naturalnym lub półnaturalnym oraz śródleśnych zbiorników, torfowisk, podmokłości i cieków wodnych	Nadleśnictwo Chojnów	↔
18.	Uwzględnianie w planach urządzenia lasu przebudowy drzewostanów monokulturowych lub niezgodnych z siedliskiem	Starostwo Powiatowe w Pruszkowie, Nadleśnictwo Chojnów	↑
19.	Opracowanie uproszczonych planów urządzenia lasu dla lasów prywatnych	Starostwo Powiatowe w Pruszkowie	↑
20.	Inwestycje związane z ochroną przeciwpożarową lasu, m.in. rozwój systemów monitorowania zagrożenia pożarowego oraz infrastruktury przeciwpożarowej	Starostwo Powiatowe w Pruszkowie, Nadleśnictwo Chojnów	↔
21.	Monitoring stanu zdrowotnego lasów	Nadleśnictwo Chojnów	↔
22.	Spowalnianie odpływu wód poprzez wprowadzanie mikroretencji, renaturyzację rzek, budowę i remont zastawek w systemach melioracji	Nadleśnictwo Chojnów	↔
Kierunek interwencji: Wsparcie działań edukacyjnych oraz infrastruktury turystycznej w lasach			
23.	Utrzymanie oraz rozwój infrastruktury edukacyjnej i turystycznej na terenach leśnych	Gmina Raszyn, Nadleśnictwo Chojnów	↔
24.	Działania edukacyjne na temat znaczenia i roli lasów	Gmina Raszyn, Nadleśnictwo Chojnów, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe,	↔
Cel: Zwiększanie lesistości			
Kierunek interwencji: Zwiększenie lesistości			

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
25.	Zalesianie gruntów z uwzględnieniem warunków siedliskowych i potrzeb różnorodności biologicznej	Nadleśnictwo Chojnów, właściciele gruntów	↔
26.	Zmiana klasyfikacji gruntów zalesionych oraz gruntów, na których postępuje sukcesja naturalna	Starostwo Powiatowe w Pruszkowie, właściciele gruntów	↔
27.	Promowanie zalesień, jako alternatywnego sposobu zagospodarowania nieużytków i gruntów nieprzydatnych rolniczo	ARiMR	↑

źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2023-2026 wraz z perspektywą na lata 2027-2030

1. Zapewnienie właściwej ochrony dla różnorodności biologicznej, terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym, ze szczególnym uwzględnieniem korytarzy ekologicznych poprzez adekwatne zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego lub/i decyzjach o warunkach zabudowy

Gmina Raszyn systematycznie realizuje zadanie zapewnienia właściwej ochrony różnorodności biologicznej, terenów zieleni i krajobrazu w ramach planowania przestrzennego. Te działania są kluczowe dla ochrony i poprawy stanu środowiska naturalnego oraz jakości życia mieszkańców. Gmina regularnie przeprowadza przeglądy i aktualizacje planów zagospodarowania przestrzennego, uwzględniając najnowsze dane dotyczące bioróżnorodności i korytarzy ekologicznych. Włączenie korytarzy ekologicznych jest istotne dla zapewnienia migracji i rozmnażania różnych gatunków, co przyczynia się do utrzymania zdrowych i zrównoważonych ekosystemów na obszarze gminy.

2. Tworzenie nowych form ochrony przyrody

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie w latach 2022-2023 prowadził prace nad przygotowaniem dokumentacji przyrodniczej, niezbędnej do sporządzenia planu ochrony Rezerwatu Przyrody Stawy Raszyńskie. Koszt wykonania dokumentacji wyniósł 20 906,25 zł i został poniesiony w 2023 roku, z dofinansowaniem z WFOŚiGW w Warszawie w wysokości 90%.

3. Monitoring obszarów chronionych

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska (RDOŚ) w Warszawie w ramach bieżącej działalności prowadzi monitoring obszarów chronionych, mający na celu ocenę stanu ich ochrony oraz identyfikację potencjalnych zagrożeń. Monitoring obejmuje regularne obserwacje i analizy ekosystemów, gatunków roślin i zwierząt oraz warunków środowiskowych. Wyniki monitoringu są wykorzystywane do opracowywania planów ochrony i podejmowania działań mających na celu zachowanie i poprawę stanu tych obszarów.

4. Uzupełnienie oznakowania form ochrony przyrody tablicami informującymi o ich nazwach

W ramach działań mających na celu poprawę świadomości społecznej oraz ochronę przyrody, uzupełnienie oznakowania form ochrony przyrody tablicami informującymi o ich nazwach są instalowane w ramach bieżącej działalności, zawsze wtedy, kiedy pojawia się taka potrzeba.

5. Czynna ochrona siedlisk przyrodniczych oraz gatunków objętych ochroną

Czynna ochrona siedlisk przyrodniczych oraz gatunków objętych ochroną obejmuje monitorowanie, inwentaryzację oraz ustanawianie ochrony przestrzennej, takiej jak parki narodowe i rezerваты. Promuje się również zrównoważone praktyki rolnicze i leśne oraz prowadzi edukację społeczną na temat korzyści wynikających z zachowania różnorodności biologicznej. Działania te są realizowane w ramach bieżącej działalności.

6. Identyfikacja miejsc występowania oraz eliminacja gatunków inwazyjnych, w szczególności barszczów kaukaskich

Wykonanie zadania identyfikacji miejsc występowania oraz eliminacji gatunków inwazyjnych, szczególnie barszczu kaukaskiego, jest realizowane w ramach bieżącej działalności przez odpowiednie jednostki w gminie Raszyn w momencie stwierdzenia i zidentyfikowania potrzeby.

7. Zachowanie różnorodności biologicznej na terenach wiejskich

Zachowanie różnorodności biologicznej na terenach wiejskich jest zadaniem wykonywanym przez właścicieli terenów poprzez stosowanie zrównoważonych praktyk rolniczych w ramach swojej bieżącej działalności.

8. Zachowanie siedlisk i gatunków na terenach podmokłych, w dolinach rzecznych i na terenach zmeliorowanych w stanie niepogorszonym

Nadleśnictwo Chojnów realizuje zadanie w ramach swojej działalności statutowej, zgodnie z Planem Urządzenia Lasu na lata 2018-2027 dla tego obszaru.

9. Zachowanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych

Zachowanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych jest zadaniem realizowanym przez Gminę Raszyn w ramach jej działalności ochrony środowiska. Poprzez utrzymanie i ochronę tych elementów krajobrazu rolniczego, gmina wspiera różnorodność biologiczną oraz zachowuje walory estetyczne i ekologiczne terenów wiejskich. Ponadto w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego uwzględniane są zagadnienia związane z wymogami ochrony przyrody.

10. Budowa, modernizacja i pielęgnacja terenów zieleni

W ramach zadania posadzono nowe drzewa, krzewy i założono trawniki na terenie zewnętrznym wokół budynku socjalno komunalnego przy ul. Olszynowej 44 w Podolszynie Nowym. Realizacja zadania trwała od czerwca 2022 roku do stycznia 2024 roku. Koszt

wyniósł 82 001,27 zł, z czego 80% (64 001,02 zł) pochodziło z BGK, a 20% (18 000,25 zł) z budżetu Gminy Raszyn.

Ponadto wykonywano wycinki i pielęgnacje drzew i krzewów na terenie gminy Raszyn w kwocie 154 870,00 zł z budżetu gminy.

11. Wprowadzanie elementów zazieleniających obszary zabudowane (tzw. zielone dachy, zielone ściany)

Wykonano systemowy zielony dach z substratu ekstensywnego nad zabytkową piwnicą – Austeria. Koszt realizacji zadania wyniósł 9 271,74 zł, z czego 85% (7 880,98 zł) pochodziło z MFEOG, a 15% (7 390,76 zł) z budżetu Gminy Raszyn. Okres realizacji zadania trwał od sierpnia do listopada 2023 roku.

12. Pielęgnacja pomników przyrody i zieleni w obiektach zabytkowych

Nasadzono nowe drzewa, krzewy i założono trawniki na dziedzińcu zabytkowego zajazdu – Austeria. Koszt realizacji zadania wyniósł 151 421,83 zł, z czego 85% (128 708,56 zł) pochodziło z MFEOG, a 15% (22 713,27 zł) z budżetu Gminy Raszyn. Okres realizacji zadania trwał od sierpnia 2023 roku do lutego 2024 roku.

13. Utrzymanie zieleni przy drogach gminnych, powiatowych, wojewódzkich, krajowych

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Oddział w Warszawie, zrealizowała zadanie w latach 2021 i 2022. Koszt zadania wyniósł 180 475,36 zł i został sfinansowany ze środków Skarbu Państwa.

14. Wsparcie zaplecza dydaktycznego oraz infrastruktury służącej edukacji ekologicznej oraz ochronie walorów przyrodniczych

Wsparcie zaplecza dydaktycznego oraz infrastruktury służącej edukacji ekologicznej i ochronie walorów przyrodniczych jest realizowane w ramach bieżącej działalności. W 2023 roku nie było potrzeby realizacji dodatkowych działań, ponieważ zaplecze dydaktyczne w Nadleśnictwie Chojnów jest wystarczająco wyposażone.

15. Prowadzenie działań o charakterze edukacyjnym i informacyjnym w zakresie ochrony przyrody

W ramach zadania, prowadzenie działań o charakterze edukacyjnym i informacyjnym w zakresie ochrony przyrody obejmowało organizację zajęć edukacji przyrodniczo-leśnej, które odbywały się zarówno w sali edukacyjnej Nadleśnictwa Chojnów, jak i w placówkach oświatowych. Te działania zostały zrealizowane, jako część bieżącej działalności, a koszt w 2023 roku wyniósł 237 600,00 zł pokryte przez Nadleśnictwo Chojnów.

16. Zachowanie i ochrona zasobów przyrodniczych w istniejących kompleksach leśnych

17. Ochrona zbiorowisk leśnych o charakterze naturalnym lub półnaturalnym oraz śródleśnych zbiorników, torfowisk, podmokłości i cieków wodnych,

Nadleśnictwo Chojnów realizuje wyżej wymienione zadania w ramach swojej działalności statutowej, zgodnie z Planem Urządzenia Lasu na lata 2018-2027 dla tego obszaru.

18. Uwzględnianie w planach urządzenia lasu przebudowy drzewostanów monokulturowych lub niezgodnych z siedliskiem

Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Chojnów na lata 2018-2027 został zatwierdzony w 2018 r. i uwzględnia przedmiotowe zadanie.

19. Opracowanie uproszczonych planów urządzenia lasu dla lasów prywatnych

Uproszczone plany urządzenia lasu obowiązują do 31 grudnia 2025 r. Nowe plany będą opracowywane w 2025 r.

20. Inwestycje związane z ochroną przeciwpożarową lasu, m.in. rozwój systemów monitorowania zagrożenia pożarowego oraz infrastruktury przeciwpożarowej

Zadanie jest wykonywane w ramach bieżącej działalności. W 2023 roku nie było potrzeby realizacji dodatkowych działań, ponieważ infrastruktura przeciwpożarowa w Nadleśnictwie Chojnów jest wystarczająco wyposażona. Dzięki wcześniejszym inwestycjom, obecny poziom zabezpieczeń przeciwpożarowych spełnia wszystkie wymagane normy, zapewniając odpowiedni poziom bezpieczeństwa zarówno dla pracowników, jak i dla obszarów leśnych. Planowane przeglądy i konserwacje sprzętu przeciwpożarowego oraz regularne szkolenia personelu są kontynuowane zgodnie z harmonogramem, co gwarantuje gotowość do skutecznego reagowania na potencjalne zagrożenia pożarowe.

21. Monitoring stanu zdrowotnego lasów

Nadleśnictwo Chojnów realizuje zadanie monitoringu stanu zdrowotnego lasu w ramach swojej działalności statutowej, zgodnie z Planem Urządzenia Lasu na lata 2018-2027 dla tego obszaru.

22. Spowalnianie odpływu wód poprzez wprowadzanie mikroretencji, renaturyzację rzek, budowę i remont zastawek w systemach melioracji

Zadanie jest realizowane w ramach bieżącej działalności. W 2023 roku Nadleśnictwo Chojnów nie planowało realizować takich zadań ze względu na brak potrzeby.

23. Utrzymanie oraz rozwój infrastruktury edukacyjnej i turystycznej na terenach leśnych

Nadleśnictwo Chojnów przeznaczyło 248 531,00 zł na naprawy i konserwację infrastruktury turystycznej i edukacyjnej w ramach wyżej wymienionego zadania.

24. Działania edukacyjne na temat znaczenia i roli lasów

W ramach bieżącej działalności na terenie gminy Raszyn, prowadzono działania edukacyjne na temat znaczenia i roli lasów. Placówki oświatowe oraz inne jednostki podejmowały szereg inicjatyw mających na celu zwiększenie świadomości społecznej na temat korzyści wynikających z istnienia i ochrony lasów.

Te działania edukacyjne obejmowały organizację lekcji terenowych, prezentacji multimedialnych, warsztatów oraz wykładów, podczas których przedstawiono znaczenie lasów dla zachowania równowagi ekosystemów, oczyszczania powietrza, retencji wody oraz ochrony różnorodności biologicznej.

Dodatkowo, w ramach tych działań promowano świadome korzystanie z zasobów leśnych, zachęcano do sadzenia drzew oraz podejmowania działań na rzecz ochrony lasów przed wycinką i degradacją środowiska. Wspierano również inicjatywy społeczne mające na celu renowację zdegradowanych obszarów leśnych oraz prowadzono kampanie informacyjne dotyczące prawidłowego korzystania z lasów oraz zagrożeń związanych z niekontrolowaną działalnością człowieka w lasach.

Dzięki tym działaniom społeczność lokalna miała możliwość lepszego zrozumienia roli lasów w przyrodzie oraz świadomego podejmowania działań na rzecz ich ochrony i zachowania dla przyszłych pokoleń.

25. Zalesianie gruntów z uwzględnieniem warunków siedliskowych i potrzeb różnorodności biologicznej

Zadanie jest wykonywane w ramach bieżącej działalności, gdy zajdzie taka potrzeba. Ponadto, zgodnie z Planem Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Chojnów na lata 2018-2027, nie przewiduje się zalesiania gruntów nieleśnych, więc w 2023 roku nie było konieczności realizacji tego zadania.

26. Zmiana klasyfikacji gruntów zalesionych oraz gruntów, na których postępuje sukcesja naturalna

Zmiany w planach urządzenia lasu następują wyłącznie na podstawie decyzji Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych, zezwalających na wyłączenie gruntów z produkcji leśnej w celu budowy. W omawianym okresie nie odnotowano takich zamian.

27. Promowanie zalesień, jako alternatywnego sposobu zagospodarowania nieużytków i gruntów nieprzydatnych rolniczo

Promowanie zalesień, głównie w formie szkoleń rolników, realizowane było w ramach PROW 2014-2020 w ramach działań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

4.10. Zagrożenia poważnymi awariami

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 6 zadań środowiskowych w ramach obszaru interwencji zagrożenia poważnymi awariami.

Tabela 47. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji zagrożenia poważnymi awariami

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Cel: Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków			
Kierunek interwencji: Zmniejszenie zagrożenia wystąpienia poważnej awarii oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii			
1.	Usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku	Sprawcy awarii	↔
2.	Zapobieganie lub usuwanie skutków zanieczyszczenia środowiska w przypadku nieustalenia podmiotu za nie odpowiedzialnego	RDOŚ w Warszawie	↔
3.	Poprawa nadzoru nad logistyką transportową, w tym wyprowadzenie transportu substancji niebezpiecznych poza obszary zamieszkałe	Gmina Raszyn, Starostwo Powiatowe w Pruszkowie, ITD, zarządcy dróg	↓
4.	Poprawa technicznego wyposażenia OSP	Gmina Raszyn	↔
5.	Projekt i budowa strażnicy w Dawidach	Gmina Raszyn	↑
6.	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń z tytułu wystąpienia zdarzeń o znamionach poważnych awarii	Gmina Raszyn, Policja, PSP, WIOŚ, Inspekcja Sanitarna	↔

źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2023-2026 wraz z perspektywą na lata 2027-2030

1. Usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie, zgodnie z zapisem art. 2 ust. 1 pkt 4, ma m.in. obowiązek przeciwdziałania poważnym awariom oraz nadzorowania usuwania ich skutków. W okresie od 2 stycznia 2022 do 31 grudnia 2023 na terenie gminy Raszyn nie odnotowano żadnych poważnych awarii przemysłowych. WIOŚ sprawuje jedynie nadzór nad usuwaniem skutków poważnych awarii. Koszty związane z tymi działaniami zostały pokryte w ramach funkcjonowania jednostki, nie ma możliwości wyodrębnienia środków z ogólnego budżetu na zadania Inspektoratu. Działania te są istotne dla zapewnienia bezpieczeństwa środowiskowego oraz ochrony mieszkańców przed negatywnymi skutkami ewentualnych awarii przemysłowych.

Ponadto Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Pruszkowie w raportowanych latach nie odnotowała zdarzeń o charakterze poważnych awarii występujących w środowisku na terenie gminy Raszyn.

2. Zapobieganie lub usuwanie skutków zanieczyszczenia środowiska w przypadku nieustalenia podmiotu za nie odpowiedzialnego

Zadanie jest wykonywane w ramach bieżącej działalności. Gmina regularnie kontroluje teren pod kątem zanieczyszczeń, takich jak nielegalne składowiska odpadów. W sytuacjach, gdy nie można ustalić sprawcy, gmina interweniuje poprzez usuwanie odpadów. Działania te są finansowane z budżetu gminy oraz funduszy zewnętrznych i realizowane zgodnie z przepisami prawa, we współpracy z instytucjami odpowiedzialnymi za ochronę środowiska.

3. Poprawa nadzoru nad logistyką transportową, w tym wyprowadzenie transportu substancji niebezpiecznych poza obszary zamieszkałe

W raportowanym okresie nie zrealizowano zadania.

4. Poprawa technicznego wyposażenia OSP

W ramach realizacji omawianego zadania wykorzystano fundusz sołecki, który szczegółowo przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 48. Realizacja funduszu sołeckiego 2023 roku

Miejscowość	Opis	Kwota [zł]
Dawidy	Dofinansowanie dla OSP Dawidy na zakup sprzętu i wyposażenia	20 425,64
Dawidy Bankowe	Zakup sprzętu i wyposażenia nowej strażnicy OSP w Dawidach	3 407,30
	Zakup sprzętu i wyposażenia nowego samochodu straży pożarnej - OSP Dawidy	9 803,84
Falenty	Dofinansowanie zakupów OSP Falenty (zakup sprzętu i wyposażenia)	10 000,00
Falenty Duże	Doposażenie jednostki OSP Falenty w niezbędny sprzęt i wyposażenie	2 999,00
	Zakup łodzi motorowej wraz z przyczepą OSP Raszyn	3 000,00
Falenty Nowe	Dofinansowanie zakupu wyposażenia dla OSP Falenty	5 000,00
Janki	Zakup sprzętu i wyposażenia ratowniczego dla OSP Falenty	998,99
	Dofinansowanie dla OSP Raszyn na zakup łodzi motorowej	1 000,00
Jaworowa I	Zakup sprzętu i wyposażenia strażnicy OSP w Dawidach	5 000,00
	Zakup łodzi motorowej wraz z przyczepą OSP Raszyn	1 000,00
Jaworowa II	Zakup sprzętu i wyposażenia do nowej remizy OSP Dawidy	3 995,00
	Zakup łodzi motorowej wraz z przyczepą OSP Raszyn	4 000,00
Laszczki	Dofinansowanie OSP FALENTY	4 000,00
	Zakup łodzi motorowej wraz z przyczepą OSP Raszyn	3 539,00
Łady	Dofinansowanie zakupu podstawowego specjalistycznego sprzętu i wyposażenia dla OSP Falenty	2 479,00
Podolszyn Nowy	Zakup sprzętu dla OSP Falenty	1 000,00

Miejscowość	Opis	Kwota [zł]
Puchały	Dofinansowanie dla OSP Raszyn na zakup łodzi motorowej	2 000,00
Raszyn II	Zakup łodzi motorowej wraz z przyczepą OSP Raszyn	10 031,00
Rybie I	Dofinansowanie dla OSP Dawidy na zakup sprzętu i wyposażenia	5 000,00
	Dofinansowanie dla OSP Raszyn na zakup łodzi motorowej	5 000,00
Rybie II	Zakup wyposażenia strażnicy OSP w Dawidach	6 000,00
	Zakup łodzi motorowej OSP Raszyn	6 000,00
Rybie III	Zakup sprzętu i wyposażenia nowej strażnicy OSP w Dawidach	4 627,20
	Zakup łodzi motorowej wraz z przyczepą OSP Raszyn	6 000,00
Sękocin Nowy	Dofinansowanie OSP Falenty (zakup sprzętu)	3 000,00
	Dofinansowanie OSP Dawidy (zakup sprzętu i wyposażenia remizy)	1 000,00
	Zakup łodzi motorowej OSP Raszyn	1 000,00
Sękocin Stary	Zakup sprzętu i wyposażenia dla OSP Falenty	4 000,00
	Zakup sprzętu i wyposażenia OSP w Dawidach	4 000,00
	Zakup łodzi motorowej OSP Raszyn	4 000,00
Słomin	Zakup sprzętu i wyposażenia dla OSP Falenty	3 000,00
	Zakup sprzętu i wyposażenia (Zakup łodzi motorowej OSP Raszyn)	4 000,00
Wypędy	Dofinansowanie dla OSP Falenty na zakup doposażenia	2 000,00
	Dofinansowanie dla OSP Raszyn (Zakup łodzi motorowej)	2 000,00
SUMA		153 305,97

źródło: Raport o Stanie Gminy Raszyn za rok 2023

5. Projekt i budowa strażnicy w Dawidach

Jesienią 2022 roku zakończono budowę Strażnicy OSP w Dawidach i uroczyście przekazano ją strażakom. Budynek o powierzchni 802,1 m², w kształcie litery L, składa się z części biurowo-socjalnej i garażowej. Wyposażony jest m.in. w panele fotowoltaiczne, windę dla osób niepełnosprawnych oraz zbiornik retencyjny. Całkowity koszt budowy wyniósł 6 097 969,00 zł, sfinansowany z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych.

6. Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń z tytułu wystąpienia zdarzeń o znamionach poważnych awarii

W ramach bieżącej działalności na terenie gminy Raszyn, prowadzono edukację społeczeństwa mającą na celu kreowanie prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń związanych z poważnymi awariami. Placówki oświatowe oraz jednostki administracyjne podejmowały szereg działań mających na celu zwiększenie świadomości mieszkańców na temat sposobów postępowania w przypadku wystąpienia zdarzeń o znamionach poważnych awarii.

Realizacja tego zadania polegała na organizowaniu różnorodnych form edukacji, takich jak szkolenia, warsztaty, prelekcje oraz kampanie informacyjne. Podczas tych działań przekazywano informacje na temat procedur bezpieczeństwa, działań ratunkowych oraz zasad postępowania w przypadku wystąpienia sytuacji awaryjnej.

Dodatkowo, prowadzono także akcje informacyjne, w których przekazywano konkretne wskazówki dotyczące zachowań bezpiecznych w przypadku różnych rodzajów zagrożeń, jak również informowano o lokalizacji miejsc schronienia lub punktów ewakuacyjnych.

Poprzez te działania, społeczność lokalna miała możliwość zdobycia wiedzy na temat sposobów reakcji w sytuacjach kryzysowych oraz przygotowania się do działań ratunkowych i zapewnienia bezpieczeństwa w przypadku wystąpienia poważnych awarii.

5. Ocena realizacji Programu Ochrony Środowiska

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2019 – 2022 wyznaczył 37 zadań w 11 obszarach interwencji. W 2022 roku podjęto realizację 37 zadań.

Natomiast Program Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2023-2026 wraz z perspektywą na lata 2027-2030 wyznaczył 154 zadania w 10 obszarach interwencji. W 2023 roku podjęto realizację 140 zadań.

Należy podkreślić, iż wiele zadań wpisuje się w realizację więcej niż jednego strategicznego celu długoterminowego. Znaczna część zadań ma charakter ciągły.

Stopień realizacji zadań dla Gminy Raszyn wynosi 92,67 %.

Poniżej zestawiono ilość zadań wyznaczonych i zrealizowanych w poszczególnych obszarach interwencji. Część zadań posiada charakter administracyjny i jest realizowana w ramach bieżącej działalności organu gminy i jednostek mu podległych.

Tabela 49. Ocena realizacji zadań wyznaczonych w Programach Ochrony Środowiska

Obszar interwencji	Liczba zadań wyznaczonych	Liczba zadań zrealizowanych/ realizowanych	% realizacji POŚ
Program Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2019 - 2022			
Ochrona klimatu i jakości powietrza	10	10	100,00
Ochrona przed hałasem	3	3	100,00
Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	2	2	100,00
Gospodarowanie wodami	2	2	100,00
Gospodarka wodno-ściekowa	4	4	100,00
Gospodarowanie zasobami geologicznymi	2	2	100,00
Gleby	2	2	100,00
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów	3	3	100,00
Ochrona przyrody i krajobrazu	7	7	100,00
Zagrożenia poważnymi awariami	1	1	100,00
Edukacja ekologiczna	1	1	100,00
RAZEM	37	37	100,00

Obszar interwencji	Liczba zadań wyznaczonych	Liczba zadań zrealizowanych/ realizowanych	% realizacji POŚ
Program Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2023-2026 wraz z perspektywą na lata 2027-2030			
Ochrona klimatu i jakości powietrza	44	39	88,63
Ochrona przed hałasem	8	8	100,00
Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	4	3	75,00
Gospodarowanie wodami	22	15	68,18
Gospodarka wodno-ściekowa	23	23	100,00
Gospodarowanie zasobami geologicznymi	3	3	100,00
Gleby	8	8	100,00
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów	9	9	100,00
Ochrona przyrody i krajobrazu	27	27	100,00
Zagrożenia poważnymi awariami	6	5	83,33
RAZEM	154	140	90,91
SUMA	191	177	92,67

źródło: opracowanie własne

Stopień realizacji zadań dla gminy Raszyn w okresie od 01.01.2022 r. do 31.12.2023 r. wynosi 92,67 %

5.1. Koszty poniesione na realizację Programu Ochrony Środowiska w latach 2022-2023

W poniższej tabeli zestawiono łączne koszty poniesione na zadania, które opisano we wcześniejszym rozdziale.

Tabela 50. Poniesione koszty podczas realizacji Programu Ochrony Środowiska w roku 2022

Obszar interwencji	Źródło finansowania	Poniesione nakłady finansowe za lata 2022
		RAZEM [zł]
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Gmina Raszyn	1 177 381,08
	Zarząd Województwa Mazowieckiego	611 323,28
	UE	498 943,92
	Inne	510 182,40
	RAZEM	2 797 830,68
Ochrona przed hałasem	-	-
	RAZEM	0,00
Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	-	-
	RAZEM	0,00
Gospodarowanie wodami	-	-
	RAZEM	0,00
Gospodarka wodno-ściekowa	Gmina Raszyn	10 868 788,40
	Eko – Raszyn Sp. z o.o.	3 823 159,00
	RAZEM	14 691 947,40
Gospodarowanie zasobami geologicznymi	-	-
	RAZEM	0,00
Gleby	-	-
	RAZEM	0,00
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Gmina Raszyn	282 079,53
	WFOŚiGW	2 702,70
	RAZEM	284 782,23
Ochrona przyrody i krajobrazu	Gmina Raszyn	165 762,50
	RAZEM	165 762,50
Zagrożenia poważnymi awariami	-	-
	RAZEM	0,00
Edukacja ekologiczna	-	-
	RAZEM	0,00
SUMA		17 940 322,84

źródło: opracowanie własne

Tabela 51. Poniesione koszty podczas realizacji Programu Ochrony Środowiska w roku 2023

Obszar interwencji	Źródło finansowania	Poniesione nakłady finansowe za lata 2023
		RAZEM [zł]
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Gmina Raszyn	4 921 937,28
	Województwo Mazowieckie	6 821 590,83
	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	73 500,00
	Unia Europejska	5 187 988,93
	Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego (MF EOG)	1 212 544,76
	Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK)	34 544,96
	Inne	42 185 503,91
	RAZEM	60 437 610,67
Ochrona przed hałasem	Gmina Raszyn	29 419 347,17
	Państwo	427 794,00
	RAZEM	29 847 141,17
Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	-	-
	RAZEM	0,00
Gospodarowanie wodami	Inne	106 846,50
	RAZEM	106 846,50
Gospodarka wodno-ściekowa	Gmina Raszyn	3 835 445,09
	Inne	191 958,75
	RAZEM	4 027 403,84
Gospodarowanie zasobami geologicznymi	-	-
	RAZEM	0,00
Gleby	-	-
	RAZEM	0,00
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Gmina Raszyn	22 940,39
	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	9 827,41
	RAZEM	32 767,80
Ochrona przyrody i krajobrazu	Gmina Raszyn	44 194,90
	Nadleśnictwo Chojnów	248 531,00
	Państwo	180 475,36
	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	18 815,63
	Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK)	64 001,02
	Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru	136 589,54

Obszar interwencji	Źródło finansowania	Poniesione nakłady finansowe za lata 2023
		RAZEM [zł]
	Gospodarczego (MF EOG)	
	RAZEM	692 607,45
Zagrożenia poważnymi awariami	Gmina Raszyn	154 870,00
	Fundusz sołecki	153 305,97
	Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych	6 097 969,00
	RAZEM	6 406 144,97
SUMA		101 550 522,43

źródło: opracowanie własne

6. Ocena systemu monitoringu

W celu oceny wpływu realizacji zadań wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska na poprawę środowiska na terenie gminy Raszyn zestawiono wartości wskaźników monitoringu, porównując stan z wartością bazową ze stanem w latach 2022 – 2023.

Tabela 52. Wskaźniki monitoringu realizacji na terenie gminy Raszyn w 2022 roku

L.p.	Wskaźnik	Jednostka	2021	2022	Zmiana wskaźnika*
Ochrona klimatu i jakości powietrza					
Wyniki klasyfikacji strefy pod kątem ochrony zdrowia dla strefy mazowieckiej					
1.	Dwutlenek siarki (SO ₂)	klasa	C	A	
2.	Dwutlenek azotu (NO ₂)	klasa	A	A	
3.	Pył zawieszony PM10	klasa	C	A	
4.	Pył zawieszony PM2,5	klasa	C1	A	
5.	Benzen (C ₆ H ₆)	klasa	A	A	
6.	Tlenek węgla (CO)	klasa	A	A	
7.	Ołów (Pb)	klasa	A	A	
8.	Arsen (As)	klasa	A	A	
9.	Kadm (Cd)	klasa	A	A	
10.	Nikiel (Ni)	klasa	A	A	
11.	Benzo(a)piren (B _(a) P)	klasa	C	C	
12.	Ozon (O ₃)	klasa	A	A	
13.	Długość ścieżek rowerowych	km	3,0	8,3	
Pola elektromagnetyczne					
14.	Liczba istniejących bazowych stacji telefonii komórkowej na terenie gminy	szt.	41	66	
Gospodarowanie wodami/Gospodarka wodno-ściekowa					

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2022-2023

L.p.	Wskaźnik	Jednostka	2021	2022	Zmiana wskaźnika*
15.	Długość czynnej sieci wodociągowej	km	139,8	141,8	
16.	Czynne przyłącza wodociągowe prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	5 610	5 687	
17.	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	161,1	163,3	
18.	Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	5 638	5 747	
19.	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	18	18	
Zasoby geologiczne					
20.	Liczba bilansowanych złóż kopalin	szt.	8	8	
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów					
21.	Ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest	Mg	76,01	41,13	
22.	Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania	%	0,78	10,97	
Zasoby przyrodnicze					
23.	Lesistość gminy	%	13,3	13,3	
24.	Liczba form ochrony przyrody	szt.	11	11	
25.	Liczba nasadzeń drzew i krzewów na terenach zieleni	szt.	450	520	

źródło: opracowanie własne

Tabela 53. Wskaźniki monitoringu realizacji na terenie gminy Raszyn w 2023 roku

Lp.	Wskaźnik	Jedn.	Źródło pozyskania danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa	2022	2023	Tendencja zmian w analizowanych latach
Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza								
1.	Liczba zanieczyszczeń, dla których odnotowano przekroczenia stanu dopuszczalnego w strefie	szt.	GIOŚ	4	1	1	0	
2.	Drogi dla rowerów ogółem	km.	GUS, UG Raszyn	3,0	6,0	8,3	b.d.	
3.	Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp.	GUS	6 291	6 500	6 863	b.d.	
Obszar interwencji: Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym								
4.	Liczba przekroczeń dopuszczalnych wartości PEM	szt.	GIOŚ	0	0	0	0	
Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami								
5.	Ilość JCWP w stanie dobrym	szt.	GIOŚ	0	2	3	3	
6.	Ilość JCWPd w stanie dobrym	szt.	GIOŚ	1	1	1	1	
7.	Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	GUS	40,4	38,0	42,2	b.d.	
Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa								
8.	Przyłącza wodociągowe prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	GUS	5 435	5 500	5 687	6 103	
9.	Przyłącza kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	GUS	5 638	5 750	5 747	6 108	

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2022-2023

Lp.	Wskaźnik	Jedn.	Źródło pozyskania danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa	2022	2023	Tendencja zmian w analizowanych latach
10.	Zbiorniki bezodpływowe	szt.	GUS	475	420	407	871	
11.	Przydomowe oczyszczalnie ścieków	szt.	GUS	18	30	18	19	
Obszar interwencji: Gospodarowanie zasobami geologicznymi								
12.	Wydobycie zasobów	tys. t	PIG-PIB	0	0	0	0	
Obszar interwencji: Gleby								
13.	Powierzchnia nieużytków	ha	Starostwo Powiatowe w Pruszkowie	27	15	27	27	
Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów								
14.	Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych	%	UG Raszyn	21,90	60 <	28,74	38,48	
15.	Masa wyrobów zawierających azbest na terenie gminy	Mg	baza azbestowa	1 215 664	1 000 00	41,13	68,86	
16.	Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów	%	GUS	46,6	60,0	49,1	50,0	
Obszar interwencji: Ochrona przyrody i krajobrazu								
17.	Ilość form ochrony przyrody	szt.	CRFOP	11	11 ≤	11	11	
18.	Liczba nasadzeń drzew i krzewów	szt.	UG Raszyn	520	650	520	1 007	
19.	Parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej	ha	GUS	12,83	18,00	11,87	11,87	
20.	Lesistość gminy	%	GUS	13,3	13,4	13,3	13,3	
Obszar interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami								

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn za lata 2022-2023

Lp.	Wskaźnik	Jedn.	Źródło pozyskania danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa	2022	2023	Tendencja zmian w analizowanych latach
21.	Ilość poważnych awarii na terenie gminy	szt.	WIOŚ w Warszawie	0	0	0	0	

źródło: opracowanie własne

*Gdzie:

kolor zielony – poprawa lub brak zmian przy pozytywnej wartości wskaźnika;

kolor czerwony – pogorszenie lub negatywna wartość wskaźnika.

Podsumowanie

Analizie poddano 191 zadań, które zostały wyznaczone w ramach 11 obszarów interwencji. Podjęto się realizacji 177 zadań. Realizacja Programu kształtuje się na poziomie **92,67 %**co jest dobrym wynikiem.

Zadaniami niezrealizowanymi były:

- 1) Przebudowa budynku urzędu gminy wraz z termomodernizacją;
- 2) Wymiana oświetlenia na energooszczędne;
- 3) Zwiększenie efektywności zarządzania w sektorze transportowym, w tym budowa systemów sterowania ruchem;
- 4) Budowa instalacji przechwytywania zanieczyszczeń powietrza pochodzących z emisji punktowej;
- 5) Budowa instalacji kogeneracji;
- 6) Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM;
- 7) Poszukiwanie i dokumentowanie alternatywnych źródeł wody do spożycia;
- 8) Inwentaryzacja ujęć wód podziemnych wykorzystywanych do nawodnień rolniczych (dot. studni wykonanych w ramach zwykłego korzystania z wód), kontrola poboru wody z tych ujęć;
- 9) Realizacja przedsięwzięć zwiększających retencję wodną na terenach leśnych, rolniczych i zurbanizowanych;
- 10) Działania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z melioracjami wodnymi;
- 11) Renaturyzacja koryt cieków i ich brzegów, przywracanie naturalnych meandrów oraz funkcji retencyjnych cieków oraz zbiorników wodnych;
- 12) Przeciwdziałanie skutkom suszy oraz ulewnych deszczy na obszarach zurbanizowanych poprzez zastosowanie zielonej i niebieskiej infrastruktury;
- 13) Realizacja działań o charakterze bieżącym w przypadku wystąpienia suszy (np. czasowe ograniczenia poboru wód, wprowadzania ścieków do wód lub ziemi, zmiany sposobu gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych, czasowe zakazy wykorzystywania wody z sieci wodociągowej do celów innych niż socjalno-bytowe itp.);
- 14) Poprawa nadzoru nad logistyką transportową, w tym wyprowadzenie transportu substancji niebezpiecznych poza obszary zamieszkałe.

Brak realizacji wymienionych zadań wynikał z różnych przyczyn, takich jak brak dofinansowań lub przesunięcie ich realizacji na kolejne lata.

Większość zrealizowanych zadań jest długofalowa, to znaczy, że przedsięwzięcia są działaniami ciągłymi (wykonywanymi na bieżąco w ramach potrzeb i dostępnych środków finansowych) i cyklicznymi (corocznymi). Niektóre z działań zaplanowanych w ww. Programach Ochrony Środowiska, zrealizowano w latach 2022 – 2023, pozostałe przedsięwzięcia, których nie wykonano w okresie sprawozdawczym, przeniesiono na kolejne lata (będą przedstawione w kolejnych raportach).

Nakłady poniesione na realizację Programów Ochrony Środowiska w latach 2022 – 2023 wyniosły ponad 119 mln zł. Władze gminy oraz inne podmioty odpowiedzialne za realizację Programów największe nakłady finansowe przeznaczyły na działania inwestycyjne związane z ochroną klimatu i jakości powietrza (ponad 63 mln zł).

Przeprowadzono realizację projektów związanych z wymianą starych kotłów i pieców w gospodarstwach domowych z terenu gminy Raszyn na nowe urządzenia grzewcze.

Mieszkańcy również chętnie brali udział w programie „Czyste powietrze”. PSG systematycznie rozbudowywało sieć gazową na terenie gminy. Wymieniano oświetlenie uliczne na energooszczędne. Co więcej budowano świadomość społeczną w zakresie zwiększenia efektywności energetycznej.

W zakresie ochrony przed hałasem prowadzono działania kontrolne w zakładach przemysłowych. Wykonywano działania poprawiające stan nawierzchni dróg biegnących przez gminę. Przeprowadzono pomiary poziomów hałasu komunikacyjnego i przemysłowego.

Następnym obszarem interwencji była ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym w ramach, którego dokonywano oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwowano ich zmiany. Gromadzono i analizowano dane nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszenia. Także prowadzono rejestr zawierający informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych norm oraz weryfikowano wnioski o lokalizację stacji bazowych telefonii komórkowej.

W obszarze gospodarowanie wodami prowadzono działania monitoringowe i kontrolne wód powierzchniowych i podziemnych. Na bieżąco kontrolowano częstotliwość opróżniania zbiorników bezodpływowych oraz prowadzono kontrole przydomowych oczyszczalni ścieków w zakresie częstotliwości i sposobu pozbywania się komunalnych osadów ścieków. Prowadzono ewidencję oraz kontrole zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków.

Kolejnym z obszarów była gospodarka wodno-ściekowa w ramach, której rozbudowywano sieć wodociągową i kanalizacyjną. Wykonana została modernizacja kanału sanitarnego w ul. Droga Hrabaska oraz modernizacja pompowni ścieków ul. Opackiego z kanałem tłocznym, ul. Źródłana.

W ramach gospodarowania zasobami geologicznymi prowadzono nadzór i kontrolę koncesji na wydobywanie kopaliny. Okręgowy Urząd Górniczy prowadził kontrole w zakresie nielegalnego wydobywania kopaliny.

W obszarze interwencyjnym dotyczącym gleb podjęto realizację takich zadań jak kontrole w zakresie wykonywania obowiązków rekultywacji gruntów czy identyfikacja i monitoring osuwisk zlokalizowanych na terenie gminy.

Następnym obszarem interwencji była gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów. Prowadzono system gospodarowania odpadami komunalnymi, a gmina na bieżąco tworzyła sprawozdania z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnym. Kontynuowano zadania związane z usuwaniem, transportem i unieszkodliwianiem odpadów zawierających azbest. Identyfikowano i likwidowano dzikie wysypiska odpadów. Ponadto prowadzono kampanie edukacyjne w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz prawidłowego postępowania z wytworzonymi odpadami.

W obszarze ochrony przyrody i krajobrazu realizowano nasadzenia drzew w ramach kompensacji przyrodniczej oraz prowadzono monitoring obszarów chronionych. W ramach działań mających na celu poprawę świadomości społecznej i ochronę przyrody, uzupełniano oznakowanie form ochrony przyrody za pomocą tablic informacyjnych z ich nazwami. Wykonywano identyfikację miejsc występowania oraz eliminację gatunków inwazyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem barszczu kaukaskiego. Przeprowadzano także prace

pielęgnacyjne i rozwojowe na terenach zielonych. Prowadzono nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa oraz opracowano inwentaryzację stanu lasu.

Ostatnim z obszarów były zagrożenia poważnymi awariami. Prowadzono i aktualizowano rejestr zakładów, których działalność może być przyczyną wystąpienia poważnej awarii, w tym zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii i o dużym ryzyku wystąpienia awarii w rozumieniu przepisów o ochronie środowiska. Wspierano służby ratownicze i instytucje odpowiedzialne za bezpieczeństwo, działające na obszarze gminy.

Prowadzono szeroko pojętą edukację ekologiczną dla wszystkich grup wiekowych z zakresu ochrony powietrza, racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi na poziomie gospodarstwa domowego czy gospodarki odpadami komunalnymi.

Gmina wybiera te inwestycje, które z perspektywy potrzeb danej jednostki samorządu terytorialnego są najważniejsze i najpilniejsze, biorąc pod uwagę jakość środowiska i zdrowie mieszkańców. Podmioty wyznaczone do realizacji zadań zawartych w Programach pozyskiwały środki finansowe ze źródeł zewnętrznych, takich jak Wojewódzki i Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych, Bank Gospodarstwa Krajowego oraz Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa realizacji Programów na terenie gminy Raszyn wskazuje na wzrost liczby dróg rowerowych, przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych, a także zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. Zauważono również poprawę poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych oraz wzrost liczby nasadzeń drzew i krzewów.

W dalszym ciągu konieczne jest inwestowanie w działania z zakresu ochrony środowiska i kontynuację realizacji wyznaczonych działań. Opracowując nowy Program zaleca się wyznaczenie celów i zadań, które będą przyczyniać się do dalszej ochrony i sukcesywnej poprawy jakości środowiska, uwzględniając możliwości finansowe i organizacyjne poszczególnych jednostek.

Biorąc pod uwagę zawarte w opracowaniu informacje, wskazujące na liczne podejmowane działania oraz wynikająca z nich pozytywne aspekty, realizację Programów Ochrony Środowiska:

- „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2019-2022”;
- „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2023-2026 z perspektywą na lata 2027-2030”.

dla Gminy Raszyn za lata 2022 – 2023 ocenia się **pozytywnie**.

Spis tabel

Tabela 1. Dane demograficzne (stan na 31.12.2023 r.).....	13
Tabela 2. Procesy demograficzne w gminie Raszyn w latach 2013 – 2023	14
Tabela 3. Bezrobocie na terenie gminy Raszyn (stan na 31.12.2023 r.)	15
Tabela 4. Gazociągi bez przyłączy gaz. (w metrach, w liczbach całkowitych) na terenie gminy Raszyn w latach 2021 – 2023	16
Tabela 5. Czynne przyłącza gazowe (w sztukach) na terenie gminy Raszyn w latach 2021 – 2023 ...	16
Tabela 6. Czynne przyłącza gazowe (w metrach, w liczbach całkowitych) na terenie gminy Raszyn w latach 2021 – 2023	16
Tabela 7. Charakterystyka sieci gazowej na terenie gminy Raszyn w latach 2021 – 2023.....	16
Tabela 8. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Raszyn (stan na 31.12.2023 r.)	18
Tabela 9. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy Raszyn (stan na 31.12.2023 r.)	18
Tabela 10. Rodzaj i powierzchnia gruntów Gminy Raszyn (stan na 31.12.2023 r.)	22
Tabela 11. Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujące się na obszarze gminy Raszyn.....	25
Tabela 12. Charakterystyka JCWPd nr 65	27
Tabela 13. Wykaz złóż surowców zlokalizowanych na terenie gminy Raszyn (stan na 31.12.2023 r.)..	33
Tabela 14. Pomniki przyrody na terenie gminy Raszyn	35
Tabela 15. Struktura gruntów leśnych na terenie gminy Raszyn	40
Tabela 16. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza	44
Tabela 17. Zestawienie przedsięwzięć realizowanych w 2022 roku w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze” dotyczących budynków położonych na terenie gminy Raszyn.....	45
Tabela 18. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji ochrona przed hałasem	49
Tabela 19. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym.....	50
Tabela 20. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji gospodarowanie wodami	51
Tabela 21. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji gospodarka wodno-ściekowa.....	52
Tabela 22. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji gospodarowanie zasobami geologicznymi.....	54
Tabela 23. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji gleby	55
Tabela 24. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów.....	56
Tabela 25. Osiągnięty poziom recyklingu na terenie gminy Raszyn.....	56
Tabela 26. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji ochrona przyrody i krajobrazu	58
Tabela 27. Poniższa tabela przedstawia stan realizację 1 zadania środowiskowego w ramach obszaru interwencji zagrożenia poważnymi awariami	61
Tabela 28. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji edukacja ekologiczna	62
Tabela 29. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza	63
Tabela 30. Modernizacje sieci gazowej na terenie gminy Raszyn	68
Tabela 31. Rozbudowa sieci oraz przyłączenie nowych odbiorców	68
Tabela 32. Projekty ulic na terenie gminy Raszyn	72
Tabela 33. Wyniki monitoringu powietrza w strefie mazowieckiej przedstawione w rocznych ocenach, jakości powietrza	77
Tabela 34. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie za 2021 oraz 2022 rok, dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin – klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C).....	79
Tabela 35. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji ochrona przed hałasem.....	84
Tabela 36. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym.....	90
Tabela 37. Stacje bazowe na terenie gminy Raszyn (stan na 24.04.2024 r.).....	90
Tabela 38. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji gospodarowanie wodami	94
Tabela 39. Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.)	96

Tabela 40. Zagrożenie suszą na poziomie gminy. Gmina: Raszyn; TERYT: 1421062; rok 2023	102
Tabela 41. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji gospodarka wodno-ściekowa	105
Tabela 42. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji gospodarowanie zasobami geologicznymi	111
Tabela 43. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji gleby	113
Tabela 44. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów	116
Tabela 45. Ilość odebranych i zebranych odpadów na terenie gminy Raszyn. Nieruchomości zamieszkałe i niezamieszkałe	117
Tabela 46. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji ochrona przyrody i krajobrazu	121
Tabela 47. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji zagrożenia poważnymi awariami .	128
Tabela 48. Realizacja funduszu sołeckiego 2023 roku	129
Tabela 49. Ocena realizacji zadań wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska	132
Tabela 50. Poniesione koszty podczas realizacji Programu Ochrony Środowiska w roku 2022	134
Tabela 51. Poniesione koszty podczas realizacji Programu Ochrony Środowiska w roku 2023	135
Tabela 52. Wskaźniki monitoringu realizacji na terenie gminy Raszyn w 2022 roku	137
Tabela 53. Wskaźniki monitoringu realizacji na terenie gminy Raszyn w 2023 roku	139

Spis rysunków

Rysunek 1. Gmina Raszyn na tle powiatu przuszkowskiego	8
Rysunek 2. Sołectwa na tle gminy Raszyn	9
Rysunek 3. Położenie Gminy Raszyn na tle regionów fizycznogeograficznych Polski	10
Rysunek 4. Układ głównych dróg na terenie gminy Raszyn	12
Rysunek 5. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem	14
Rysunek 6. Sieć gazowa na terenie gminy Raszyn	17
Rysunek 7. Roczne temperatury, opady i wilgotność na terenie gminy Raszyn	19
Rysunek 8. Róża wiatrów gminy Raszyn	20
Rysunek 9. Mapa glebowo – rolnicza gminy Raszyn	24
Rysunek 10. JCWP na tle gminy Raszyn	26
Rysunek 11. Gmina Raszyn na tle JCWPd	27
Rysunek 12. Gmina Raszyn na tle GZWP	28
Rysunek 13. Złoża kopalin na tle Gminy Raszyn	32
Rysunek 14. Rezerwat „Stawy Raszyńskie” oraz pomniki przyrody na tle Gminy Raszyn	39
Rysunek 15. Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu na tle Gminy Raszyn	40
Rysunek 16. Lesistość na terenie gminy Raszyn	41
Rysunek 17. Rozkład przestrzenny wartości stężenia średniego rocznego pyłu zawieszzonego PM10 w województwie mazowieckim w 2023 roku, opracowany z wykorzystaniem metody szacowania w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza dla roku 2023 wykonanego przez IOŚ-PIB	78
Rysunek 18. Rozkład przestrzenny wartości stężenia średniego rocznego pyłu zawieszzonego PM2,5 w województwie mazowieckim w 2023 roku, opracowany z wykorzystaniem metody szacowania w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza dla roku 2023 wykonanego przez IOŚ-PIB	78
Rysunek 19. Lokalizacja stacji bazowych na terenie gminy Raszyn	92
Rysunek 20. Monitoring JCWPd w 2022 roku	99
Rysunek 21. Monitoring JCWPd w 2023 roku	99
Rysunek 22. Ocena stanu chemicznego JCWPd	100